

2025/1710

5.8.2025

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2025/1710

z dnia 30 lipca 2025 r.

w sprawie dobrowolnego standardu sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla małych i średnich jednostek

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 ⁽¹⁾ weszła w życie 5 stycznia 2023 r. Dyrektywa ta wzmacnia i unowocześnia wymogi dotyczące sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju poprzez wprowadzenie zmian w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE ⁽²⁾, dyrektywie 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁾, dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/56/UE ⁽⁴⁾ oraz rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 ⁽⁵⁾.
- (2) Dyrektywa (UE) 2022/2464 jest ważnym elementem Europejskiego Zielonego Ładu ⁽⁶⁾ i Planu działania w zakresie finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego ⁽⁷⁾. Celem tej dyrektywy jest zapewnienie, aby inwestorzy dysponowali informacjami potrzebnymi im do zrozumienia ryzyka, na jakie narażone są jednostki, w których dokonano inwestycji, oraz do zarządzania takim ryzykiem, wynikającym ze zmiany klimatu i innych kwestii dotyczących zrównoważonego rozwoju. Dyrektywa ta jest również ukierunkowana na zapewnienie inwestorom i innym zainteresowanym stronom potrzebnych im informacji na temat wpływu jednostek na ludzi i środowisko.
- (3) W dyrektywie (UE) 2022/2464 zobowiązano duże jednostki, jednostki dominujące dużej grupy i jednostki, których papiery wartościowe dopuszczono do obrotu na rynku regulowanym w Unii (z wyłączeniem mikrojednostek), do przekazywania informacji na temat zrównoważonego rozwoju zgodnie ze standardami sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju. W art. 29b dyrektywy 2013/34/UE zobowiązano Komisję do przyjęcia takich standardów w drodze aktów delegowanych, przy uwzględnieniu porady technicznej Europejskiej Grupy Doradczej ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG). W dniu 31 lipca 2023 r. Komisja przyjęła pierwszy zestaw europejskich standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (ESRS) w drodze rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2023/2772 ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (Dz.U. L 322 z 16.12.2022, s. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj>).

⁽³⁾ Dyrektywa 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym oraz zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE (Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/109/oj>).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/56/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2006/43/WE w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych (Dz.U. L 158 z 27.5.2014, s. 196, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/56/oj>).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylające decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz.U. L 158 z 27.5.2014, s. 77, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/537/oj>).

⁽⁶⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, „Europejski Zielony Ład”, Bruksela, 11.12.2019, COM(2019) 640 final.

⁽⁷⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, „Plan działania: finansowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego”, Bruksela, 8.3.2018, COM(2018) 97 final.

⁽⁸⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/2772 z dnia 31 lipca 2023 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w odniesieniu do standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (Dz.U. L, 2023/2772, 22.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj).

- (4) Dyrektywa (UE) 2022/2464 umożliwia małym i średnim jednostkom, których papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w Unii (MŚP notowane na rynku regulowanym), zgłaszanie takich informacji przy użyciu odrębnego zestawu bardziej przystępnych, proporcjonalnych standardów w miejsce pełnego zestawu ESRS. Dyrektywa ta nie nakłada żadnych obowiązkowych wymogów dotyczących sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju na małe i średnie jednostki, których papiery wartościowe nie są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w Unii (MŚP nienotowane na rynku regulowanym).
- (5) W dyrektywie (UE) 2022/2464 jednostki podlegające wymogom dotyczącym sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju zobowiązano do przekazywania informacji dotyczących łańcucha wartości w zakresie niezbędnym do zrozumienia wpływów, ryzyka i możliwości związanych ze zrównoważonym rozwojem. Wymóg przekazywania informacji na temat łańcucha wartości może wywołać efekt tzw. „skapywania” obowiązków, polegający na tym, że jednostki podlegające wymogom sprawozdawczości wymagają od jednostek w swoim łańcuchu wartości przekazywania informacji na temat zrównoważonego rozwoju. Może to prowadzić do dodatkowego obciążenia MŚP w łańcuchu wartości większych jednostek, nawet jeżeli – jak ma to miejsce w przypadku MŚP nienotowanych na rynku regulowanym – nie podlegają one wymogom dotyczącym sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju. Efekt „skapywania” mogą wywołać inne czynniki, wykraczające poza samą dyrektywę (UE) 2022/2464. Na przykład wiele jednostek zwraca się do jednostek w swoich łańcuchach wartości o informacje na temat zrównoważonego rozwoju, aby lepiej zrozumieć swoje własne ryzyka, wpływy lub możliwości związane ze zrównoważonym rozwojem i zarządzać nimi, lub aby spełnić inne wymogi prawne niż te ustanowione dyrektywą (UE) 2022/2464, w tym wymogi w zakresie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1760 ⁽⁹⁾.
- (6) Aby ograniczyć efekt „skapywania” w odniesieniu do MŚP, w dyrektywie (UE) 2022/2464 ustanowiono tzw. limit informacji z łańcucha wartości, który oznacza, że ESRS nie mogą zawierać wymogów sprawozdawczych, które wymagałyby od jednostek pozyskania od MŚP w ich łańcuchu wartości informacji wykraczających poza informacje ujawniane zgodnie z proporcjonalnym standardem dla MŚP notowanych na rynku regulowanym.
- (7) Niezależnie od przewidzianego w dyrektywie (UE) 2022/2464 standardu obowiązującego MŚP notowane na rynku regulowanym Komisja zwróciła się do EFRAG o opracowanie odrębnego, prostszego standardu, który mogłyby dobrowolnie stosować MŚP nienotowane na rynku regulowanym. 12 września 2023 r. Komisja opublikowała pakiet pomocy gospodarczej dla MŚP ⁽¹⁰⁾. W ramach działania nr 14 ujętego w przedmiotowym pakiecie Komisja zobowiązała się do zapewnienia MŚP prostych i znormalizowanych ram sprawozdawczości na temat kwestii związanych z ochroną środowiska, polityką społeczną i ładem korporacyjnym, aby poprawić możliwości uzyskania zielonego finansowania przez MŚP, a tym samym usprawnić przejście na zrównoważoną gospodarkę. Znormalizowane ramy dla MŚP miały również ograniczyć „skapywanie” wymogów dotyczących ujawniania informacji na MŚP nienotowane na rynku regulowanym należące do łańcucha wartości jednostek objętych zakresem dyrektywy (UE) 2022/2464.
- (8) Głównym celem wspomnianego dobrowolnego standardu jest pomoc przedsiębiorstwom nieobjętym zakresem dyrektywy (UE) 2022/2464 w odpowiadaniu na wnioski o udzielenie informacji, które otrzymują od instytucji finansowych, dużych jednostek i innych zainteresowanych stron. Ten dobrowolny standard ma na celu ograniczenie konieczności odpowiadania przez MŚP na odrębne, kierowane przez poszczególnych kontrahentów wnioski o udzielenie informacji na potrzeby ich własnej sprawozdawczości, należytej staranności i zarządzania ryzykiem lub innego wykorzystania informacji na temat zrównoważonego rozwoju. Dobrowolne przekazywanie informacji na temat zrównoważonego rozwoju może też ułatwić dostęp do zrównoważonego finansowania i pomóc MŚP w lepszym zrozumieniu i monitorowaniu ich własnych wyników w zakresie zrównoważonego rozwoju, wzmacniając tym samym ich odporność i konkurencyjność.
- (9) Zasadniczym aspektem dobrowolnego standardu sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla MŚP jest uzyskanie przez niego aprobaty na rynku zarówno przez użytkowników (zgoda partnerów biznesowych i partnerów finansowych na zastąpienie tym standardem własnych kwestionariuszy służących do gromadzenia danych na temat zrównoważonego rozwoju od MŚP), jak i przez MŚP (przyjęcie standardu przez MŚP jako narzędzia sprawozdawczego).
- (10) W drodze rygorystycznej należytej procedury, która obejmowała konsultacje publiczne i testy projektu standardu, EFRAG opracowała projekt porady technicznej w sprawie dobrowolnego standardu sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla MŚP nienotowanych na rynku regulowanym (zwanego „standardem VSME”). Same MŚP i docelowi użytkownicy zgłaszanych informacji wyrazili poparcie dla standardu VSME jako uproszczonego narzędzia sprawozdawczego, które w wiarygodny sposób zastępuje znaczną część wniosków o udzielenie informacji, które banki i duże jednostki często wysyłają do MŚP w ich łańcuchach wartości. EFRAG przekazała Komisji standard VSME w grudniu 2024 r.

⁽⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1760 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zmieniająca dyrektywę (UE) 2019/1937 i rozporządzenie (UE) 2023/2859 (Dz.U. L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>).

⁽¹⁰⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, „Pakiet pomocy gospodarczej dla MŚP”, Strasburg, 12.9.2023, COM(2023) 535 final.

- (11) Standard VSME opracowany przez EFRAG obejmuje moduł podstawowy i moduł kompleksowy. Prowadzenie sprawozdawczości zgodnie z modulem podstawowym jest warunkiem wstępnym sprawozdawczości zgodnej z modulem kompleksowym. Moduł podstawowy określono jako „docelowe podejście” dla mikrojednostek. Oznacza to, że mikrojednostki nie muszą stosować modułu podstawowego w całości i mogą stosować tylko niektóre jego części. W odniesieniu małych i średnich jednostek moduł podstawowy określono jako „minimalny wymóg” w zakresie sprawozdawczości zgodnej ze standardem. Oprócz modułu podstawowego i modułu kompleksowego EFRAG opracowała również uzupełniające praktyczne wytyczne, aby ułatwić MŚP wdrażanie wymogów określonych w standardzie. Moduł podstawowy i kompleksowy przedstawiono w załączniku I do niniejszego zalecenia, natomiast uzupełniające praktyczne wytyczne znajdują się w załączniku II.
- (12) W dniu 26 lutego 2025 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2006/43/WE, 2013/34/UE, (UE) 2022/2464 i (UE) 2024/1760 w odniesieniu do niektórych wymogów dotyczących sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju i należytej staranności (pakiet zbiorczy w sprawie uproszczenia⁽¹⁾), w którym zaproponowano między innymi szereg zmian wymogów dotyczących sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju wprowadzonych dyrektywą (UE) 2022/2464 oraz wymogów dotyczących należytej staranności w zakresie zrównoważonego rozwoju określonych w dyrektywie (UE) 2024/1760.
- (13) W odniesieniu do dyrektywy (UE) 2022/2464 Komisja proponuje między innymi zmniejszenie liczby jednostek podlegających wymogom dotyczącym sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z wnioskiem Komisji jedynie duże jednostki zatrudniające ponad 1 000 pracowników nadal mają podlegać wymogowi zgłaszania informacji na temat zrównoważonego rozwoju. W odniesieniu do jednostek zatrudniających do 1 000 pracowników Komisja proponuje przyjęcie dobrowolnego standardu w drodze aktu delegowanego. Taki dobrowolny standard opierałby się na standardzie VSME opracowanym przez EFRAG.
- (14) Ponadto wniosek dotyczący pakietu zbiorczego w sprawie uproszczenia w odniesieniu do dyrektywy (UE) 2022/2464 rozszerza i wzmacnia limit informacji z łańcucha wartości. Zgodnie z tym wnioskiem limit informacji z łańcucha wartości miałby zastosowanie bezpośrednio do jednostki sprawozdającej zamiast stanowić jedynie limit tego, co mogą wskazywać ESRS. Takie podejście chroniłoby wszystkie jednostki, które w myśl wniosku dotyczącego pakietu zbiorczego w sprawie uproszczenia nie byłyby już objęte zakresem art. 19a i 29a dyrektywy 2013/34/UE (tj. jednostki zatrudniające do 1 000 pracowników), a nie tylko MŚP, jak ma to miejsce obecnie. Limit ten zostanie określony w dobrowolnym standardzie sprawozdawczości dla jednostek zatrudniających do 1 000 pracowników, który to standard Komisja ma przyjąć w drodze aktu delegowanego w oparciu o standard VSME opracowany przez EFRAG i który jest przedmiotem niniejszego zalecenia. Ponadto wniosek dotyczący pakietu zbiorczego w sprawie uproszczenia ma również na celu wprowadzenie do dyrektywy (UE) 2024/1760 w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, przy uwzględnieniu niezbędnych wyjątków, limitu informacji z łańcucha wartości powiązanego ze standardem VSME, dotyczącego wniosków o udzielenie informacji, w odniesieniu do mapowania łańcucha wartości. W związku z tym treść przyszłego dobrowolnego standardu sprawozdawczości do stosowania przez jednostki zatrudniające do 1 000 pracowników może różnić się od obecnego zalecenia. Uprawnienie Komisji do przyjęcia tego standardu w drodze aktu delegowanego oraz termin jego przyjęcia zależą od zakończenia negocjacji między współprawodawcami w odniesieniu do wniosku dotyczącego pakietu zbiorczego w sprawie uproszczenia.
- (15) Niniejsze zalecenie przyjmuje się jako efekt pakietu pomocy gospodarczej dla MŚP z 2023 r. oraz strategii jednolitego rynku z 2025 r. Zalecenie jest rozwiązaniem tymczasowym, które ma zaspokoić potrzebę rynku do czasu przyjęcia dobrowolnego standardu – opartego na standardzie VSME opracowanym przez EFRAG – w drodze aktu delegowanego na podstawie wniosku dotyczącego pakietu zbiorczego w sprawie uproszczenia, przy czym termin przyjęcia tego standardu będzie zależał od przebiegu i zakończenia negocjacji między współprawodawcami. W międzyczasie należy pilnie udzielić MŚP niezbędnej pomocy w odpowiadaniu na wnioski o udzielenie informacji, które MŚP już teraz otrzymują od instytucji finansowych, dużych przedsiębiorstw i innych zainteresowanych stron. Komisja może przedstawić wytyczne dla rynku, a tym samym ograniczyć obciążenia administracyjne dla MŚP i innych zainteresowanych stron, zachęcając MŚP do publikowania informacji na temat zrównoważonego rozwoju z wykorzystaniem standardu VSME opracowanego przez EFRAG, a podmioty, które zwracają się do MŚP o informacje na temat zrównoważonego rozwoju – do stosowania tego standardu w jak najszerszym zakresie.
- (16) W niniejszym zaleceniu Komisja rekomenduje, aby MŚP nienotowane na rynku regulowanym i mikrojednostki, które chcą dobrowolnie przekazywać informacje na temat zrównoważonego rozwoju, czyniły to zgodnie ze standardem VSME opracowanym przez EFRAG. W tym celu za proporcjonalne uznaje się stosowanie przez MŚP nienotowane na rynku regulowanym i mikrojednostki oświadczeń własnych. Oznacza to, że nie ma obowiązku zapewnienia atestacji w odniesieniu do informacji zgłaszanych przez MŚP nienotowane na rynku regulowanym oraz że wystarczające jest oświadczenie własne MŚP. MŚP nienotowane na rynku regulowanym i mikrojednostki mogą również odnieść się do praktycznych wytycznych opracowanych przez EFRAG, które towarzyszą dobrowolnemu standardowi i ułatwiają jego praktyczne stosowanie.

⁽¹⁾ Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2006/43/WE, 2013/34/UE, (UE) 2022/2464 i (UE) 2024/1760 w odniesieniu do niektórych wymogów dotyczących sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju i niektórych wymogów w zakresie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, Bruksela, 26.2.2025, COM (2025) 81 final.

- (17) Komisja zachęca duże przedsiębiorstwa i pośredników finansowych do stosowania zasady proporcjonalności w kontaktach z MŚP oraz do powściągliwości w zwracaniu się o informacje od partnerów z łańcucha wartości będących MŚP ⁽¹²⁾. Po przyjęciu niniejszego zalecenia duże przedsiębiorstwa i pośrednicy finansowi powinni w miarę możliwości ograniczyć takie wnioski do tych informacji, które są spójne z informacjami ujawnianymi w standardzie VSME.
- (18) Państwa członkowskie odgrywają również ważną rolę w szerzeniu wiedzy na temat VSME i rozpowszechnianiu stosowania tego standardu, aby w ten sposób ułatwić zmniejszenie obciążeń i usprawnić udzielanie przez MŚP informacji w odpowiedzi na poszczególne otrzymywane wnioski. Aby ułatwić MŚP sprawozdawczość w zakresie zrównoważonego rozwoju zgodnie z celem dotyczącym ich zielonej i cyfrowej transformacji, należy stosować cyfrowe rozwiązania i narzędzia. W tym celu Komisja analizuje możliwość wykorzystania fakturowania elektronicznego do automatycznego wyodrębniania odpowiednich danych na potrzeby sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, zgodnie ze standardem VSME określonym w załączniku I. Komisja uruchomiła również projekt sztandarowy Instrumentu Wsparcia Technicznego (TSI) na rok 2025, zatytułowany „Poprawa sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju”, którego celem jest udzielenie państwom członkowskim pomocy technicznej w rozwijaniu wsparcia cyfrowego i budowaniu potencjału na szczeblu krajowym w dziedzinie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- (19) Aby małe przedsiębiorstwa stały się bardziej widoczne dla potencjalnych inwestorów i mogły tym samym zwiększyć i zdwersyfikować swoje możliwości finansowania, jednostki te mogłyby w przyszłości udostępniać informacje na temat zrównoważonego rozwoju w europejskim pojedynczym punkcie dostępu (ESAP). W tym celu małe przedsiębiorstwa musiałyby dostarczać określone metadane i stosować określony format przekazywania takich informacji.
- (20) Kredytodawcy lub inwestorzy mogą zwracać się do MŚP o inne rodzaje informacji na temat zrównoważonego rozwoju niż te, które są objęte standardem VSME, na potrzeby udzielania zrównoważonych kredytów lub dokonywania zrównoważonych inwestycji. Komisja podejmie odrębne działania następcze w związku z zobowiązaniem podjętym w pakiecie pomocy gospodarczej dla MŚP dotyczącym zwiększenia skali zrównoważonego finansowania dla MŚP, również w oparciu o sprawozdanie platformy ds. zrównoważonego finansowania dotyczące usprawnienia zrównoważonego finansowania dla MŚP oraz w oparciu o istniejące ramy, takie jak dokument w sprawie wykorzystania gwarancji InvestEU na rzecz zrównoważonego rozwoju i narzędzie Green Checker Europejskiego Banku Inwestycyjnego.
- (21) Dobrowolny standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju określony w załączniku I funkcjonuje bez uszczerbku dla obowiązków sprawozdawczych jednostek wynikających z innych przepisów Unii,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

Definicje:

Do celów niniejszego zalecenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „małe i średnie jednostki” (MŚP) oznaczają jednostki, o których mowa w art. 3 ust. 2 i art. 3 ust. 3 dyrektywy 2013/34/UE;
- 2) „mikrojednostka” oznacza jednostkę, o której mowa w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2013/34/UE;
- 3) „uczestnik rynku finansowego” oznacza:
 - a) zakład ubezpieczeń, który udostępnia ubezpieczeniowy produkt inwestycyjny;
 - b) firmę inwestycyjną, która świadczy usługi zarządzania portfelem;
 - c) instytucję pracowniczych programów emerytalnych (IORP);
 - d) twórcę produktu emerytalnego;
 - e) zarządzającego alternatywnym funduszem inwestycyjnym (ZAFI);
 - f) dostawcę ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE);

⁽¹²⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2023/1425 z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie ułatwienia finansowania transformacji w stronę gospodarki zrównoważonej (Dz.U. L 174 z 7.7.2023, s. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/1425/oj>).

- g) zarządzającego kwalifikowalnym funduszem venture capital zarejestrowanego zgodnie z art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 345/2013 ⁽¹³⁾;
 - h) zarządzającego kwalifikowalnym funduszem na rzecz przedsiębiorczości społecznej zarejestrowanego zgodnie z art. 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 346/2013 ⁽¹⁴⁾;
 - i) spółkę zarządzającą przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (spółkę zarządzającą UCITS);
- 4) „zakład ubezpieczeń” oznacza zakład ubezpieczeń, który uzyskał zezwolenie zgodnie z art. 18 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE ⁽¹⁵⁾;
 - 5) „instytucja finansowa” oznacza instytucję finansową zgodnie z definicją w art. 4 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 ⁽¹⁶⁾.

Zalecenia dla MŚP:

- 1. Komisja zaleca, aby MŚP nienotowane na rynku regulowanym i mikrojednostki, które chcą dobrowolnie przekazywać informacje na temat zrównoważonego rozwoju, czyniły to zgodnie z dobrowolnym standardem sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju określonym w załączniku I.
- 2. Dobrowolny standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju określony w załączniku I mogą też stosować MŚP i mikrojednostki w państwach trzecich, które chcą dobrowolnie przekazywać informacje na temat zrównoważonego rozwoju.
- 3. Aby dobrowolnie przekazywać informacje na temat zrównoważonego rozwoju, jednostki, które stosują standard określony w załączniku I, mogą również korzystać z praktycznych wytycznych zawartych w załączniku II.

Zalecenia dla instytucji finansowych, uczestników rynku finansowego, zakładów ubezpieczeń, instytucji kredytowych i innych jednostek zwracających się do MŚP o informacje na temat zrównoważonego rozwoju:

- 4. Komisja zaleca, aby jednostki podlegające wymogom określonym w art. 19a i 29a dyrektywy 2013/34/UE, które do celów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju potrzebują informacji na temat zrównoważonego rozwoju od MŚP w swoich łańcuchach wartości, w miarę możliwości ograniczały swoje wnioski o udzielenie takich informacji do informacji przekazywanych zgodnie z dobrowolnym standardem sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju określonym w załączniku I do niniejszego zalecenia.
- 5. Komisja zaleca, aby instytucje finansowe, uczestnicy rynku finansowego, zakłady ubezpieczeń i instytucje kredytowe, które potrzebują informacji na temat zrównoważonego rozwoju od MŚP, w miarę możliwości ograniczały swoje wnioski o udzielenie takich informacji do informacji przekazywanych zgodnie z dobrowolnym standardem sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju określonym w załączniku I.

Zalecenia dla państw członkowskich:

- 6. Komisja zaleca, aby państwa członkowskie szerzyły wiedzę wśród MŚP na temat korzyści płynących z dobrowolnego przekazywania informacji na temat zrównoważonego rozwoju zgodnie ze standardem określonym w załączniku I.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 345/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie europejskich funduszy venture capital (Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/345/oj>).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 346/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie europejskich funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej (Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/346/oj>).

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącznie II) (Dz.U. L 335 z 17.12.2009, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj>).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

7. Komisja zaleca, aby państwa członkowskie wprowadziły odpowiednie środki na szczeblu krajowym na rzecz rozpowszechnienia stosowania dobrowolnego standardu sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla MŚP określonego w załączniku I i zwiększenia jego akceptacji.
8. Komisja zaleca również państwom członkowskim wprowadzenie odpowiednich środków na szczeblu krajowym, aby zachęcić podmioty, o których mowa w pkt 4 i 5, do ograniczenia w możliwie najszerszym zakresie kierowanych do MŚP i mikrojednostek wniosków o informacje na temat zrównoważonego rozwoju – które mają być stosowane do celów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju – do informacji przekazywanych zgodnie z dobrowolnym standardem sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju określonym w załączniku I.
9. Komisja zaleca, aby państwa członkowskie wprowadziły odpowiednie środki na rzecz wsparcia automatycznej cyfryzacji sprawozdawczości MŚP w zakresie zrównoważonego rozwoju w oparciu o standard określony w załączniku I, aby umożliwić skuteczną wymianę danych z poszanowaniem własności danych MŚP.

Sporządzono w Brukseli dnia 30 lipca 2025 r.

W imieniu Komisji
Maria Luís ALBUQUERQUE
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK I

Spis treści

	Strona
Cel niniejszego standardu i jednostki, do których ma on zastosowanie	3
Struktura standardu	4
Zasady sporządzania sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju (moduł podstawowy i kompleksowy)	5
Moduł podstawowy	7
Moduł podstawowy – informacje ogólne	7
B1 – Podstawa sporządzenia	12
B2 – Praktyki, polityki i przyszłe inicjatywy na rzecz przejścia na bardziej zrównoważoną gospodarkę.	12
Moduł podstawowy – mierniki dotyczące środowiska naturalnego	8
B3 – Energia i emisje gazów cieplarnianych	13
B4 – Zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby	13
B5 – Bioróżnorodność	13
B6 – Woda	14
B7 – Wykorzystanie zasobów, gospodarka o obiegu zamkniętym i gospodarowanie odpadami	14
Moduł podstawowy – mierniki społeczne	9
B8 – Zasoby pracownicze – ogólna charakterystyka	14
B9 – Zasoby pracownicze – bezpieczeństwo i higiena pracy	14
B10 – Zasoby pracownicze – wynagrodzenie, rokowania zbiorowe i szkolenia	14
Moduł podstawowy – mierniki odnoszące się do ładu korporacyjnego	10
B11 – Wyroki skazujące i grzywny za naruszenie przepisów antykorupcyjnych i przepisów w sprawie zwalczania przekupstwa	15
Moduł kompleksowy	11
Moduł kompleksowy – informacje ogólne	11
C1 – Strategia: model biznesowy i zrównoważony rozwój – powiązane inicjatywy	15
C2 – Opis praktyk, polityk i przyszłych inicjatyw na rzecz przejścia na bardziej zrównoważoną gospodarkę	15
Moduł kompleksowy – mierniki dotyczące środowiska naturalnego	11
Uwzględnia się je przy zgłaszaniu informacji na temat emisji gazów cieplarnianych zgodnie z ujawnieniem B3 (moduł podstawowy).	11
C3 – Cele redukcji emisji gazów cieplarnianych i transformacja klimatyczna	16
C4 – Ryzyko związane z klimatem ¹²	16
Moduł kompleksowy – mierniki społeczne	11
C5 – Dodatkowa (ogólna) charakterystyka pracowników	17
C6 – Dodatkowe informacje dotyczące własnych zasobów pracowniczych – polityki i procesy dotyczące praw człowieka	17
C7 – Poważne incydenty dotyczące praw człowieka	17

Moduł kompleksowy – mierniki odnoszące się do ładu korporacyjnego	13
C8 – Przychody z niektórych rodzajów działalności i wykluczenie z unijnych wskaźników referencyjnych	17
C9 – Wskaźnik zróżnicowania organu zarządzającego pod względem płci	18
Dodatek A: Definicje pojęć	15
Dodatek B: Wykaz możliwych kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem	22
Dodatek C: Informacje uzupełniające przeznaczone dla uczestników rynku finansowego, którzy są użytkownikami informacji opracowanych z zastosowaniem niniejszego standardu (powiązanie z innymi regulacjami UE).	25

Cel niniejszego standardu i jednostki, do których ma on zastosowanie

1. Celem niniejszego dobrowolnego standardu jest wsparcie mikrojednostek oraz małych i średnich jednostek w odniesieniu do następujących kwestii:
 - a) przekazywanie informacji, które umożliwią zaspokojenie potrzeb dużych jednostek wymagających od swoich dostawców informacji na temat zrównoważonego rozwoju;
 - b) przekazywanie informacji, które umożliwią zaspokojenie potrzeb banków i inwestorów w zakresie danych, ułatwiając w ten sposób jednostkom dostęp do finansowania;
 - c) poprawa zarządzania w zakresie kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem, które ich dotyczą, tj. wyzwań środowiskowych i społecznych, takich jak zanieczyszczenie oraz zdrowie i bezpieczeństwo pracowników. Przyczyni się to do wzrostu ich konkurencyjności i zwiększy ich odporność w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej; oraz
 - d) przyczynianie się do rozwoju bardziej zrównoważonej i inkluzywnej gospodarki.
2. Niniejszy standard jest przeznaczony do dobrowolnego stosowania. Ma on zastosowanie do jednostek ⁽¹⁾, których papiery wartościowe nie są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w Unii Europejskiej (nie są notowane na rynku regulowanym). W [art. 3 dyrektywy 2013/34/UE] zdefiniowano trzy kategorie małych i średnich jednostek w oparciu o wartość ich sumy bilansowej, wysokość przychodów netto ze sprzedaży oraz średnią liczbę zatrudnionych **pracowników** w roku obrotowym.
 - a) Jednostka jest mikrojednostką, jeżeli nie przekracza dwóch z następujących progów:
 - i. suma bilansowa: 450 000 EUR;
 - ii. przychody netto ze sprzedaży: 900 000 EUR; oraz
 - iii. średnia liczba pracowników: 10.
 - b) Jednostka jest małą jednostką, jeżeli nie przekracza dwóch z następujących progów:
 - i. suma bilansowa: 5 000 000 EUR;
 - ii. przychody netto ze sprzedaży: 10 000 000 EUR; oraz
 - iii. średnia liczba pracowników: 50.
 - c) Jednostka jest średnią jednostką, jeżeli nie przekracza dwóch z następujących progów:
 - i. suma bilansowa: 25 000 000 EUR;
 - ii. przychody netto ze sprzedaży: 50 000 000 EUR; oraz
 - iii. średnia liczba pracowników: 250.
3. Jednostki te nie są objęte zakresem dyrektywy w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD), ale zachęca się je do korzystania z niniejszego standardu. Niniejszy standard obejmuje te same kwestie dotyczące zrównoważonego rozwoju, które przewidziano w europejskich standardach sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (ESRS) dla dużych jednostek. Opiera się on jednak na proporcjonalności, a zatem uwzględnia podstawowe cechy mikrojednostek oraz małych i średnich jednostek. Mikrojednostki mogą wedle uznania stosować tylko wybrane części niniejszego standardu, jak wskazano w pkt 5 lit. a).
4. Niniejszy standard opracowano ze zwróceniem szczególnej uwagi na zapewnienie spójności ze standardami ESRS dla dużych jednostek, definiując przy tym proporcjonalne wymogi. W przeciwieństwie do ESRS dla dużych jednostek niniejszy standard nie ma mocy prawnej.

Struktura standardu

5. Niniejszy standard składa się z dwóch modułów, które jednostka może wykorzystać jako podstawę do sporządzenia sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju:
 - a) **moduł podstawowy:** ujawnienia B1 i B2 oraz podstawowe mierniki (B3–B11). Moduł ten określa podejście docelowe dla mikrojednostek i stanowi minimalny wymóg dla innych jednostek; oraz

⁽¹⁾ Obejmuje to osoby samozatrudnione, jednostki nieposiadające osobowości prawnej oraz mikrojednostki notowane na rynku regulowanym.

- b) **moduł kompleksowy:** moduł ten określa dodatkowe punkty danych poza ujawnieniami B1–B11, które banki, inwestorzy oraz klienci korporacyjni mogą wymagać od jednostki w uzupełnieniu do modułu podstawowego.

W pkt 24 poniżej przedstawiono dostępne opcje przygotowania sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju z wykorzystaniem niniejszego standardu poprzez przyjęcie co najmniej jednego z tych modułów. Po wyborze modułu należy przestrzegać jego postanowień w całości (z uwzględnieniem marginesu elastyczności zgodnie z pkt 22); w ramach każdego ujawnienia przekazuje się jednak wyłącznie informacje istotne dla okoliczności dotyczących jednostki.

6. Zastosowanie modułu podstawowego jest warunkiem wstępnym zastosowania modułu kompleksowego.
7. Dodatek A *Definicje terminów* zawiera definicje terminów użytych w niniejszym standardzie. W całym standardzie VSME terminy zdefiniowane w glosariuszu definicji (Dodatek A) zapisano **pogrubioną kursywą**, z wyjątkiem sytuacji, w których w tym samym punkcie zdefiniowany termin został użyty więcej niż raz.

Zasady sporządzania sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju (moduł podstawowy i kompleksowy)

Stosowanie się do niniejszego standardu

8. W niniejszym standardzie określono wymogi, które umożliwiają jednostce przekazanie istotnych informacji w odniesieniu do następujących kwestii:
- a) w jaki sposób jednostka miała i może mieć pozytywny lub negatywny **wpływ** na ludzi lub środowisko w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej; oraz
 - b) w jaki sposób kwestie środowiskowe i społeczne wpłynęły lub mogą wpłynąć na jej sytuację finansową, wyniki i przepływy pieniężne w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej.
9. Jednostka powinna zgłaszać informacje, które są istotne, wiarygodne, porównywalne, zrozumiałe i możliwe do zweryfikowania.
10. W zależności od rodzaju działalności prowadzonej przez jednostkę właściwe może być włączenie dodatkowych informacji (mierników lub ujawnień o charakterze opisowym), które nie są objęte niniejszym standardem, co pozwoli ujawnić kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem powszechne w sektorze, w którym jednostka prowadzi działalność (tj. zazwyczaj napotykaną przez przedsiębiorstwa lub podmioty w danej branży lub dziedzinie), lub specyficzne dla tej jednostki, co ułatwi przygotowanie informacji istotnych, wiarygodnych, porównywalnych, zrozumiałych i możliwych do zweryfikowania. Obejmuje to uwzględnienie informacji na temat emisji gazów cieplarnianych zakresu 3 (zob. pkt 50–53 niniejszego standardu). Dodatek B zawiera wykaz możliwych kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem.
11. W stosownych przypadkach jednostka może uzupełniać mierniki z modułu podstawowego i modułu kompleksowego o dodatkowe informacje jakościowe lub ilościowe zgodnie z pkt 10 powyżej.

Informacje porównawcze

12. Jednostka ujawnia informacje porównawcze za poprzedni rok z wyjątkiem mierników ujawnianych po raz pierwszy. Jednostka przekazuje informacje porównawcze, począwszy od drugiego roku prowadzenia sprawozdawczości.

Zasada dotycząca zastosowania określonych informacji

13. Niektóre ujawnienia mają zastosowanie tylko w określonych okolicznościach^(?). Takie okoliczności wskazano w szczególności w instrukcjach zawartych w każdym ujawnieniu wraz z informacjami, które należy zgłaszać tylko wtedy, gdy jednostka uzna, że „mają one zastosowanie”. Jeżeli pominięto jedno z tych ujawnień, przyjmuje się, że nie ma ono zastosowania.

^(?) Na przykład w przypadku prawnego wymogu ujawnienia określonych informacji lub gdy jednostka ujawnia już dobrowolnie określone informacje za pośrednictwem systemu zarządzania środowiskowego.

Uwzględnienie jednostek zależnych w zgłaszanych danych

14. Jeśli jednostka jest spółką dominującą w grupie kapitałowej, zaleca się, aby sporządzała sprawozdanie w zakresie zrównoważonego rozwoju w ujęciu skonsolidowanym, z uwzględnieniem informacji o swoich jednostkach zależnych.
15. Jeśli jednostka dominująca sporządziła sprawozdanie w zakresie zrównoważonego rozwoju w ujęciu skonsolidowanym, z uwzględnieniem informacji o swoich jednostkach zależnych, jednostki te są zwolnione z obowiązku sprawozdawczości.

Harmonogram i miejsce publikacji sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju

16. Jeśli sprawozdanie w zakresie zrównoważonego rozwoju sporządza się na potrzeby dużych jednostek lub banków, które wymagają corocznej aktualizacji sprawozdania, należy je sporządzać corocznie. Jeśli jednostka sporządza sprawozdanie finansowe, sprawozdanie w zakresie zrównoważonego rozwoju należy sporządzić w tym samym terminie co sprawozdanie finansowe. Jeżeli konkretne punkty danych nie zmieniły się w porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym, jednostka może wskazać, że nie zaszły żadne zmiany i zamieścić odniesienie do informacji podanych w tym określonym punkcie danych w sprawozdaniu z poprzedniego roku.
17. Podstawową funkcją tego sprawozdania jest zapewnienie informacji dla aktualnych lub potencjalnych partnerów biznesowych. Jednostka może zdecydować o udostępnieniu swojego sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju opinii publicznej. W takim przypadku jednostka może przedstawić swoje sprawozdanie w zakresie zrównoważonego rozwoju w oddzielnej sekcji sprawozdania z działalności, jeśli takowe posiada. W przeciwnym razie jednostka może przedstawić swoje sprawozdanie w zakresie zrównoważonego rozwoju jako oddzielny dokument.
18. Aby uniknąć dwukrotnego publikowania tych samych informacji, w sprawozdaniu w zakresie zrównoważonego rozwoju jednostka może zamieścić odniesienie do ujawnień opublikowanych w innych dokumentach, do których dostęp można uzyskać w tym samym czasie co do sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju ⁽⁹⁾.

Informacje niejawne i szczególnie chronione

19. W przypadku gdy ujawnienia, o których mowa w niniejszym standardzie, wymagają ujawnienia **informacji niejawnych** lub **informacji szczególnie chronionych**, jednostka może pominąć takie informacje. Jeśli jednostka zdecyduje się pominąć takie informacje, składa oświadczenie na ten temat w ramach ujawnienia B1 (zob. pkt 24).

Spójność i powiązania z informacjami ujawnianymi w sprawozdaniach finansowych

20. Jeżeli jednostka sporządza również sprawozdanie finansowe, informacje uwzględnione w jej sprawozdaniu w zakresie zrównoważonego rozwoju zgodnie z niniejszym standardem:
 - a) są spójne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym za ten sam okres; oraz
 - b) są prezentowane w sposób ułatwiający zrozumienie powiązań z informacjami wykazywanymi w sprawozdaniu finansowym, na przykład poprzez zastosowanie odpowiednich odniesień.

Moduł podstawowy

21. Jednostka zgłasza informacje dotyczące kwestii środowiskowych i społecznych oraz kwestii dotyczących **postępowania w biznesie** (zwanych łącznie „kwestiami związanymi ze zrównoważonym rozwojem”) z zastosowaniem poniższych ujawnień B1–B11.
22. Jeżeli jednostka chce przedstawić bardziej kompleksowe informacje, może również zintegrować mierniki wymagane w B1–B11 z ujawnianymi informacjami, wybierając je z modułu kompleksowego.

⁽⁹⁾ W przyszłej wersji internetowego narzędzia standardu VSME jednostka będzie mogła w stosownych przypadkach zamieszczać odniesienia do ujawnień opublikowanych w dokumentach innych niż sprawozdanie w zakresie zrównoważonego rozwoju, korzystając z włączenia przez odniesienie. Takie odniesienie można zamieścić, podając numer strony odpowiedniego źródła, pod warunkiem, że w wersji narzędzia internetowego jest również dostępny dokument źródłowy w formacie PDF.

23. Dodatkowe wytyczne dotyczące ujawnień B1–B11 są dostępne w pkt 1–144 załącznika II do niniejszego zalecenia.

MODUŁ PODSTAWOWY – INFORMACJE OGÓLNE

B1 – Podstawa sporządzenia

24. Jednostka ujawnia następujące informacje:

- a) który z poniższych wariantów wybrała:
 - i. WARIANT A: (tylko) moduł podstawowy; albo
 - ii. WARIANT B: moduł podstawowy i moduł kompleksowy;
- b) jeśli jednostka pominęła pewne ujawnienie, uznając, że informacje w ramach tego ujawnienia stanowią **informacje niejawne** lub **informacje szczególnie chronione** (zob. pkt 19), jednostka wskazuje ujawnienie, które pominęła;
- c) czy sprawozdanie w zakresie zrównoważonego rozwoju zostało sporządzone w ujęciu jednostkowym (tj. sprawozdanie ogranicza się wyłącznie do informacji dotyczących jednostki), czy w ujęciu skonsolidowanym (tj. sprawozdanie zawiera informacje dotyczące jednostki i jej jednostek zależnych);
- d) w przypadku skonsolidowanego sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju – wykaz jednostek zależnych objętych sprawozdaniem wraz z adresami ich siedzib⁽⁴⁾; oraz
- e) następujące informacje:
 - i. formę prawną jednostki;
 - ii. kod(y) klasyfikacji sektorowej NACE;
 - iii. wielkość bilansu (aktywa ogółem w jednostkach pieniężnych);
 - iv. obrót (w jednostkach pieniężnych);
 - v. liczbę **pracowników** wyrażoną jako liczba zatrudnionych osób lub liczba ekwiwalentów pełnego czasu pracy;
 - vi. kraj, w którym jednostka prowadzi główną działalność i w którym są zlokalizowane jej znaczące aktywa; oraz
 - vii. położenie geograficzne posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych **lokalizacji**.

25. Jeśli jednostka uzyskała jakikolwiek certyfikat lub oznaczenie związane ze zrównoważonym rozwojem, podaje ich zwięzły opis (wskazując w stosownych przypadkach wystawców certyfikatu lub oznaczenia, datę i wynik oceny).

B2 – Praktyki, polityki i przyszłe inicjatywy na rzecz przejścia na bardziej zrównoważoną gospodarkę

26. Jeśli jednostka wdrożyła konkretne praktyki, polityki lub przyszłe inicjatywy na rzecz przejścia na bardziej zrównoważoną gospodarkę, powinna je wskazać. Jednostka wskazuje, czy stosuje:
- a) praktyki. W tym kontekście praktyki mogą obejmować na przykład działania mające na celu zmniejszenie zużycia wody i energii elektrycznej przez jednostkę, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych lub zapobieganie zanieczyszczeniom, jak również inicjatywy mające na celu poprawę bezpieczeństwa produktów, a także bieżące inicjatywy mające na celu poprawę warunków pracy i zapewnienie równego traktowania w miejscu pracy, **szkolenia** w zakresie zrównoważonego rozwoju dla pracowników jednostki oraz partnerstwa w ramach projektów związanych ze zrównoważonym rozwojem;
 - b) **polityki** dotyczące kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem, niezależnie od tego, czy są one publicznie dostępne czy też nie, oraz wszelkie odrębne polityki środowiskowe, społeczne lub dotyczące ładu korporacyjnego odnoszące się do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem;
 - c) wszelkie przyszłe inicjatywy lub plany perspektywiczne, które są wdrażane w związku z kwestiami związanymi ze zrównoważonym rozwojem; oraz
 - d) **cele** związane z monitorowaniem wdrażania **polityk** i postępów w osiąganiu takich celów.

⁽⁴⁾ Adres siedziby jest oficjalnym adresem jednostki.

27. Takie praktyki, polityki i przyszłe inicjatywy obejmują działania podejmowane przez jednostkę w celu zmniejszania negatywnych **wpływów** i zwiększania pozytywnych wpływów na ludzi i środowisko, aby przyczynić się do rozwoju bardziej zrównoważonej gospodarki. Dodatek B zawiera wykaz możliwych kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem, które można ująć w tym ujawnieniu. Na potrzeby zgłoszenia tych informacji jednostka może skorzystać ze wzoru formularza zawartego w pkt 14 załącznika II do niniejszego zalecenia.
28. Jeśli jednostka zgłasza również informacje w ramach modułu kompleksowego, uzupełnia informacje podane w ramach ujawnienia B2 o punkty danych zawarte w ujawnieniu C2.

MODUŁ PODSTAWOWY – MIERNIKI DOTYCZĄCE ŚRODOWISKA NATURALNEGO

B3 – Energia i emisje gazów cieplarnianych

29. Jednostka ujawnia informacje o całkowitym zużyciu energii w MWh, w podziale zgodnie z poniższą tabelą, o ile jest w stanie uzyskać informacje pozwalające na dokonanie takiego podziału:

	Energia ze źródeł odnawialnych	Energia ze źródeł nieodnawialnych	Ogółem
Energia elektryczna (według danych zawartych w rachunkach za media)			
Paliwa			

30. Jednostka ujawnia swoje szacunkowe **emisje gazów cieplarnianych brutto** w tonach ekwiwalentu dwutlenku węgla (t CO₂e) z uwzględnieniem wymogów GHG Protocol Corporate Standard [standardu korporacyjnego w ramach protokołu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych] (wersja z 2004 r.), w tym:
- emisje gazów cieplarnianych zakresu 1 w t CO₂e (ze źródeł, które stanowią własność jednostki lub są przez nią zarządzane); oraz
 - emisje gazów cieplarnianych zakresu 2** według metody opartej na lokalizacji w t CO₂e (tj. emisje pochodzące z wytwarzania zakupionej energii, takiej jak energia elektryczna, ciepło, para wodna lub chłodzenie).
31. Jednostka ujawnia intensywność emisji gazów cieplarnianych obliczoną przez podzielenie „**emisji gazów cieplarnianych brutto**” ujawnionych zgodnie z pkt 30 przez „obróć (w jednostkach pieniężnych)” ujawniony zgodnie z pkt 24 lit. e) ppkt (iv) ⁽⁵⁾.

B4 – Zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby

32. Jeżeli jednostka jest już zobowiązana przepisami prawa lub innymi krajowymi regulacjami do zgłaszania właściwym organom emisji zanieczyszczeń lub jeśli zgłasza je dobrowolnie zgodnie z systemem zarządzania środowiskowego, ujawnia zanieczyszczenia, które emituje do powietrza, wody i gleby w ramach własnych operacji, podając odpowiednią ilość dla każdego czynnika zanieczyszczającego. Jeżeli informacje te są już publicznie dostępne, jednostka może alternatywnie zamieścić odniesienie do dokumentu, w którym są one przedstawione, na przykład poprzez podanie odpowiedniego linku URL lub osadzenie hiperłącza.

B5 – Bioróżnorodność

33. Jednostka ujawnia liczbę i powierzchnię (w hektarach lub ²) **lokalizacji** posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych na **obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności** lub **w ich pobliżu**.
34. Jednostka może ujawnić mierniki dotyczące sposobu **użytkowania gruntów** (w hektarach lub m²) takie jak:
- całkowite użytkowanie gruntów;
 - całkowite powierzchnie nieprzepuszczalne;
 - całkowity **obszar ukierunkowany na naturę** w danej lokalizacji; oraz
 - całkowity **obszar ukierunkowany na naturę** poza daną lokalizacją.

⁽⁵⁾ W przyszłej wersji internetowego narzędzia standardu VSME informacje te będą obliczane automatycznie.

B6 – **Woda**

35. Jednostka ujawnia całkowity **pobór wody**, tj. ilość wody pobranej w granicach organizacji (lub zakładu); ponadto jednostka przedstawia oddzielnie ilość wody pobranej w **lokalizacjach** znajdujących się na obszarach o znacznym deficycie wody.
36. Jeżeli jednostka prowadzi procesy produkcyjne, które wiążą się ze znacznym zużyciem wody (np. procesy wykorzystujące energię cieplną, takie jak suszenie lub produkcja energii elektrycznej, produkcja towarów, nawadnianie w rolnictwie itp.), ujawnia swoje **zużycie wody** obliczone jako różnica między **poborem wody** a zrzutem wody w ramach procesów produkcyjnych.

B7 – **Wykorzystanie zasobów, gospodarka o obiegu zamkniętym i gospodarowanie odpadami**

37. Jednostka ujawnia, czy i w jaki sposób stosuje zasady **gospodarki o obiegu zamkniętym**.
38. Jednostka ujawnia następujące informacje:
- całkowita roczna ilość wytwarzanych odpadów w podziale na rodzaje (odpady inne niż niebezpieczne i odpady niebezpieczne);
 - całkowita roczna ilość odpadów kierowanych do **recyklingu** lub ponownego użycia; oraz
 - jeśli jednostka prowadzi działalność w sektorze, w którym mają miejsce znaczące przepływy materiałów (takim jak produkcja, budownictwo, branża opakowań lub inne), ujawnia roczny przepływ masowy odpowiednich materiałów, które wykorzystuje.

MODUŁ PODSTAWOWY – MIERNIKI SPOŁECZNE

B8 – **Zasoby pracownicze – ogólna charakterystyka**

39. Jednostka ujawnia liczbę **pracowników** wyrażoną jako liczba zatrudnionych lub liczba ekwiwalentów pełnego czasu pracy w odniesieniu do następujących mierników:
- rodzaj umowy o pracę (na czas określony lub na czas nieokreślony);
 - płeć; oraz
 - kraj, w którym zawarto umowę o pracę, jeżeli jednostka prowadzi działalność w więcej niż jednym kraju.
40. Jeżeli jednostka zatrudnia co najmniej 50 **pracowników**, ujawnia wskaźnik rotacji pracowników w okresie sprawozdawczym.

B9 – **Zasoby pracownicze – bezpieczeństwo i higiena pracy**

41. Jednostka ujawnia następujące informacje dotyczące swoich **pracowników**:
- liczbę i wskaźnik **podlegających zgłoszeniu wypadków związanych z pracą**; oraz
 - liczbę ofiar śmiertelnych w wyniku urazów związanych z pracą i złego stanu zdrowia związanego z pracą.

B10 – **Zasoby pracownicze – wynagrodzenie, rokowania zbiorowe i szkolenia**

42. Jednostka ujawnia następujące informacje:
- czy **pracownicy** otrzymują **wynagrodzenie** co najmniej równe obowiązującej **placy** minimalnej w kraju, w którym jednostka prowadzi działalność, ustanowionej bezpośrednio na mocy krajowych przepisów dotyczących płacy minimalnej lub **układu zbiorowego** pracy;
 - lukę płacową między **pracownikami** płci żeńskiej i męskiej w ujęciu procentowym. Jednostka może pominąć to ujawnienie, jeśli liczba jej pracowników nie przekracza 150, przy czym z dniem 7 czerwca 2031 r. próg ten zostanie obniżony do 100 pracowników;
 - odsetek wszystkich **pracowników** objętych **układami zbiorowymi** pracy; oraz
 - średnią liczbę godzin **szkoleń** w ciągu roku na **pracownika** w podziale na płeć.

MODUŁ PODSTAWOWY – MIERNIKI ODNOSZĄCE SIĘ DO ŁADU KORPORACYJNEGO

B11 – Wyroki skazujące i grzywny za naruszenie przepisów antykorupcyjnych i przepisów w sprawie zwalczania przekupstwa

43. Jeżeli w okresie sprawozdawczym jednostka otrzymała wyroki skazujące lub podlegała grzywnom za naruszenie przepisów **antykorupcyjnych** i przepisów w sprawie **zwalczania przekupstwa**, jednostka ujawnia liczbę takich wyroków skazujących oraz łączną kwotę takich grzywien.

Moduł kompleksowy

44. Moduł ten zawiera informacje ujawniane w celu kompleksowego zaspokojenia potrzeb informacyjnych partnerów biznesowych jednostki, takich jak inwestorzy, banki i klienci korporacyjni, w zakresie informacji dodatkowych w stosunku do tych zawartych w module podstawowym. Informacje ujawniane w tym module odzwierciedlają obowiązki uczestników rynku finansowego i klientów korporacyjnych wynikające z odpowiednich przepisów prawa i regulacji. Odzwierciedlają również informacje potrzebne partnerom biznesowym do oceny profilu ryzyka jednostki w zakresie zrównoważonego rozwoju, np. jako (potencjalnego) dostawcy lub (potencjalnego) kredytobiorcy.
45. Poniżej przedstawiono wykaz ujawnień informacji od C1 do C9, które należy rozważyć i zgłosić, jeżeli mają zastosowanie do działalności i organizacji jednostki. Jeżeli pominięto jedno z tych ujawnień, przyjmuje się, że nie ma ono zastosowania.
46. Dodatkowe wytyczne dotyczące ujawnień C1–C9 są dostępne w pkt 145–180 załącznika II do niniejszego zalecenia.

MODUŁ KOMPLEKSOWY – INFORMACJE OGÓLNE

C1 – Strategia: model biznesowy i zrównoważony rozwój – powiązane inicjatywy

47. Jednostka ujawnia kluczowe elementy swojego modelu biznesowego i swojej strategii biznesowej, w tym:
- opis znaczących grup oferowanych produktów lub usług;
 - opis istotnego rynku (istotnych rynków), na którym (których) jednostka prowadzi działalność (B2B, handel hurtowy, detaliczny, kraje);
 - opis głównych relacji biznesowych (np. kluczowi dostawcy, klienci, kanały dystrybucji); oraz
 - jeśli strategia zawiera kluczowe elementy, które odnoszą się do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem lub mają na nie wpływ – zwięzły opis tych kluczowych elementów.

C2 – Opis praktyk, polityk i przyszłych inicjatyw na rzecz przejścia na bardziej zrównoważoną gospodarkę

48. Jeśli jednostka wdrożyła konkretne praktyki, **polityki** lub przyszłe inicjatywy na rzecz przejścia na bardziej zrównoważoną gospodarkę, które już zgłosiła w ramach ujawnienia B2 w module podstawowym, należy je zwięźle opisać. W tym celu jednostka może skorzystać ze wzoru formularza zawartego w pkt 149 załącznika II do niniejszego zalecenia.
49. Jednostka może wskazać najwyższy szczebel w swojej organizacji, który jest odpowiedzialny za wdrożenie tych polityk, jeżeli takowy wyznaczyła.

MODUŁ KOMPLEKSOWY – MIERNIKI DOTYCZĄCE ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Uwzględnia się je przy zgłaszaniu informacji na temat emisji gazów cieplarnianych zgodnie z ujawnieniem B3 (moduł podstawowy).

50. W zależności od rodzaju działalności prowadzonej przez jednostkę ilościowe określenie emisji gazów cieplarnianych zakresu 3 może dostarczyć istotnych informacji (zob. pkt 10 niniejszego standardu) na temat **wpływu łańcucha wartości** jednostki na zmianę klimatu.

51. Emisje zakresu 3 to **pośrednie emisje gazów cieplarnianych** (inne niż emisje zakresu 2), które pochodzą z **łańcucha wartości** jednostki. Obejmują one działania, które występują w operacjach zarówno na wcześniejszych etapach łańcucha wartości jednostki (np. zakupione towary i usługi, zakupione dobra inwestycyjne, transport zakupionych towarów itp.), jak i na jego późniejszych etapach (np. transport i dystrybucja produktów jednostki, wykorzystanie sprzedanych produktów, inwestycje itp.).
52. Jeżeli jednostka podejmie decyzję o ujawnieniu tego miernika, powinna odnieść się do 15 rodzajów emisji gazów cieplarnianych zakresu 3 przewidzianych w GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard [standardzie korporacyjnym w ramach protokołu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych] i szczegółowo określonych w GHG Protocol Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard [standardzie rachunkowości i sprawozdawczości przedsiębiorstw w odniesieniu do łańcucha wartości (zakres 3) do protokołu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych]. Zgłaszając emisje gazów cieplarnianych zakresu 3, jednostka uwzględnia istotne kategorie zakresu 3 (zgodnie ze standardem *Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard*) w oparciu o własną ocenę odpowiednich kategorii zakresu 3. Jednostki mogą znaleźć dalsze wytyczne dotyczące konkretnych metod obliczeń dla każdej kategorii w GHG Protocol Technical guidance for Calculating Scope 3 Emissions [wytycznych technicznych dotyczących obliczania emisji zakresu 3 do protokołu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych].
53. Przy zgłoszeniu swoich emisji zakresu 1 i 2, jeżeli jednostka ujawnia informacje właściwe dla danego podmiotu na temat swoich emisji zakresu 3, przedstawia je wraz z informacjami wymaganymi zgodnie z ujawnieniem B3 – Energia i emisje gazów cieplarnianych.

C3 – Cele redukcji emisji gazów cieplarnianych i transformacja klimatyczna

54. Jeżeli jednostka ustanowiła **cele** redukcji emisji gazów cieplarnianych, ujawnia swoje cele w wartościach bezwzględnych dla emisji zakresu 1 i 2. Zgodnie z pkt 50–53 powyżej, jeśli jednostka wyznaczyła cele redukcji dla emisji zakresu 3, podaje również cele dla znaczących emisji zakresu 3. W szczególności jednostka podaje:
- rok, którego dotyczy cel, wraz z odpowiadającą mu wartością;
 - rok bazowy wraz z odpowiadającą mu wartością;
 - jednostki, w jakich wyrażono **cele**;
 - udział emisji zakresu 1, zakresu 2 oraz – jeśli ujawniono – zakresu 3, którego dotyczy cel; oraz
 - wykaz głównych działań, które jednostka zamierza wdrożyć, aby osiągnąć swoje **cele**.
55. Jeżeli jednostka prowadząca działalność w sektorach o znacznym oddziaływaniu na klimat⁽⁹⁾ przyjęła plan transformacji na potrzeby łagodzenia zmiany klimatu, może przekazać informacje na ten temat, w tym wyjaśnienie, w jaki sposób plan ten przyczynia się do redukcji emisji gazów cieplarnianych.
56. W przypadku gdy jednostka prowadzi działalność w sektorach o znacznym oddziaływaniu na klimat i nie ma planu transformacji na potrzeby łagodzenia zmiany klimatu, wskazuje, czy przyjmie plan transformacji, a jeśli tak, to kiedy.

C4 – Ryzyko związane z klimatem

57. Jeżeli jednostka zidentyfikowała zagrożenia związane z klimatem i zdarzenia dotyczące przejścia związanego z klimatem, powodujące poważne ryzyka związane z klimatem, które jej dotyczą:
- zwięźle opisuje takie zagrożenia związane z klimatem i zdarzenia dotyczące przejścia związanego z klimatem;
 - ujawnia, w jaki sposób oceniła narażenie i wrażliwość swoich aktywów, działań i **łańcucha wartości** na te zagrożenia i zdarzenia dotyczące przejścia;
 - ujawnia **perspektywy czasowe** odnoszące się do wszelkich zidentyfikowanych zagrożeń związanych z klimatem i zdarzeń dotyczących przejścia związanego z klimatem; oraz
 - ujawnia, czy podjęła działania mające na celu **przystosowanie się do zmiany klimatu** w odniesieniu do wszelkich zagrożeń związanych z klimatem i zdarzeń dotyczących przejścia związanego z klimatem.

⁽⁹⁾ Sektorami o znacznym oddziaływaniu na klimat są sektory wymienione w sekcjach od A do H i sekcji M NACE, jak określono w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2023/137.

58. Jednostka może ujawnić potencjalne negatywne skutki ryzyk związanych z klimatem, które mogą wpłynąć na jej wyniki finansowe lub działalność gospodarczą w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej, wskazując, czy według jej oceny poziom tych ryzyk jest wysoki, średni, czy też niski.

MODUŁ KOMPLEKSOWY – MIERNIKI SPOŁECZNE

C5 – **Dodatkowa (ogólna) charakterystyka pracowników**

59. Jeżeli jednostka zatrudnia co najmniej 50 **pracowników**, może ujawnić stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn na szczeblu kierowniczym w okresie sprawozdawczym.
60. Jeżeli jednostka zatrudnia co najmniej 50 **pracowników**, może ujawnić liczbę osób samozatrudnionych bez personelu, które pracują wyłącznie dla jednostki, oraz liczbę pracowników tymczasowych zapewnionych przez jednostki prowadzące głównie „działalność związaną z zatrudnieniem”.

C6 – **Dodatkowe informacje dotyczące własnych zasobów pracowniczych – polityki i procesy dotyczące praw człowieka**

61. Jednostka ujawnia odpowiedzi na następujące pytania:
- a) Czy jednostka posiada kodeks postępowania lub **politykę** dotyczącą praw człowieka dla **własnych pracowników**? (TAK/NIE)
 - b) Jeżeli tak, czy dokumenty te obejmują takie kwestie jak:
 - i. praca dzieci (TAK/NIE);
 - ii. praca przymusowa (TAK/NIE);
 - iii. handel ludźmi (TAK/NIE);
 - iv. dyskryminacja (TAK/NIE);
 - v. zapobieganie wypadkom (TAK/NIE); albo
 - vi. inne kwestie? (TAK/NIE – jeśli tak, jakie?)
 - c) Czy jednostka dysponuje mechanizmem rozpatrywania skarg dla **własnych pracowników**? (TAK/NIE)

C7 – **Poważne incydenty dotyczące praw człowieka**

62. Jednostka ujawnia odpowiedzi na następujące pytania:
- a) Czy jednostka odnotowała potwierdzone incydenty dotyczące **własnych pracowników** w odniesieniu do takich kwestii jak:
 - i. praca dzieci (TAK/NIE);
 - ii. praca przymusowa (TAK/NIE);
 - iii. handel ludźmi (TAK/NIE);
 - iv. dyskryminacja (TAK/NIE); albo
 - v. innych kwestii? (TAK/NIE – jeśli tak, jakich?)
 - b) Jeśli tak, jednostka może opisać **działania** podejmowane w celu przeciwdziałania **incydentom** dotyczącym kwestii, o których mowa powyżej.
 - c) Czy jednostka posiada wiedzę na temat jakichkolwiek potwierdzonych **incydentów** dotyczących **osób wykonujących pracę w łańcuchu wartości, dotkniętych społeczności, konsumentów i użytkowników końcowych**? Jeżeli tak, należy je wskazać.

MODUŁ KOMPLEKSOWY – MIERNIKI ODNOSZĄCE SIĘ DO ŁADU KORPORACYJNEGO

C8 – **Przychody z niektórych rodzajów działalności i wykluczenie z unijnych wskaźników referencyjnych**

63. Jeżeli jednostka prowadzi działalność w co najmniej jednym z następujących sektorów, ujawnia przychody powiązane z działalnością w danym sektorze:
- a) kontrowersyjne rodzaje broni (miny przeciwpiechotne, amunicja kasetowa, broń chemiczna i broń biologiczna);
 - b) uprawa i produkcja tytoniu;

- c) sektor paliw kopalnych (węgiel, ropa naftowa i gaz) (tj. jednostka osiąga przychody z działalności związanej z poszukiwaniem, górnictwem, wydobywaniem, produkcją, przetwarzaniem, magazynowaniem, rafinacją lub dystrybucją, w tym transportem i magazynowaniem, paliw kopalnych zdefiniowanych w art. 2 pkt 62 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 ⁽⁷⁾ oraz handlem tymi paliwami), uwzględniając odrębne strumienie przychodów pochodzących z węgla, ropy naftowej i gazu; albo
 - d) produkcja chemikaliów, jeżeli jednostka jest producentem pestycydów i innych produktów agrochemicznych.
64. Jednostka ujawnia, czy jest wykluczona z jakichkolwiek unijnych wskaźników referencyjnych, które są zgodne z porozumieniem paryskim, jak opisano w pkt 177 załącznika II do niniejszego zalecenia.

C9 – Wskaźnik zróżnicowania organu zarządzającego pod względem płci

65. Jeśli jednostka posiada organ zarządzający, ujawnia powiązany wskaźnik jego zróżnicowania pod względem płci.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

Dodatek A

Definicje pojęć

Niniejszy dodatek stanowi integralną część niniejszego standardu.

Definiowany termin	Definicja
Zapobieganie wypadkom	Zapobieganie wypadkom odnosi się do polityk i inicjatyw mających na celu zapobieganie wypadkom w miejscu pracy oraz zapewnienie bezpieczeństwa i dobrostanu pracowników. Obejmuje to nie tylko środki zmniejszające ryzyko fizyczne, lecz także promowanie bezpiecznego i inkluzywnego środowiska pracy wolnego od dyskryminacji i nękania.
Działania	Działania odnoszą się do (i) działań i planów działania (w tym planów przejścia) podjętych w celu zapewnienia, aby jednostka osiągała wyznaczone cele, i za pomocą których jednostka zamierza odpowiadać na istotne wpływy, ryzyka i szanse; (ii) decyzji dotyczących wspierania tych działań i planów działania w drodze wykorzystywania zasobów finansowych, ludzkich lub technologicznych.
Dotknięte społeczności	Ludzie lub grupy żyjące lub pracujące na tym samym obszarze geograficznym, na które wpływa lub może wpływać jednostka sprawozdająca w ramach prowadzonych operacji lub w ramach wszystkich poziomów swojego łańcucha wartości. Dotknięte społeczności mogą żyć zarówno na obszarach przylegających do miejsc, w których jednostka prowadzi działalność (społeczności lokalne), jak i w większej odległości. Dotknięte społeczności obejmują ludność rdzenną, na którą może być wywierany rzeczywisty i potencjalny wpływ.
Obszar wrażliwy pod względem bioróżnorodności	Do obszarów wrażliwych pod względem bioróżnorodności należą: Sieć obszarów chronionych Natura 2000, obiekty światowego dziedzictwa UNESCO i obszary o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także inne obszary chronione, o których mowa w dodatku D do załącznika II do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139.
Przekupstwo	Nieuczciwe nakłanianie danej osoby do działania na naszą korzyść w drodze przekazania jej prezentu w postaci pieniężnej lub innej zachęty.
Postępowanie w biznesie	Następujące kwestie określa się łącznie jako „postępowanie w biznesie lub kwestie związane z postępowaniem w biznesie”: a) etyka biznesu i kultura korporacyjna, w tym przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu, ochrona sygnalistów i dobrostanu zwierząt; b) zarządzanie i jakość stosunków z dostawcami, w tym praktyki płatnicze, zwłaszcza w odniesieniu do opóźnień w płatnościach na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw; c) działalność i zobowiązania jednostki związane z wywieraniem wpływu politycznego, w tym działalność lobbingowa.
Praca dzieci	Praca, która pozbawia dzieci ich dzieciństwa, potencjału i godności oraz która szkodzi ich rozwojowi fizycznemu i umysłowemu. Odnosi się do pracy, która jest psychicznie, fizycznie, społecznie lub moralnie niebezpieczna i szkodliwa dla dzieci lub koliduje z nauką szkolną (pozbawiając dzieci możliwości uczęszczania do szkoły).
Rokowania zbiorowe	Wszelkie rokowania, które odbywają się między pracodawcą, grupą pracodawców lub co najmniej jedną organizacją pracodawców, z jednej strony, a co najmniej jednym związkiem zawodowym lub, w przypadku ich braku, przedstawicielami pracowników należycie wybranymi i upoważnionymi przez nich zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, z drugiej strony, w celu: (i) określenia warunków pracy i zatrudnienia; lub (ii) uregulowania stosunków między pracodawcami a pracownikami; lub w celu uregulowania stosunków między pracodawcami lub ich organizacjami a organizacją lub organizacjami pracowników.

Definiowany termin	Definicja
Korupcja	Nadużywanie powierzonej władzy w celu uzyskania prywatnej korzyści, które może być inicjowane przez osoby fizyczne lub organizacje. Obejmuje praktyki takie jak drobne gratyfikacje, oszustwa, wymuszenie, zmowa i pranie pieniędzy. Dotyczy także oferowania lub otrzymywania jakichkolwiek prezentów, pożyczek, opłat, nagród lub innych korzyści na rzecz lub od jakiejkolwiek osoby jako zachęty do dopuszczenia się czynności nieuczciwej, nielegalnej lub stanowiącej naruszenie zaufania w zakresie prowadzenia przez jednostkę działalności. Może to dotyczyć świadczeń pieniężnych lub rzeczowych, takich jak bezpłatne towary, prezenty i urlopy lub specjalnych usług osobistych świadczonych z zamiarem osiągnięcia nienależnej korzyści lub takich, które mogą prowadzić do nacisku moralnego w celu uzyskania takiej korzyści.
Konsumenci	Osoby fizyczne, które nabywają, konsumują lub wykorzystują towary i usługi do użytku osobistego – dla siebie samych albo dla innych osób – a nie w celu odsprzedaży, w celach komercyjnych lub handlowych, gospodarczych, rzemieślniczych lub związanych z wykonywaniem wolnego zawodu.
Informacje niejawne	Informacje niejawne UE zdefiniowane w decyzji Rady z 23 września 2013 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (2013/488/UE) lub objęte klauzulą tajności przez jedno z państw członkowskich i oznaczone jako takie zgodnie z dodatkiem B do tej decyzji Rady. Informacje niejawne UE oznaczają wszelkie informacje objęte klauzulą tajności UE, których nieuprawnione ujawnienie mogłoby w różnym stopniu wyrządzić szkodę interesom Unii Europejskiej lub interesom co najmniej jednego państwa członkowskiego. Informacje niejawne można opatrzyć jedną z czterech klauzul tajności: informacje ściśle tajne, informacje tajne, informacje poufne, informacje zastrzeżone (w oparciu o definicję zawartą w decyzji Rady).
Zasady gospodarki o obiegu zamkniętym	Europejskie zasady gospodarki o obiegu zamkniętym to: użyteczność; możliwość ponownego użycia; możliwość naprawy; możliwość demontażu; regeneracja lub odnowienie; recykling; recyrkulacja w cyklu biologicznym; inne potencjalne optymalizacje w zakresie wykorzystania produktów i materiałów.
Przystosowanie się do zmiany klimatu	Proces przystosowywania się do rzeczywistych i oczekiwanych zmian klimatu i ich wpływów.
Ryzyko fizyczne związane z klimatem	Ryzyka wynikające ze zmiany klimatu, które mogą być wywołane zdarzeniami (nagłe) lub długoterminowymi zmianami (długotrwałe) wzorców klimatycznych. Nagłe ryzyka fizyczne wynikają z określonych zagrożeń, w szczególności zdarzeń związanych z pogodą, takich jak burze, powodzie, pożary lub fale upałów. Długotrwałe ryzyka fizyczne wynikają z długookresowych zmian klimatu, takich jak zmiany temperatury, i ich wpływu na podnoszący się poziom mórz, ograniczoną dostępność wody, utratę bioróżnorodności oraz zmiany w zakresie produktywności gruntów i gleby.
Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych (zakresu 1)	Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych ze źródeł, które stanowią własność jednostki lub są przez nią zarządzane.
Dyskryminacja	Dyskryminacja może mieć charakter bezpośredni lub pośredni. Dyskryminacja bezpośrednia ma miejsce w przypadku, gdy osoba traktowana jest mniej przychylnie w porównaniu z tym, jak są, były lub byłyby traktowane inne osoby znajdujące się w podobnej sytuacji. Dyskryminacja pośrednia ma miejsce wtedy, gdy pozornie neutralna zasada prowadzi do niekorzystnego traktowania jakiejs osoby lub grupy osób posiadających te same cechy.
Pracownik	Osoba fizyczna, która pozostaje w stosunku pracy z jednostką zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową.
Użytkownicy końcowi	Osoby fizyczne, które docelowo korzystają lub mają docelowo korzystać z danego produktu lub usługi.
Praca przymusowa	Wszelka praca lub usługi wymagane od dowolnej osoby pod groźbą kary i do których dana osoba nie zgłosiła się dobrowolnie, zgodnie z Konwencją MOP dotyczącą pracy przymusowej z 1930 roku (nr 29). Termin ten obejmuje wszystkie sytuacje, w których osoby są w jakikolwiek sposób zmuszane do wykonywania pracy.

Definiowany termin	Definicja
Mechanizm rozpatrywania skarg	Wszelkie zrutynizowane, państwowe lub niepaństwowe, sądowe lub pozasądowe procesy, za pomocą których zainteresowane strony mogą zgłaszać skargi i dochodzić zadośćuczynienia. Przykładami państwowych sądowych i pozasądowych mechanizmów rozpatrywania skarg są sądy, sądy pracy, krajowe instytucje praw człowieka, krajowe punkty kontaktowe ds. Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, biura rzeczników praw obywatelskich, agencje ochrony konsumentów, organy nadzoru regulacyjnego oraz rządowe biura skarg i zażaleń. Niepaństwowe mechanizmy rozpatrywania skarg obejmują mechanizmy, którymi dana jednostka zarządza samodzielnie albo wspólnie z zainteresowanymi stronami, takie jak mechanizmy rozpatrywania skarg na szczeblu operacyjnym i rokowania zbiorowe, w tym mechanizmy ustanowione w drodze rokowań zbiorowych. Obejmują one również mechanizmy zarządzane przez stowarzyszenia branżowe, organizacje międzynarodowe, organizacje społeczeństwa obywatelskiego lub grupy wielostronne. Organizacja zarządza mechanizmami rozpatrywania skarg na szczeblu operacyjnym samodzielnie albo we współpracy z innymi stronami i są one bezpośrednio dostępne dla zainteresowanych stron organizacji. Umożliwiają one wczesne i bezpośrednie zidentyfikowanie skarg i zajęcie się nimi, co zapobiega eskalacji zarówno szkód, jak i skarg. Dostarczają one również ważnych informacji zwrotnych na temat skuteczności procesu należytej staranności przeprowadzanego przez organizację przekazywanych przez osoby, których to bezpośrednio dotyczy. Zgodnie z wytyczną ONZ nr 31 skuteczne mechanizmy rozpatrywania skarg są odpowiednio umocowane, dostępne, przewidywalne, sprawiedliwe, przejrzyste, zgodne z prawami i stanowią źródło kształcenia ciągłego. Oprócz tych kryteriów skuteczne mechanizmy rozpatrywania skarg na szczeblu operacyjnym opierają się również na zaangażowaniu i dialogu. Organizacja może mieć większe trudności z oceną skuteczności mechanizmów rozpatrywania skarg, w których uczestniczy, w porównaniu z tymi, które sama ustanowiła.
Gazy cieplarniane	Na potrzeby niniejszego standardu gazy cieplarniane obejmują sześć gazów wymienionych w protokole z Kioto: dwutlenek węgla (CO ₂); metan (CH ₄); podtlenek azotu (N ₂ O); trójfluorek azotu (NF ₃); wodorofluorowęglowodory (HFC); perfluorowęglowodory (PFC); oraz heksafluorek siarki (SF ₆).
Ład korporacyjny	Ład korporacyjny to system zasad, praktyk i procesów służących kierowaniu działaniami spółki i ich kontrolowaniu.
Emisje gazów cieplarnianych brutto	Emisje gazów cieplarnianych brutto to całkowite emisje gazów cieplarnianych uwalniane przez jednostkę do atmosfery, bez uwzględnienia jakichkolwiek odliczeń związanych z usuwaniem dwutlenku węgla lub innych korekt.
Odpady niebezpieczne	Odpady wykazujące co najmniej jedną spośród właściwości niebezpiecznych wymienionych w załączniku III do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów.
Handel ludźmi	Werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób, w tym wymiana lub przekazanie kontroli nad tymi osobami, z zastosowaniem groźby lub przemocy bądź innych form przymusu, uprowadzenia, oszustwa, podstęp, poprzez nadużycie uprawnień lub wykorzystanie sytuacji bezbronności, lub też wręczenie lub przyjęcie płatności lub korzyści dla uzyskania zgody osoby sprawującej kontrolę nad inną osobą, w celu wyzysku.
Incydent	Postępowanie lub skarga zarejestrowane w jednostce lub we właściwych organach w drodze formalnej procedury lub przypadek niezgodności zidentyfikowany przez jednostkę w drodze ustanowionych procedur. Ustanowione procedury identyfikacji przypadków niezgodności mogą obejmować audyty systemu zarządzania, formalne programy monitorowania lub mechanizmy rozpatrywania skarg.
Pośrednie emisje gazów cieplarnianych (zakresu 2)	Emisje pośrednie są konsekwencją działalności prowadzonej przez jednostkę, ale występują u źródeł, które stanowią własność innego przedsiębiorstwa lub są przez nie zarządzane. Emisje gazów cieplarnianych zakresu 2 stanowią pośrednie emisje pochodzące z wytwarzania zakupionych lub pozyskanych energii elektrycznej, pary wodnej, ciepła lub chłodzenia zużywanych przez jednostkę.

Definiowany termin	Definicja
Wpływ	Wpływ, jaki organizacja ma lub mogłaby mieć na gospodarkę, środowisko i ludzi, uwzględniając wpływ na prawa człowieka, w rezultacie prowadzonej przez nią działalności lub utrzymywanych przez nią relacji biznesowych. Wpływy mogą być faktyczne lub potencjalne, negatywne lub pozytywne, rozciągając się w krótko- lub długoterminowej perspektywie czasowej, a także być zamierzone lub niezamierzone, bezpośrednie lub pośrednie oraz odwracalne lub nieodwracalne. Wpływy te oznaczają wkład organizacji – negatywny lub pozytywny – w zrównoważony rozwój. Wpływy na gospodarkę, środowisko i ludzi są ze sobą powiązane. Wpływ organizacji na środowisko odnosi się do wpływu na organizmy żywe i elementy nieożywione, w tym powietrze, ziemię, wodę i ekosystemy. Organizacja może mieć wpływ na środowisko na przykład poprzez wykorzystanie energii, ziemi, wody i innych zasobów naturalnych. Wpływ organizacji na ludzi odnosi się do wpływu na jednostki i grupy, takie jak społeczności, grupy szczególnie wrażliwe lub społeczeństwo. Obejmuje to również wpływ organizacji na prawa człowieka. Organizacja może mieć wpływ na ludzi na przykład poprzez swoje praktyki w zakresie zatrudnienia (np. wynagrodzenie wypłacane pracownikom), łańcuch dostaw (np. warunki pracy pracowników dostawców) oraz swoje produkty i usługi (np. ich bezpieczeństwo lub dostępność).
Sposób użytkowania gruntów (zmiana sposobu użytkowania gruntów)	Wykorzystanie przez człowieka określonego obszaru w określonym celu (np. do celów mieszkalnych; rolnictwa; rekreacji; przemysłu itp.). Wpływa na niego pokrycie terenu (trawa, asfalt, drzewa, gleba niepokryta roślinnością, woda itd.). Zmiana sposobu użytkowania gruntów odnosi się do zmiany dotyczącej sposobu użytkowania gruntów lub gospodarowania nimi przez człowieka, co może doprowadzić do zmiany w zakresie pokrycia terenu.
Emisje zakresu 2 według metody opartej na lokalizacji	Emisje pochodzące z zużycia przez jednostkę sprawozdającą zakupionej lub pozyskanej energii elektrycznej, ciepła, pary wodnej lub chłodzenia, obliczane według metody opartej na lokalizacji, w której przypisuje się emisje generowane przez wytwórców użytkownikom końcowym. Odzwierciedlają one średnią intensywność emisji z sieci, w których występuje zużycie energii, i opierają się głównie na danych dotyczących średniego wskaźnika emisji z sieci. Typowe źródła emisji zakresu 2 odnoszą się do każdego wyposażenia, które zużywa energię elektryczną (silniki elektryczne, oświetlenie, budynki itp.), ciepło (ogrzewanie w procesach przemysłowych, budynkach itp.), parę wodną (procesy przemysłowe) i chłodzenie (procesy przemysłowe, budynki itp.).
Obszar ukierunkowany na naturę	„Obszar ukierunkowany na naturę” to obszar przeznaczony przede wszystkim do celów ochrony lub odnawiania natury. Obszary te mogą być położone w danej lokalizacji i obejmować takie elementy jak dach, fasada i systemy odwadniania zaprojektowane w celu wspierania bioróżnorodności. Obszary ukierunkowane na naturę mogą również znajdować się poza obiektem organizacji, pod warunkiem że dany obszar jest jej własnością lub jest zarządzany przez organizację i jest głównie przeznaczony na wspieranie różnorodności biologicznej.
W pobliżu (obszaru wrażliwego pod względem bioróżnorodności)	W kontekście ujawnienia B5 – Bioróżnorodność wyrażenie „w pobliżu” odnosi się do obszaru, który (częściowo) pokrywa się lub sąsiaduje z obszarem wrażliwym pod względem bioróżnorodności.
Własne zasoby pracownicze / pracownicy	Pracownicy pozostający w stosunku pracy z jednostką („pracownicy”) oraz osoby niebędące pracownikami, które są indywidualnymi wykonawcami świadczącymi pracę na rzecz jednostki („osoby samozatrudnione”) albo osobami zapewnionymi przez jednostkę prowadzące przede wszystkim „działalność związaną z zatrudnieniem” (kod NACE O78).
Wynagrodzenie	Zwykła podstawowa lub minimalna płaca lub uposażenie oraz wszystkie inne korzyści pieniężne lub rzeczowe, otrzymywane przez pracownika bezpośrednio lub pośrednio („składniki uzupełniające lub zmienne”) od swojego pracodawcy z racji swojego zatrudnienia. „Poziom wynagrodzenia” oznacza roczne wynagrodzenie brutto i odpowiadające mu wynagrodzenie godzinowe brutto. „Mediana wynagrodzenia” oznacza wynagrodzenie pracownika, od którego wyższą wartość otrzymuje połowa, a niższą – druga połowa pracowników.

Definiowany termin	Definicja
Polityka	Zestaw lub ramy ogólnych celów i zasad w zakresie zarządzania wykorzystywanych przez jednostkę do podejmowania decyzji. W ramach polityki wdraża się strategię jednostki lub jej decyzje w zakresie zarządzania dotyczące kwestii związanej ze zrównoważonym rozwojem. Każda polityka leży w zakresie odpowiedzialności określonej osoby (określonych osób) i określa się w niej zakres jej stosowania. Ponadto obejmuje co najmniej jeden cel (w stosownych przypadkach związany z wymiernymi celami). Politykę wdraża się za pośrednictwem działań lub planów działania. Na przykład jednostki dysponujące ograniczonymi zasobami mogą mieć niewiele polityk sformalizowanych w formie pisemnej lub nie mieć ich wcale. Nie oznacza to jednak, że takie polityki w ogóle nie istnieją. Jeśli jednostka nie sformalizowała jeszcze polityk, ale podejmuje działania lub wyznaczyła cele, które mają na celu uwzględnienie istotnych tematów i podtematów związanych ze zrównoważonym rozwojem, może je ujawnić.
Odpady promieniotwórcze	Każdy materiał promieniotwórczy w stanie lotnym, ciekłym lub stałym, którego dalsze wykorzystanie nie jest przewidywane ani rozważane, zgodnie z art. 3 pkt 7 dyrektywy Rady 2011/70/Euratom (¹).
Podlegający zgłoszeniu wypadek związany z pracą/ podlegający zgłoszeniu uraz lub zły stan zdrowia związany z pracą	Wypadek związany z pracą to zdarzenie, które skutkuje uszczerbkiem na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a tym samym prowadzi do urazu lub złego stanu zdrowia. Takie zdarzenie ma miejsce podczas wykonywania działalności zawodowej lub w czasie spędzonym w pracy. „Podlegający zgłoszeniu” oznacza zdiagnozowany przez lekarza lub innego licencjonowanego pracownika służby zdrowia. Uraz lub zły stan zdrowia związany z pracą może skutkować którymkolwiek z następujących zdarzeń: śmierć, nieobecność w pracy, ograniczenie pracy lub przeniesienie na inne stanowisko pracy, konieczność poddania się leczeniu wykraczającemu poza pierwszą pomoc, utrata przytomności. Urazy, które nie wymagają poddania się leczeniu wykraczającemu poza pierwszą pomoc, zazwyczaj nie podlegają zgłoszeniu.
Recykling	Jakikolwiek proces odzysku, w ramach którego materiały odpadowe są ponownie przetwarzane w wyroby, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach. Obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego, ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk.
Energia odnawialna	Energia z odnawialnych źródeł niekopalnych, a mianowicie energia wiatru, energia promieniowania słonecznego (energia słoneczna termiczna i energia fotowoltaiczna) oraz energia geotermalna, energia otoczenia, energia pływów, fal i inna energia oceanów, hydroenergia, biomasa oraz gaz pochodzący ze składowisk odpadów, z oczyszczalni ścieków i ze źródeł biologicznych (biogaz) (²).
Powierzchnie nieprzepuszczalne	Powierzchnie nieprzepuszczalne oznaczają dowolne powierzchnie, gdzie pierwotna gleba została pokryta (np. drogą) w sposób, który sprawia, że pokryty obszar jest nieprzepuszczalny. Ta nieprzepuszczalność może mieć wpływ na środowisko.
Informacje szczególnie chronione	Informacje szczególnie chronione określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiającym Europejski Fundusz Obronny. Informacje szczególnie chronione oznaczają informacje i dane, w tym informacje niejawnne, które mają być chronione przed nieuprawnionym dostępem lub ujawnieniem z uwagi na obowiązki określone w prawie unijnym lub krajowym lub w celu ochrony prywatności lub bezpieczeństwa osoby fizycznej lub prawnej.
Lokalizacja	Umiejscowienie jednej lub większej liczby instalacji fizycznych. Jeżeli istnieje więcej niż jedna fizyczna instalacja tych samych lub różnych właścicieli lub operatorów, a określona infrastruktura i obiekty są współdzielone, cały obszar, na którym znajduje się fizyczna instalacja, może stanowić lokalizację.
Cele	Wymierne, ukierunkowane na wynik i określone w czasie cele, które MŚP zamierza osiągnąć w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem. Cele te mogą być ustalane dobrowolnie przez MŚP lub wynikać z wymogów prawnych nałożonych na jednostkę.

Definiowany termin	Definicja
Perspektywy czasowe	Przygotowując sprawozdanie w zakresie zrównoważonego rozwoju, jednostka przyjmuje następujące perspektywy czasowe: a) w odniesieniu do krótkoterminowej perspektywy czasowej: jeden rok; b) w odniesieniu do średniookresowej perspektywy czasowej: okres od dwóch do pięciu lat; oraz c) w odniesieniu do długoterminowej perspektywy czasowej: powyżej pięciu lat.
Szkolenia	Inicjatywy wdrożone przez jednostkę, które mają na celu utrzymanie poziomu umiejętności lub poprawę umiejętności i wiedzy jej własnych zasobów pracowniczych. Mogą one obejmować różne metody, takie jak szkolenie na miejscu i szkolenie internetowe.
Łańcuch wartości	Pełen zakres działań, zasobów i relacji związanych z modelem biznesowym jednostki oraz środowiskiem zewnętrznym, w którym jednostka prowadzi działalność. Łańcuch wartości obejmuje działania, zasoby i relacje, z których jednostka korzysta i na których się opiera, tworząc swoje produkty lub usługi od koncepcji do realizacji, konsumpcji i wycofania z eksploatacji. Odpowiednie działania, zasoby i relacje obejmują: a) istotne działania, zasoby i relacje w ramach własnych operacji jednostki, takie jak zasoby ludzkie; b) istotne działania, zasoby i relacje w sieciach dostaw, marketingu i dystrybucji, takie jak zaopatrzenie w materiały i usługi oraz sprzedaż oraz dostawa produktów i realizacja usług; oraz c) otoczenie finansowe, geograficzne, geopolityczne i regulacyjne, w którym jednostka prowadzi działalność. Łańcuch wartości obejmuje podmioty na wyższym i niższym szczeblu łańcucha wartości w stosunku do jednostki. Podmioty znajdujące się na wyższym szczeblu w stosunku do jednostki (np. dostawcy) dostarczają produkty lub świadczą usługi, które są wykorzystywane do rozwijania produktów lub usług jednostki. Podmioty znajdujące się na niższym od jednostki szczeblu łańcucha wartości (np. dystrybutorzy, klienci) otrzymują produkty lub usługi od jednostki.
Płaca	Płaca brutto, z wyłączeniem składników zmiennych, takich jak godziny nadliczbowe i wynagrodzenia motywacyjne, oraz z wyłączeniem dodatków, chyba że są one gwarantowane.
Zużycie wody	Ilość wody pobranej na teren jednostki (lub zakładu) i niezrzuconej z powrotem do środowiska wodnego lub strony trzeciej w ciągu okresu sprawozdawczego.
Pobór wody	Suma całej wody pobranej na teren jednostki ze wszystkich źródeł w celu dowolnego wykorzystania w ciągu okresu sprawozdawczego.
Osoba wykonująca pracę w łańcuchu wartości	Osoba wykonująca pracę w łańcuchu wartości jednostki, niezależnie od istnienia lub charakteru jakiegokolwiek stosunku umownego z daną jednostką. W ESRS zakres osób wykonujących pracę w łańcuchu wartości obejmuje wszystkie osoby wykonujące pracę w łańcuchu wartości przedsiębiorstwa na wyższym i niższym szczeblu łańcucha wartości, na które przedsiębiorstwo ma lub może mieć istotny wpływ. Chodzi tu o wpływy związane z własnymi operacjami jednostki i jej łańcuchem wartości, w tym za pośrednictwem jej produktów lub usług, a także za pośrednictwem jej relacji biznesowych. Termin ten odnosi się do wszystkich pracowników nieobjętych zakresem terminu „właśni pracownicy” (obejmującym osoby pozostające w stosunku pracy z jednostką („pracownicy”) oraz osoby niebędące pracownikami, które są indywidualnymi wykonawcami świadczącymi pracę na rzecz jednostki („osoby samozatrudnione”) albo osobami zapewnionymi przez jednostki prowadzące przede wszystkim działalność związaną z zatrudnieniem. (kod NACE O78).

(¹) Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi.

(²) Art. 2 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

Dodatek B

Wykaz możliwych kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem

Poniższy dodatek stanowi integralną część niniejszego standardu i zawiera wykaz możliwych kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem.

Temat	Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem: podtemat	Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem: mniejsza jednostka tematyczna
Zmiana klimatu	— Przystosowanie się do zmiany klimatu — Łagodzenie zmiany klimatu — Energia	
Zanieczyszczenie	— Zanieczyszczenie powietrza — Zanieczyszczenie wody — Zanieczyszczenie gleby — Zanieczyszczenie organizmów żywych i zasobów żywnościowych — Substancje potencjalnie niebezpieczne — Substancje wzbudzające szczególnie duże obawy — Mikrodrobiny plastiku	
Woda i zasoby morskie	— Woda — Zasoby morskie	— Zużycie wody — Pobory wody — Zrzuty wody — Zrzuty wody do oceanów — Wydobycie i wykorzystanie zasobów morskich
Bioróżnorodność i ekosystemy	— Bezpośrednie czynniki oddziaływania na utratę bioróżnorodności	— Zmiana klimatu — Zmiana sposobu użytkowania gruntów, zmiana sposobu użytkowania wód słodkich i mórz — Bezpośrednia eksploatacja — Inwazyjne gatunki obce — Zanieczyszczenie — Inne
	— Oddziaływanie na stan gatunków	— Przykłady: — Wielkość populacji danego gatunku — Zagrożenie globalnym wyginięciem gatunku
	— Wpływy na zasięg i stan ekosystemów	— Przykłady: — Degradacja gruntów — Pustynnienie — Uszczelnianie gleby
	— Wpływy na usługi ekosystemowe i zależności od nich	
Gospodarka o obiegu zamkniętym	— Zasoby wprowadzane, w tym wykorzystanie zasobów — Zasoby odprowadzane związane z produktami i usługami — Odpady	
Własne zasoby pracownicze	— Warunki pracy	— Bezpieczeństwo zatrudnienia — Czas pracy — Adekwatna płaca — Dialog społeczny — Wolność zrzeszania się, istnienie rad zakładowych oraz prawa pracowników do informacji, konsultacji i uczestnictwa — Rokowania zbiorowe, w tym odsetek pracowników objętych układami zbiorowymi

Temat	Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem: podtemat	Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem: mniejsza jednostka tematyczna
		— Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym — Bezpieczeństwo i higiena pracy
	— Równe traktowanie i równość szans dla wszystkich	— Równouprawnienie płci i równość wynagrodzeń za pracę o takiej samej wartości — Szkolenia i rozwój umiejętności — Zatrudnienie i integracja osób z niepełnosprawnościami — Środki zapobiegania przemocy i molestowaniu w miejscu pracy — Różnorodność
	— Inne prawa związane z pracą	— Praca dzieci — Praca przymusowa — Odpowiednie warunki mieszkaniowe — Prywatność
Osoby wykonujące pracę w łańcuchu wartości	— Warunki pracy	— Bezpieczeństwo zatrudnienia — Czas pracy — Adekwatna płaca — Dialog społeczny — Wolność zrzeszania się, w tym istnienie rad zakładowych — Rokowania zbiorowe — Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym — Bezpieczeństwo i higiena pracy
	— Równe traktowanie i równość szans dla wszystkich	— Równouprawnienie płci i równość wynagrodzeń za pracę o takiej samej wartości — Szkolenia i rozwój umiejętności — Zatrudnienie i integracja osób z niepełnosprawnościami — Środki zapobiegania przemocy i molestowaniu w miejscu pracy — Różnorodność
	— Inne prawa związane z pracą	— Praca dzieci — Praca przymusowa — Odpowiednie warunki mieszkaniowe — Woda i warunki sanitarne — Prywatność
Dotknięte społeczności	— Prawa gospodarcze, społeczne i kulturalne społeczności	— Odpowiednie warunki mieszkaniowe — Odpowiednia żywność — Woda i warunki sanitarne — Wpływy na grunty — Wpływy na bezpieczeństwo
	— Prawa obywatelskie i polityczne społeczności	— Wolność wypowiedzi — Wolność zgromadzania się — Wpływy na obrońców praw człowieka
	— Prawa ludności rdzennej	— Wcześniejsza, dobrowolna i świadoma zgoda — Samostanowienie — Prawa kulturalne

Temat	Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem: podtemat	Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem: mniejsza jednostka tematyczna
Konsumenci i użytkownicy końcowi	— Wpływy na konsumentów lub użytkowników końcowych związane z informacjami	— Prywatność — Wolność wypowiedzi — Dostęp do informacji (wysokiej jakości)
	— Bezpieczeństwo osobiste konsumentów lub użytkowników końcowych	— Bezpieczeństwo i higiena pracy — Bezpieczeństwo osoby — Ochrona dzieci
	— Włączenie społeczne konsumentów lub użytkowników końcowych	— Niedyskryminacja — Dostęp do produktów i usług — Odpowiedzialne praktyki marketingowe
Postępowanie w biznesie	— Kultura korporacyjna — Ochrona sygnałów — Dobrostan zwierząt — Zaangażowanie polityczne — Zarządzanie relacjami z dostawcami, w tym praktyki płatnicze	
	— Korupcja i przekupstwo	— Zapobieganie oraz wykrywanie, w tym szkolenie — Incydenty

Dodatek C

Informacje uzupełniające przeznaczone dla uczestników rynku finansowego, którzy są użytkownikami informacji opracowanych z zastosowaniem niniejszego standardu (powiązanie z innymi regulacjami UE).

66. Ten dodatek dotyczy użytkowników sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju. Poniższa tabela przedstawia punkty danych związane ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych, które są zawarte w różnych modułach niniejszego standardu i spełniają potrzeby różnych grup użytkowników (banków, inwestorów, dużych jednostek).
67. W kolumnie „Numer i tytuł ujawnienia” wskazano ujawnienia zawarte w poszczególnych modułach (tj. module podstawowym i module kompleksowym), które stanowią punkty danych związane ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych. W kolumnie „Tabela 1 rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych lub wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru, lub rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych” wskazano, w jaki sposób ujawnienia odnoszą się do tych regulacji, które są istotne dla użytkowników sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju (banki, inni inwestorzy).

Temat: środowisko naturalne / kwestie społeczne / ład korporacyjny	Numer i tytuł ujawnienia			Tabela 1 rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych lub wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru lub rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych	
Moduł podstawowy					
Informacje ogólne	B1 – Podstawa sporządzenia Jednostka ujawnia następujące informacje: vii. położenie geograficzne posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych lokalizacji.			Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru ⁽¹⁾	
Środowisko	B3 – Energia i emisje gazów cieplarnianych Jednostka ujawnia informacje o całkowitym zużyciu energii w MWh, w podziale zgodnie z poniższą tabelą, o ile jest w stanie uzyskać informacje pozwalające na dokonanie takiego podziału:			Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽²⁾	
		Energia ze źródeł odnawialnych	Energia ze źródeł nieodnawialnych		Ogółem
	Energia elektryczna (według danych zawartych w rachunkach za media)				
	Paliwa				
Środowisko	B3 – Energia i emisje gazów cieplarnianych Jednostka ujawnia swoje szacunkowe <i>emisje gazów cieplarnianych brutto</i> w tonach ekwiwalentu dwutlenku węgla (t CO ₂ e) z uwzględnieniem wymogów GHG Protocol Corporate Standard [standardu korporacyjnego w ramach protokołu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych] (wersja z 2004 r.), w tym: a) emisje gazów cieplarnianych zakresu 1 w t CO ₂ e (ze źródeł, które stanowią własność jednostki lub są przez nią zarządzane); oraz b) emisje gazów cieplarnianych zakresu 2 według metody opartej na lokalizacji w t CO ₂ e (tj. emisje pośrednie z wytwarzania zakupionej energii, takiej jak energia elektryczna, ciepło, para lub chłodzenie).			Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽³⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽⁴⁾	
Środowisko	B3 – Energia i emisje gazów cieplarnianych Jednostka ujawnia intensywność emisji gazów cieplarnianych obliczoną przez podzielenie „całkowitych emisji gazów cieplarnianych” ujawnionych zgodnie z pkt 30 przez „obrót (w jednostkach pieniężnych)” ujawniony zgodnie z pkt 24 lit. e) ppkt (iv).			Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽⁵⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽⁶⁾	

Temat: środowisko naturalne / kwestie społeczne / ład korporacyjny	Numer i tytuł ujawnienia	Tabela 1 rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych lub wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru lub rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych
Środowisko	B4 – Zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby Jeżeli jednostka jest już zobowiązana przepisami prawa lub innymi krajowymi regulacjami do zgłaszania właściwym organom emisji zanieczyszczeń lub jeśli zgłasza je dobrowolnie zgodnie z systemem zarządzania środowiskowego, ujawnia zanieczyszczenia, które emituje do powietrza, wody i gleby w ramach własnych operacji, podając odpowiednią ilość dla każdego czynnika zanieczyszczającego. Jeżeli informacje te są już publicznie dostępne, jednostka może alternatywnie zamieścić odniesienie do dokumentu, w którym są one przedstawione, na przykład poprzez podanie odpowiedniego linku URL lub osadzenie hiperłącza.	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽⁷⁾
Środowisko	B5 – Bioróżnorodność Jednostka ujawnia liczbę i powierzchnię (w hektarach) lokalizacji posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu.	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽⁸⁾
Środowisko	B7 – Wykorzystanie zasobów, gospodarka o obiegu zamkniętym i gospodarowanie odpadami Jednostka ujawnia następujące informacje: a) całkowita roczna ilość wytwarzanych odpadów w podziale na rodzaje (odpady inne niż niebezpieczne i odpady niebezpieczne);	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽⁹⁾
Kwestie społeczne	B9 – Zasoby pracownicze – bezpieczeństwo i higiena pracy Jednostka ujawnia następujące informacje dotyczące swoich pracowników : a) liczbę i wskaźnik podlegających zgłoszeniu wypadków związanych z pracą ; oraz b) liczbę ofiar śmiertelnych w wyniku urazów związanych z pracą i złego stanu zdrowia związanego z pracą.	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽¹¹⁾
Kwestie społeczne	B10 – Zasoby pracownicze – wynagrodzenie, rokowania zbiorowe i szkolenia Jednostka ujawnia następujące informacje: b) lukę płacową między pracownikami płci żeńskiej i męskiej w ujęciu procentowym. Jednostka może pominąć to ujawnienie, jeśli liczba jej pracowników nie przekracza 150, przy czym z dniem 7 czerwca 2031 r. próg ten zostanie obniżony do 100 pracowników;	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽¹²⁾
Ład korporacyjny	B11 – Wyroki skazujące i grzywny za naruszenie przepisów antykorupcyjnych i przepisów w sprawie zwalczania przekupstwa W przypadku otrzymania wyroków skazujących i podlegania grzywnom w okresie sprawozdawczym, jednostka ujawnia liczbę wyroków skazujących oraz łączną kwotę grzywnien za naruszenie przepisów antykorupcyjnych i przepisów w sprawie zwalczania przekupstwa.	Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽¹³⁾
Moduł kompleksowy		
Środowisko	Uwzględnić się je przy zgłaszaniu informacji na temat emisji gazów cieplarnianych zgodnie z ujawnieniem B3 (moduł podstawowy). Przy zgłoszeniu swoich emisji zakresu 1 i 2, jeżeli jednostka ujawnia informacje właściwe dla danego podmiotu na temat swoich emisji zakresu 3, przedstawia je wraz z informacjami wymaganymi zgodnie z ujawnieniem B3 – Energia i emisje gazów cieplarnianych.	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽¹⁵⁾

Temat: środowisko naturalne / kwestie społeczne / ład korporacyjny	Numer i tytuł ujawnienia	Tabela 1 rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych lub wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru lub rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych
Środowisko	C3 – Cel redukcji emisji gazów cieplarnianych Jeżeli jednostka ustanowiła cele redukcji emisji gazów cieplarnianych, ujawnia swoje cele w wartościach bezwzględnych dla emisji zakresu 1 i 2. Zgodnie z pkt 50–53 powyżej, jeśli jednostka wyznaczyła cele redukcji dla emisji zakresu 3, podaje również cele dla znaczących emisji zakresu 3. W szczególności jednostka podaje: - rok, którego dotyczy cel, wraz z odpowiadającą mu wartością; - rok bazowy wraz z odpowiadającą mu wartością; - jednostki, w jakich zostały wyrażone cele; - udział emisji zakresu 1, zakresu 2 oraz – jeśli ujawniono – zakresu 3, którego dotyczy cel; oraz - wykaz głównych działań, które zamierza wdrożyć, aby osiągnąć swoje cele. Jeżeli jednostka prowadząca działalność w sektorach o znacznym oddziaływaniu na klimat ⁽¹⁶⁾ przyjęła plan transformacji na potrzeby łagodzenia zmiany klimatu, może przekazać informacje na ten temat, w tym wyjaśnienie, w jaki sposób plan ten przyczynia się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. W przypadku gdy jednostka prowadzi działalność w sektorach o znacznym oddziaływaniu na klimat i nie ma planu transformacji na potrzeby łagodzenia zmiany klimatu, wskazuje, czy przyjmie plan transformacji, a jeśli tak, to kiedy.	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽¹⁸⁾ Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru ⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽²⁰⁾
Środowisko	C4 – Ryzyko związane z klimatem Jeżeli jednostka zidentyfikowała zagrożenia związane z klimatem i zdarzenia dotyczące przejścia związanego z klimatem, powodujące poważne ryzyka związane z klimatem, które jej dotyczą: - zwięźle opisuje takie zagrożenia związane z klimatem i zdarzenia dotyczące przejścia związanego z klimatem; - ujawnia, w jaki sposób oceniła narażenie i wrażliwość swoich aktywów, działań i łańcucha wartości na te zagrożenia i zdarzenia dotyczące przejścia; - ujawnia perspektywy czasowe odnoszące się do wszelkich zidentyfikowanych zagrożeń związanych z klimatem i zdarzeń dotyczących przejścia związanego z klimatem; oraz - ujawnia, czy podjęła działania mające na celu przystosowanie się do zmiany klimatu w odniesieniu do wszelkich zagrożeń związanych z klimatem i zdarzeń dotyczących przejścia związanego z klimatem. Jednostka może ujawnić potencjalne negatywne skutki ryzyk związanych z klimatem, które mogą wpłynąć na jej wyniki finansowe lub działalność gospodarczą w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej, wskazując, czy według jej oceny poziom tych ryzyk jest wysoki, średni, czy też niski.	Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽²¹⁾ Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru ⁽²²⁾

Temat: środowisko naturalne / kwestie społeczne / ład korporacyjny	Numer i tytuł ujawnienia	Tabela 1 rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych lub wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru lub rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych
Kwestie społeczne	C6 – Dodatkowe informacje dotyczące własnych zasobów pracowniczych – polityki i procesy dotyczące praw człowieka Jednostka ujawnia odpowiedzi na następujące pytania: - Czy jednostka posiada kodeks postępowania lub politykę dotyczącą praw człowieka dla własnych zasobów pracowniczych? (TAK/NIE) - Jeżeli tak, czy dokumenty te obejmują takie kwestie jak: - praca dzieci (TAK/NIE); - praca przymusowa (TAK/NIE); - handel ludźmi (TAK/NIE); - dyskryminacja (TAK/NIE); - zapobieganie wypadkom (TAK/NIE); albo - inne kwestie? (TAK/NIE – jeśli tak, jakie?). Czy jednostka posiada mechanizm rozpatrywania skarg dla własnych zasobów pracowniczych? (TAK/NIE)	Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽²³⁾ Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽²⁴⁾
Kwestie społeczne	C7 – Poważne incydenty dotyczące poszanowania praw człowieka Jednostka ujawnia odpowiedzi na następujące pytania: - Czy jednostka odnotowała potwierdzone incydenty dotyczące własnych zasobów pracowniczych związane z: - pracą dzieci (TAK/NIE); - pracą przymusową (TAK/NIE); - handlem ludźmi (TAK/NIE); - dyskryminacją (TAK/NIE); albo - innymi kwestiami? (TAK/NIE – jeśli tak, jakimi?). - Jeśli tak, jednostka może opisać działania podejmowane w celu przeciwdziałania incydomom dotyczącym kwestii, o których mowa powyżej. Czy jednostka posiada wiedzę na temat jakichkolwiek potwierdzonych incydentów dotyczących osób wykonujących pracę w łańcuchu wartości, dotkniętych społecznością, konsumentów i użytkowników końcowych? Jeżeli tak, należy je wskazać.	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽²⁵⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽²⁶⁾
Ład korporacyjny	C8 – Przychody z niektórych sektorów i wykluczenie z unijnych wskaźników referencyjnych Jeżeli jednostka prowadzi działalność w co najmniej jednym z następujących sektorów, ujawnia przychody powiązane z działalnością prowadzoną w danym sektorze: kontrowersyjne rodzaje broni (miny przeciwpiechotne, amunicja kasetowa, broń chemiczna i broń biologiczna);	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽²⁷⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽²⁸⁾

Temat: środowisko naturalne / kwestie społeczne / ład korporacyjny	Numer i tytuł ujawnienia	Tabela 1 rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych lub wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru lub rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych
	b) uprawa i produkcja tytoniu;	Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru ⁽²⁹⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽³⁰⁾
	c) sektor paliw kopalnych (węgiel, ropa naftowa i gaz) (tj. jednostka osiąga przychody z działalności związanej z poszukiwaniem, górnictwem, wydobywaniem, produkcją, przetwarzaniem, magazynowaniem, rafinacją lub dystrybucją, w tym transportem i magazynowaniem, paliw kopalnych zdefiniowanych w art. 2 pkt 62 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999) ¹⁷ oraz handlem tymi paliwami, uwzględniając odrębne strumienie przychodów pochodzących z węgla, ropy naftowej i gazu); albo	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽³¹⁾ Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru ⁽³²⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽³³⁾
	d) produkcja chemikaliów, jeżeli jednostka jest producentem pestycydów i innych produktów agrochemicznych.	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽³⁴⁾ Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru ⁽³⁵⁾
	Jednostka ujawnia, czy jest wykluczona z jakichkolwiek unijnych wskaźników referencyjnych, które są zgodne z porozumieniem paryskim, jak opisano w pkt 177 załącznika II do niniejszego zalecenia.	Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru ⁽³⁶⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽³⁷⁾
Ład korporacyjny	C9 – Wskaźnik zróżnicowania organu zarządzającego pod względem płci Jeśli jednostka posiada organ zarządzający, ujawnia powiązany wskaźnik jego zróżnicowania pod względem płci.	Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych ⁽³⁸⁾ Rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych ⁽³⁹⁾

⁽¹⁾ Sektory o znacznym oddziaływaniu na klimat to sektory wymienione w sekcjach A–H i sekcji M klasyfikacji NACE zgodnie z definicją zawartą w załączniku I do rozporządzenia delegowanego (UE) 2023/137.

⁽²⁾ Niniejszy wymóg dotyczący ujawniania informacji jest zgodny z wymogami określonymi we wzorze 5 zamieszczonym w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2022/2453: Portfel bankowy – Ryzyko fizyczne związane ze zmianami klimatu: ekspozycje podlegające ryzyku fizycznemu.

⁽³⁾ Rozporządzenie (UE) 2019/2088 (rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych), obowiązkowy wskaźnik nr 5 w tabeli 1 w załączniku I („Udział zużytej i wyprodukowanej energii ze źródeł nieodnawialnych”).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie (UE) 2019/2088 (rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych), obowiązkowe wskaźniki nr 1 i 2 w tabeli 1 w załączniku I („Emisje gazów cieplarnianych”; Ślad węglowy”).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie (UE) 2020/1816 o wskaźnikach referencyjnych, art. 5 ust. 1, art. 6 i art. 8 ust. 1.

⁽⁶⁾ Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088, ponieważ uzyskuje się je z obowiązkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 3 w tabeli 1 w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Intensywność emisji gazów cieplarnianych w przypadku spółek, w które dokonano inwestycji”).

⁽⁷⁾ Informacje te są zgodne z art. 8 ust. 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/1818 (rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych transformacji klimatycznej).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie (UE) 2019/2088 (rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych), ponieważ informacje te uzyskano na podstawie a) dodatkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 2 w tabeli 2 w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Emisje zanieczyszczeń powietrza”; b) wskaźnika nr 8 w tabeli 1 w załączniku I („Emisje do wody”); c) wskaźnika nr 1 w tabeli 2 w załączniku I („Emisje zanieczyszczeń nieorganicznych”); oraz d) wskaźnika nr 3 w tabeli 2 w załączniku I („Emisje substancji zubożających warstwę ozonową”).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie (UE) 2019/2088 (rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych), obowiązkowy wskaźnik nr 7 w tabeli 1 w załączniku I („Działania mające niekorzystny wpływ na obszary wrażliwe pod względem bioróżnorodności”).

⁽¹⁰⁾ Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088, ponieważ uzyskuje się je z obowiązkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 9 w tabeli 1 w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Wskaźnik odpadów niebezpiecznych i odpadów promieniotwórczych”).

- (¹¹) Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym **rozporządzeniu (UE) 2019/2088**, ponieważ odzwierciedlają dodatkowy wskaźnik związany z głównym niekorzystnym skutkiem określonym za pomocą **wskaźnika nr 2 w tabeli 3** w załączniku I do powiązanego rozporządzenia delegowanego w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Wskaźnik występowania wypadków”).
- (¹²) Administratorzy wskaźników referencyjnych w zakresie ujawnienia czynników ESG podlegających rozporządzeniu (UE) 2020/1816, określonych za pomocą wskaźnika „Średni ważony współczynnik wypadków, obrażeń, ofiar śmiertelnych” w sekcji 1 i 2 załącznika II.
- (¹³) Rozporządzenie (UE) 2019/2088 (rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych), obowiązkowy wskaźnik nr 12 w tabeli 1 w załączniku I („Nieskorygowana luka płacowa między kobietami a mężczyznami”) oraz rozporządzenie (UE) 2020/1816 o wskaźnikach referencyjnych, wskaźnik „Średnia ważona luka płacowa między kobietami a mężczyznami” w sekcji 1 i 2 załącznika II.
- (¹⁴) Rozporządzenie (UE) 2020/1816 o wskaźnikach referencyjnych, wskaźnik „Liczba wyroków skazujących i wysokość grzywien za naruszenie przepisów antykorupcyjnych i przepisów w sprawie zwalczania przekupstwa” w sekcjach 1 i 2 załącznika II.
- (¹⁵) Rozporządzenie (UE) 2019/2088 (rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych), obowiązkowe wskaźniki nr 1 i nr 2 w tabeli 1 w załączniku I („Emisje gazów cieplarnianych”; „Ślad węglowy”).
- (¹⁶) Rozporządzenie (UE) 2020/1816 o wskaźnikach referencyjnych, art. 5 ust. 1, art. 6 i art. 8 ust. 1.
- (¹⁷) Sektory o znacznym oddziaływaniu na klimat to sektory wymienione w sekcjach A–H i sekcji M klasyfikacji NACE zgodnie z definicją zawartą w załączniku I do rozporządzenia delegowanego (UE) 2023/137.
- (¹⁸) Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088 (rozporządzeniu w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych), ponieważ uzyskuje się je z dodatkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 4 w tabeli 2 w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Inwestycje w spółki nierealizujące inicjatyw na rzecz redukcji emisji dwutlenku węgla”).
- (¹⁹) Informacje te są zgodne z art. 6 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/1818 (rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych transformacji klimatycznej).
- (²⁰) Informacje te są zgodne z art. 449a rozporządzenia (UE) nr 575/2013; rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/2453, wzór 3: Portfel bankowy – Ryzyko przejścia związane ze zmianą klimatu: mierniki dostosowania.
- (²¹) Informacje te są zgodne z art. 2 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 (Europejskie prawo o klimacie) oraz z art. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/1818 (rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych transformacji klimatycznej).
- (²²) Załącznik II do rozporządzenia o wskaźnikach referencyjnych (UE) 2020/1816: Czynniki z zakresu ochrony środowiska według rodzaju aktywów bazowych wskaźnika referencyjnego.
- (²³) Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru: Wzór 5: Portfel bankowy – Ryzyko fizyczne związane ze zmianami klimatu: Ekspozycje podlegające ryzyku fizycznemu oraz wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru: Wzór 2: Portfel bankowy – Ryzyko przejścia związane ze zmianą klimatu: Kredyty zabezpieczone nieruchomościami – efektywność energetyczna zabezpieczeń.
- (²⁴) Informacje te są potrzebne administratorom wskaźnika referencyjnego w celu ujawniania czynników ESG podlegających rozporządzeniu (UE) 2020/1816, jak określono za pomocą wskaźnika „Ekspozycja portfela referencyjnego na przedsiębiorstwa nieposiadające strategii w zakresie należytej staranności w odniesieniu do kwestii objętych podstawowymi konwencjami Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 1–8” w sekcji 1 i 2 załącznika II.
- (²⁵) Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088, ponieważ są uzyskiwane z obowiązkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 11 w tabeli 1 w załączniku I („Udział inwestycji dokonanych w spółki, które nie posiadają strategii nadzorowania przestrzegania zasad inicjatywy Global Compact lub Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych ani nie posiadają mechanizmów rozpatrywania skarg w sprawie naruszeń zasad inicjatywy Global Compact lub Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych), wskaźnika nr 5 w tabeli 3 w załączniku I („Udział inwestycji dokonanych w spółki, w których nie funkcjonuje mechanizm rozpatrywania skarg w kwestiach pracowniczych”) oraz wskaźnika nr 9 w tabeli 3 załącznika I („Udział inwestycji dokonanych w podmioty nieposiadające polityki dotyczącej poszanowania praw człowieka”) do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji.
- (²⁶) Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088, ponieważ uzyskuje się je z obowiązkowego i dodatkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 10 w tabeli 1 w załączniku I oraz wskaźnika nr 14 w tabeli 3 w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Naruszenia zasad inicjatywy ONZ Global Compact i Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych” oraz „Liczba zidentyfikowanych przypadków poważnych kwestii i incydentów dotyczących poszanowania praw człowieka”).
- (²⁷) Informacje te są potrzebne administratorom wskaźników referencyjnych w celu ujawniania czynników ESG podlegających rozporządzeniu (UE) 2020/1816, określonych za pomocą wskaźnika „Liczba składników wskaźnika referencyjnego, wskazujących na naruszenia w sferze społecznej (w wartości bezwzględnej oraz w wartości względnej, jako odsetek wszystkich składników wskaźnika referencyjnego), o których mowa w międzynarodowych traktatach i konwencjach, zasadach ONZ oraz, w stosownych przypadkach, prawie krajowym” w sekcjach 1 i 2 załącznika II.
- (²⁸) Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088, ponieważ uzyskuje się je z dodatkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 14 w tabeli 1 w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Ekspozycja z tytułu kontrowersyjnych rodzajów broni (miny przeciwpiechotne, amunicja kasetowa, broń chemiczna i broń biologiczna”).
- (²⁹) Art. 12 ust. 1 rozporządzenia o wskaźnikach referencyjnych (UE) 2020/1818: „Administratorzy unijnych wskaźników referencyjnych dostosowanych do porozumienia paryskiego wykluczają z tych wskaźników wszystkie następujące przedsiębiorstwa: przedsiębiorstwa zaangażowane w jakkolwiek działalność związaną z bronią kontrowersyjną;” oraz załącznik II do rozporządzenia Komisji (UE) 2020/1816 o wskaźnikach referencyjnych: „Średni ważony udział składników wskaźnika referencyjnego w sektorze produkującym broń kontrowersyjną”.

-
- ⁽³⁰⁾ Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru: Wzór 1: Portfel bankowy – Ryzyko przejścia związane ze zmianą klimatu: Przedsiębiorstwa prowadzące działalność związaną z produkcją wyrobów tytoniowych wykluczone z unijnych wskaźników referencyjnych dostosowanych do porozumienia paryskiego zgodnie z art. 12 ust. 1 lit. d)–g) oraz zgodnie z art. 12 ust. 2 rozporządzenia w sprawie norm dotyczących klimatycznych wskaźników referencyjnych.
- ⁽³¹⁾ Informacje te są potrzebne administratorom wskaźników referencyjnych w zakresie ujawniania czynników ESG podlegających rozporządzeniu (UE) 2020/1818 określonych w art. 12 ust. 1 lit. b) oraz w rozporządzeniu (UE) 2020/1816 o wskaźnikach referencyjnych, załącznik II: „Średni ważony udział składników wskaźnika referencyjnego w sektorze tytoniowym”.
- ⁽³²⁾ Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088, ponieważ uzyskuje się je z dodatkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 4 w tabeli 1 w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Ekspozycja z tytułu przedsiębiorstw działających w sektorze paliw kopalnych”).
- ⁽³³⁾ Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru: Wzór 1: Portfel bankowy – Ryzyko przejścia związane ze zmianą klimatu: Przedsiębiorstwa prowadzące działalność związaną z górnictwem i wydobywaniem wykluczone z unijnych wskaźników referencyjnych dostosowanych do porozumienia paryskiego zgodnie z art. 12 ust. 1 lit. d)–g) oraz zgodnie z art. 12 ust. 2 rozporządzenia w sprawie norm dotyczących klimatycznych wskaźników referencyjnych.
- ⁽³⁴⁾ Art. 12 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2020/1818 o wskaźnikach referencyjnych.
- ⁽³⁵⁾ Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088, ponieważ uzyskuje się je z dodatkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 9 w tabeli 2 w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 w odniesieniu do zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Inwestycje w spółki produkujące chemikalia”).
- ⁽³⁶⁾ Wykonawcze standardy techniczne EUNB w ramach trzeciego filaru: Wzór 1: Portfel bankowy – Ryzyko przejścia związane ze zmianą klimatu: Przedsiębiorstwa prowadzące działalność związaną z górnictwem i wydobywaniem wykluczone z unijnych wskaźników referencyjnych dostosowanych do porozumienia paryskiego zgodnie z art. 12 ust. 1 lit. d)–g) oraz zgodnie z art. 12 ust. 2 rozporządzenia w sprawie norm dotyczących klimatycznych wskaźników referencyjnych.
- ⁽³⁷⁾ Niniejszy wymóg dotyczący ujawniania informacji jest zgodny z wymogami określonymi we wzorze 1 dotyczącym ryzyka przejścia wynikającego ze zmiany klimatu zamieszczonym w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2022/2453.
- ⁽³⁸⁾ Niniejszy wymóg dotyczący ujawniania informacji jest zgodny z art. 12 ust. 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/1818 (rozporządzenie o wskaźnikach referencyjnych transformacji klimatycznej).
- ⁽³⁹⁾ Informacje te są potrzebne uczestnikom rynku finansowego podlegającym rozporządzeniu (UE) 2019/2088, ponieważ uzyskuje się je z dodatkowego wskaźnika związanego z głównymi niekorzystnymi skutkami określonymi za pomocą wskaźnika nr 13 w tabeli 1 w załączniku I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 z dnia 6 kwietnia 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 w zakresie zasad ujawniania informacji na temat zrównoważonych inwestycji („Zróżnicowanie członków zarządu ze względu na płeć”).
- ⁽⁴⁰⁾ Informacje te są potrzebne administratorom wskaźników referencyjnych w zakresie ujawniania czynników ESG podlegających rozporządzeniu delegowanemu Komisji (UE) 2020/1816 z dnia 17 lipca 2020 r. uzupełniającemu rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 określonych za pomocą wskaźnika „Średni ważony stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn wśród członków zarządu” w sekcjach 1 i 2 załącznika II.
-

ZAŁĄCZNIK II

Praktyczne wytyczne dotyczące stosowania dobrowolnego standardu sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla małych i średnich jednostek, zawartego w załączniku I do niniejszego zalecenia

Niniejszy załącznik zawiera praktyczne wytyczne dotyczące stosowania dobrowolnego standardu sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla małych i średnich jednostek (VSME), zawartego w załączniku I do niniejszego zalecenia.

Niniejszy załącznik zawiera wytyczne wyjaśniające, w jaki sposób należy stosować niektóre wymogi dotyczące ujawniania informacji na temat zrównoważonego rozwoju zgodnie z dobrowolnym standardem sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla małych i średnich jednostek. Jednostki i inne zainteresowane strony mogą również zapoznać się z wytycznymi dotyczącymi wdrażania europejskich standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (ESRS) opublikowanymi przez EFRAG.

Komisja udostępnia wytyczne zawarte w niniejszym załączniku, aby ułatwić małym i średnim jednostkom stosowanie wymogów dotyczących ujawniania informacji w sposób racjonalny pod względem kosztów oraz zapewnić użyteczność i porównywalność przekazywanych informacji na temat zrównoważonego rozwoju. Niniejsze wytyczne zapewnią przedsiębiorstwom większą jasność i pewność, a w konsekwencji przyczynią się do osiągnięcia celu Komisji, jakim jest uproszczenie wymogów dotyczących sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju i ograniczenie obciążeń administracyjnych jednostek w związku ze sprawozdawczością w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Wytyczne zawarte w niniejszym załączniku w żaden sposób nie rozszerzają ani nie uzupełniają przepisów określonych w zaleceniu Komisji oraz w dobrowolnym standardzie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla małych i średnich jednostek, zawartym w załączniku I do tego zalecenia. Celem niniejszego załącznika jest jedynie wsparcie jednostek w praktycznym wdrażaniu odpowiednich wymogów dotyczących ujawniania informacji.

Moduł podstawowy: wytyczne

1. Wytyczne zawarte w poniższych sekcjach mają na celu ułatwienie stosowania wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat zrównoważonego rozwoju zawartych w pkt 21–43 załącznika I do zalecenia Komisji w sprawie dobrowolnego standardu sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla małych i średnich jednostek.
2. Poniższe wytyczne mają stanowić część ekosystemu, który może również obejmować dalsze wytyczne wspierające opracowane przez EFRAG, dalsze narzędzia cyfrowe i wsparcie procesu wdrażania (działania edukacyjne, zaangażowanie zainteresowanych stron), aby ułatwić zrozumienie niektórych technicznych elementów zawartych w wytycznych.
3. Niniejsze wytyczne stanowią wsparcie dla jednostek pragnących stosować moduł podstawowy.

1.1. Moduł podstawowy – informacje ogólne**B1 – Podstawa sporządzenia**

4. Ujawniając formę prawną jednostki zgodnie z przepisami krajowymi na podstawie pkt 24 lit. e) ppkt (i), jednostka może wybrać jedną z następujących struktur:
 - a) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - b) jednoosobowa działalność gospodarcza,
 - c) spółka jawna,
 - d) spółdzielnia,
 - e) inne (należy określić na podstawie krajowych regulacji dotyczących form prawnych).
5. Jednostka zgłasza kod(y) NACE (Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne) jednostki zgodnie z pkt 24 lit. e) ppkt (ii), które są stosowane w Unii Europejskiej do celów klasyfikacji działalności gospodarczej. Kody te zapewniają ujednolicone ramy klasyfikacji działalności gospodarczej w poszczególnych sektorach, co umożliwia porównywalność między różnymi państwami UE i wzajemne zrozumienie.

6. Kod NACE składa się z 2 do 5 cyfr, w zależności od poziomu szczegółowości, z jakim identyfikowana jest działalność gospodarcza. Wykaz kodów NACE znajduje się w następującym dokumencie: rozporządzenie (UE) 2023/137.

Numer poziomu	Identyfikator	Opis
1	Sekcja	Sekcje są oznaczone jednoliterowymi symbolami i określają 21 ogólnych obszarów działalności gospodarczej, takich jak rolnictwo, przemysł wytwórczy lub handel.
2	Dział	Dział jest oznaczony dwucyfrowym kodem numerycznym i określa konkretny sektor w ramach ogólnego obszaru działalności gospodarczej. Wyróżniono łącznie 88 działów.
3	Grupa	Grupa jest oznaczona trzycyfrowym kodem numerycznym (uwzględniając również dwie cyfry oznaczające dział) i określa konkretny obszar w ramach sektora. Wyróżnia się około 270 grup.
4	Klasa	Klasa jest oznaczona czterocyfrowym kodem numerycznym (z uwzględnieniem cyfr oznaczających dział i grupę) i określa konkretną działalność w ramach grupy. Wyróżnia się około 450 klas.

7. Przy ujawnianiu liczby **pracowników** zgodnie z pkt 24 lit. e) ppkt (v) ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC) oznacza **liczbę stanowisk w pełnym wymiarze czasu pracy w jednostce**. EPC można obliczyć, dzieląc zaplanowane godziny pracy pracownika (łącznie rzeczywistą liczbę godzin przepracowanych w tygodniu) przez liczbę godzin pracy obowiązujących u pracodawcy odpowiadającą pełnemu tygodniowemu wymiarowi czasu pracy (łącznie liczbę godzin przepracowanych przez pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy). Na przykład pracownik, który pracuje 25 godzin tygodniowo w przedsiębiorstwie, gdzie tydzień pracy w pełnym wymiarze godzin wynosi 40 godzin, odpowiada 0,625 EPC (tj. 25/40 godzin).
8. Liczba zatrudnionych to łączna liczba osób zatrudnionych przez jednostkę, zgłoszona na koniec okresu sprawozdawczego lub jako średnia w całym okresie sprawozdawczym.
9. Ujawniając kraj, w którym jednostka prowadzi główną działalność i w którym są zlokalizowane jej znaczące aktywa zgodnie z pkt 24 lit. e) ppkt (vi) i (vii), jednostka ujawnia te informacje w odniesieniu do każdej ze swoich **lokalizacji**, korzystając z poniższej tabeli:

Lokalizacje	Adres	Kod pocztowy	Miasto	Kraj	Współrzędne (położenie geograficzne)
Siedziba statutowa (np.)					
Magazyn (np.)					
Zakład przemysłowy (np.)					

10. Położenie geograficzne jednostki ma stanowić cenny punkt danych dla zainteresowanych stron przy ocenie ryzyka i możliwości związanych z MŚP, w szczególności w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem w zakresie **przystosowania się do zmiany klimatu**, wody, ekosystemów i różnorodności biologicznej.
11. Położenie geograficzne podaje się w punktach przestrzennych w odniesieniu do pojedynczych obiektów lub w punktach wielokątnych określających granice większych **lokalizacji** niestanowiących zwartego obiektu, takich jak gospodarstwo, kopalnia lub zakład. Jednostka może również przedstawić zestaw punktów, aby umożliwić łatwą identyfikację danego obszaru. Punkty przestrzenne podaje się jako współrzędne z dokładnością do pięciu miejsc po przecinku (np. 0° 00' 0,036'').

12. Ujawniając położenie geograficzne **lokalizacji** będących własnością jednostki, czy też dzierżawionych lub zarządzanych przez jednostkę, jednostka uwzględni współrzędne lokalizacji w tabeli przedstawionej w pkt 73. Jednostka może korzystać z narzędzi map internetowych w celu określenia współrzędnych lokalizacji, których jest właścicielem, dzierżawcą lub zarządcą. Jednostka może również korzystać z wszelkich odpowiednich narzędzi lub platform oprogramowania, aby dokładnie określić granice lub obszar większych lokalizacji.
13. W odniesieniu do pkt 25 certyfikacja związana ze zrównoważonym rozwojem może obejmować zarejestrowane oznakowania ekologiczne w ramach unijnego, krajowego lub międzynarodowego systemu oznakowania, odpowiadające głównej działalności MŚP. Na przykład oznakowanie ekologiczne UE obejmuje określone produkty, takie jak tekstylia i obuwie, pokrycia (np. drewniane pokrycia podłogowe), środki czystości i higieny osobistej, sprzęt elektroniczny lub meble. W celu uzyskania dalszych informacji jednostka może zapoznać się z *grupami produktów i katalogiem produktów* opatrzonych oznakowaniem ekologicznym UE.

B2 – Praktyki, polityki i przyszłe inicjatywy na rzecz przejścia na bardziej zrównoważoną gospodarkę

14. Zgłaszając punkty danych B2, jednostki mogą korzystać z poniższego wzoru formularza.

	Czy jednostka dysponuje praktykami/ politykami/przyszłymi inicjatywami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju, które odnoszą się do następujących kwestii w zakresie zrównoważonego rozwoju? [TAK/NIE]	Czy są one publicznie dostępne? [TAK/NIE]	Czy w ramach tych polityk przyjęto jakikolwiek cele? [TAK/NIE]
Zmiana klimatu			
Zanieczyszczenie			
Woda i zasoby morskie			
Bioróżnorodność i ekosystemy			
Gospodarka o obiegu zamkniętym			
Własne zasoby pracownicze			
Osoby wykonujące pracę w łańcuchu wartości			
Dotknięte społeczności			
Konsumenci i użytkownicy końcowi			
Postępowanie w biznesie			

15. Jeżeli jednostka jest spółdzielnią, może ujawnić informacje na temat:

- a) efektywnego udziału pracowników, użytkowników lub innych zainteresowanych stron lub społeczności w ładzie korporacyjnym;

- b) inwestycji finansowych w kapitał lub aktywa podmiotów gospodarki społecznej, o których mowa w zaleceniu Rady z dnia 29 września 2023 r. (z wyłączeniem darowizn i składek); oraz
- c) wszelkich ograniczeń w podziale zysków związanych z wzajemnym charakterem lub specyfiką działalności polegającej na świadczeniu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG).

Wytyczne dotyczące własnych zasobów pracowniczych, osób wykonujących pracę w łańcuchu wartości, dotkniętych społeczności oraz konsumentów oraz użytkowników końcowych

16. Aby zrozumieć kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem odnoszące się do praw społecznych i praw człowieka, należy zapoznać się z wykazem ewentualnych zagadnień dotyczących zrównoważonego rozwoju w dodatku B. Wykaz ten może ułatwić ustalenie, czy polityki, praktyki lub przyszłe inicjatywy mają na celu przeciwdziałanie negatywnym **skutkom** dla praw człowieka w sposób kompleksowy, czy też są ograniczone do określonych grup dotkniętych zainteresowanych stron (np. pracowników na wyższym szczeblu **łańcucha wartości**). Ujawniając te informacje, jednostki mogą również wskazać, czy dysponują procedurą rozpatrywania skarg związanych z prawami człowieka.

1.2. Wytyczne dotyczące modułów podstawowych – mierniki odnoszące się do środowiska naturalnego

B3 – Energia i emisje gazów cieplarnianych

Wpływ na klimat: zużycie energii i emisje gazów cieplarnianych

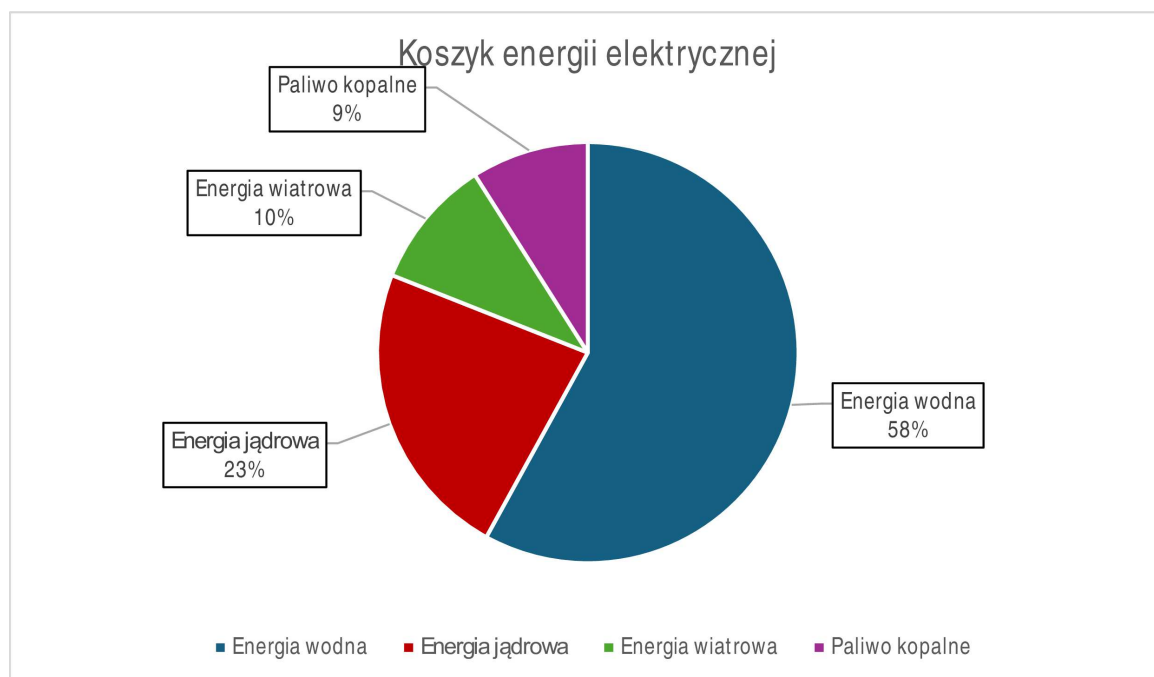
17. Zgodnie z pkt 29 i 30 jednostka ujawnia informacje na temat swojego **wpływu** na klimat, podając informacje na temat zużycia energii i **emisji gazów cieplarnianych**. Niniejsze wytyczne dotyczące ujawniania informacji w pkt B3 nie stanowią dodatkowego punktu danych w stosunku do ujawniania informacji w pkt 29 (dotyczących zużycia energii) i pkt 30 (dotyczących emisji gazów cieplarnianych), lecz raczej odzwierciedlają nadrzędny cel i zapewniają kontekst podstawowego ujawniania informacji w pkt B3.

Zużycie energii

18. **Wpływ** na klimat jest w znacznym stopniu zależny od zużycia energii. W związku z tym należy ujawnić zarówno ilość, jak i rodzaj energii – np. energia z paliw kopalnych, takich jak węgiel, ropa naftowa i gaz, w porównaniu z **energią ze źródeł odnawialnych** – oraz koszyk zużytej energii. Przykłady ujawnianych informacji na temat energii obejmują dane dotyczące całkowitego zużycia energii w podziale na paliwa kopalne i energię elektryczną. Można stosować inne podziały, takie jak zużycie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych zakupionej lub produkowanej samodzielnie. Poniżej przedstawiono przykład informacji wymaganych w pkt 29.

	Zużycie energii ze źródeł odnawialnych (MWh)	Zużycie energii ze źródeł nieodnawialnych (MWh)	Całkowite zużycie energii w 202(x) (MWh)
Energia elektryczna (według danych zawartych w rachunkach za media)	300	186	486
Paliwa	3	7	10

19. Jeżeli jednostka nabywa paliwa kopalne (np. gaz ziemny, ropę naftową) lub paliwa odnawialne (np. biopaliwa, takie jak biodiesel i bioetanol) do wytwarzania energii elektrycznej, ciepła lub chłodzenia na własne potrzeby, powinna unikać podwójnego liczenia. W związku z tym jednostka ujmuje wartość energetyczną zakupionego paliwa wyłącznie jako zużycie paliwa, ale nie uwzględnia ani nie zgłasza ponownie własnego zużycia energii elektrycznej i ciepła wytworzonego z tego paliwa. Jeżeli jednostka produkuje energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii, takich jak energia słoneczna lub wiatrowa, i gdy zużycie paliwa nie jest konieczne, jednostka rozlicza ilość energii elektrycznej wytworzonej i zużytej jako zużycie energii elektrycznej.

20. Jednostka nie kompensuje własnego zużycia energii poprzez własną produkcję energii, nawet jeżeli wyprodukowana **na miejscu** energia jest sprzedawana stronie trzeciej i przez nią wykorzystywana. Jednostka unika również podwójnego liczenia zużycia paliwa przy ujawnianiu informacji o zużyciu energii wyprodukowanej samodzielnie. Jeżeli jednostka produkuje energię elektryczną z nieodnawialnego lub odnawialnego źródła paliwa, a następnie zużywa wyprodukowaną energię elektryczną, zużycie energii liczy się wyłącznie raz w ramach zużycia paliwa. Udział zużycia **energii odnawialnej** można obliczyć na podstawie gwarancji pochodzenia, certyfikatów energii odnawialnej lub składu energii elektrycznej podanego w rachunku za energię elektryczną. Rachunek za energię elektryczną może odnosić się do zużytych jednostek energii elektrycznej oraz określać procentowy udział energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Może wyglądać tak, jak na powyższym wykresie.
21. Przygotowując informacje na temat zużycia energii wymagane zgodnie z pkt 29, jednostka wyklucza surowce i paliwa, które nie są spalane do celów produkcji energii. Jednostka, która zużywa paliwo jako surowce, może ujawnić informacje na temat tego zużycia oddzielnie od wymaganych ujawnień.

Przeliczanie różnych jednostek energii

22. Jednostki zgłaszają swoje zużycie energii w postaci energii końcowej, rozumianej jako ilość energii dostarczonej do jednostki, na przykład liczby megawatogodzin (MWh) energii elektrycznej zakupionej z pary przemysłowej pochodzącej z pobliskiego zakładu przemysłowego lub oleju napędowego zakupionego na stacjach benzynowych. Pod pojęciem elektryczności rozumie się wyraźnie ciepło, parę i chłodzenie. Paliwem jest wszystko, co ulega spalaniu, np. gaz, gaz ziemny, biomasa itp.
23. W pkt 29 wskazano MWh jako jednostkę preferowaną do pomiaru zużycia energii. W przypadku paliwa lub biomasy dane wyrażone w innych jednostkach, takich jak wartość energetyczna (np. kJ, Btu), objętość (np. litry, m³) lub masa (np. tony metryczne, krótkie tony), należy przeliczyć na MWh.
24. W odniesieniu do zużycia paliwa mierzonego według masy (np. drewno, węgiel) jednostka powinna:
- uzyskać wartość kaloryczną netto (np. kJ/tonę metryczną, TJ/Gg) paliwa (może to być typowa wartość opublikowana w wiarygodnych źródłach, np. IPCC, lub może być podana przez dostawcę lub uzyskana we własnym zakresie);
 - przeliczyć wartość kaloryczną netto na MWh/tonę, na przykład:
 $1 \text{ TJ} = 10^{12} \text{ J} = 277,78 \text{ MWh}$; $1 \text{ Gg} = 10^9 \text{ g} = 1\,000 \text{ t}$;
 $11,9 \text{ TJ/Gg} = 11,9 * 277,78 / 1\,000 \text{ t} = 3,31 \text{ MWh/tonę}$; oraz
 - obliczyć wartość energetyczną masy, na przykład:
 $1\,245\,345 \text{ t} * 3,31 \text{ MWh/tonę} = 4\,117\,111 \text{ MWh}$.

25. W przypadku paliwa ciekłego jednostki powinny:

- a) przeliczyć informacje o objętości na masę, mnożąc objętość przez gęstość paliwa, na przykład:

$$\text{Olej napędowy} = 4\,456\,000 \text{ l}; \text{ Gęstość oleju napędowego} = 0,84 \text{ kg/l};$$

$$4\,456\,000 \text{ (l)} * 0,84 \text{ (kg/l)} = 3\,743\,040 \text{ kg} = 3\,743 \text{ t};$$
- b) obliczyć wartość energetyczną, mnożąc masę przez wartość kaloryczną netto, na przykład $3\,743 \text{ [t]} * 43 \text{ [T]/Gg} = 3\,743 \text{ t} * 43 \text{ T}/(1\,000 \text{ [t]}) = 160,95 \text{ [T]};$ oraz
- c) przeliczyć TJ na MWh, na przykład $1 \text{ TJ} = 10^{12} \text{ J} = 277,778 \text{ MWh}$
 $160,95 \text{ [T]} = 277,78 \text{ [MWh/TJ]} * 160,95 \text{ [T]} = 44\,708 \text{ MWh}.$

Źródło dokumentacji:

Dane	Źródło dokumentacji
CDP	Uwaga techniczna CDP: Przeliczanie danych dotyczących paliwa na MWh

Emisje gazów cieplarnianych

26. Jeżeli chodzi o **emisje gazów cieplarnianych** brutto wynikające z działalności jednostki, wymóg określony w pkt 30 opiera się na definicjach i zasadach protokołu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych, stanowiącego główny standard rozliczania emisji gazów cieplarnianych. Zgodnie z ust. 30 jednostki ujawniają informacje na temat swoich emisji gazów cieplarnianych zakresu 1 i 2. Emisje gazów cieplarnianych zakresu 1 obejmują emisje bezpośrednie ze źródeł, które stanowią własność jednostki lub są przez nią zarządzane. Emisje zakresu 2 to **pośrednie emisje gazów cieplarnianych** wynikające z działalności przedsiębiorstwa sprawozdającego (ponieważ pochodzą one ze zużytej przez jednostkę energii), które jednak występują w źródłach będących własnością innego przedsiębiorstwa lub przez nie zarządzanych. W poniższych sekcjach przedstawiono dalsze wytyczne dotyczące sposobu obliczania emisji zakresu 1 i 2.

27. Emisje zakresu 1 i 2 można zgłaszać w następującym formacie.

	Emisje gazów cieplarnianych w 202(x) r. (tCO ₂ e)
Zakres 1	45
Zakres 2	6
Ogółem	51

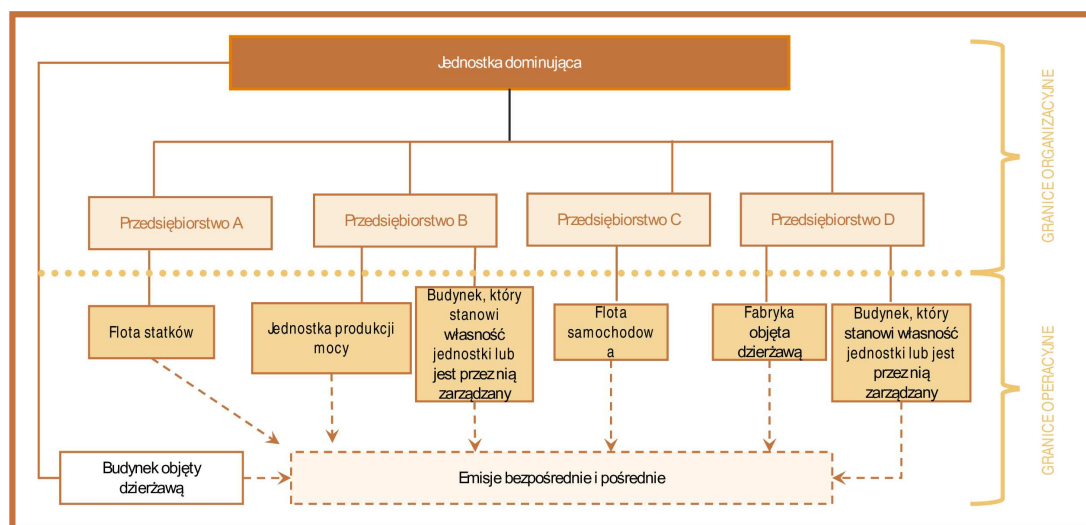
28. Protokół dotyczący emisji gazów cieplarnianych jest globalnym standardem pomiaru i zgłaszania emisji gazów cieplarnianych oraz zarządzania takimi emisjami przy zapewnieniu spójności i przejrzystości. Standard korporacyjny obejmuje wytyczne dotyczące emisji zakresów 1, 2 i 3 dla przedsiębiorstw i innych organizacji (organizacji pozarządowych, rządu itp.).

29. Aby zapewnić rzetelne zgłoszenie emisji jednostki, w protokole dotyczącym emisji gazów cieplarnianych ustanowiono wykaz zasad sprawozdawczości:

- a) istotność: zapewnienie, aby wykaz gazów cieplarnianych odzwierciedlał emisje gazów cieplarnianych organizacji;
- b) kompletność: zapewnienie, aby wykaz gazów cieplarnianych uwzględniał wszystkie źródła emisji gazów cieplarnianych i działania w wybranych granicach;
- c) spójność: zapewnienie spójności zastosowanej metodyki, aby umożliwić porównania w miarę upływu czasu;
- d) przejrzystość: ujawnienie założeń, odniesień i metod stosowanych przy obliczaniu emisji gazów cieplarnianych; oraz
- e) dokładność: zapewnienie, aby dane dotyczące emisji gazów cieplarnianych były wystarczająco precyzyjne, aby umożliwić użytkownikom podejmowanie decyzji.

30. Alternatywnie w stosunku do protokołu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych jednostki mogą skorzystać z normy ISO 14064-1, jeżeli norma ta bardziej odpowiada ich potrzebom w zakresie ujawniania informacji.

31. Przy ujawnianiu informacji na temat emisji gazów cieplarnianych należy określić odpowiednie granice, aby zapewnić poprawność wykazu gazów cieplarnianych i uniknąć podwójnego liczenia emisji. W protokole dotyczącym emisji gazów cieplarnianych określono dwa główne rodzaje granic – granice organizacyjne i granice operacyjne.
- Granice organizacyjne: w protokole dotyczącym emisji gazów cieplarnianych zdefiniowano je jako granice, które określają operacje własne jednostki sprawozdającej lub operacje przez nią kontrolowane, w zależności od przyjętego podejścia w zakresie konsolidacji. Wyróżnia się dwa podejścia do konsolidacji emisji – podejście oparte na udziale w kapitale i podejście oparte na kontroli. Jednostka wybiera podejście, które odzwierciedla jej sytuację.
 - Podejście oparte na udziale w kapitale odnosi się do zgłaszania emisji gazów cieplarnianych z prowadzonych operacji proporcjonalnie do udziału kapitału posiadanego przez jednostkę w danej operacji.
 - Stosując podejście oparte na kontroli, jednostka uwzględnia emisje gazów cieplarnianych z operacji, nad którymi ma kontrolę finansową lub operacyjną. Na potrzeby konsolidacji i uwzględnienia swoich emisji w sprawozdaniu przedsiębiorstwa posługują się kryteriami kontroli operacyjnej lub finansowej.
 - Kontrola finansowa oznacza, że jednostka sprawuje kontrolę finansową nad operacją, jeżeli jednostka ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną w ramach tej operacji w celu uzyskania korzyści ekonomicznych z działalności jednostki.
 - Kontrola operacyjna oznacza, że jednostka sprawuje kontrolę operacyjną nad daną operacją, jeżeli jednostka lub jedna z jej jednostek zależnych posiada pełne prawo do wprowadzania i wdrażania własnej polityki operacyjnej w ramach tej operacji.
 - Granice operacyjne: w protokole dotyczącym emisji gazów cieplarnianych zdefiniowano je jako granice, które określają emisje bezpośrednie i pośrednie związane z operacjami własnymi jednostki sprawozdającej lub operacjami przez nią kontrolowanymi. Ocena ta daje jednostce możliwość ustalenia, które operacje i źródła powodują emisje bezpośrednie (zakres 1) i pośrednie (zakres 2 i zakres 3), oraz decydowania o tym, które emisje pośrednie wynikające z operacji jednostki należy uwzględnić.
 - Ustalenia dotyczące granic muszą być zgodne z zasadami opisanymi powyżej (spójność w miarę upływu czasu, przejrzystość dokumentowania i kompletność); przedstawiono je na poniższym wykresie ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Greenhouse Gas Protocol. GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard – Revised Edition [Standard rachunkowości i sprawozdawczości przedsiębiorstw do protokołu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych – wydanie zmienione]. Światowy Instytut Zasobów i Światowa Rada Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju.

32. W protokole dotyczącym emisji gazów cieplarnianych wprowadzono również wytyczne i działania, które należy podjąć, aby zidentyfikować, obliczyć i śledzić emisje gazów cieplarnianych zgodnie z wykresem poniżej ⁽²⁾.
33. W ramach inicjatyw prywatnych i publicznych opracowano różne narzędzia, aby pomóc jednostkom w opracowaniu wykazu emisji gazów cieplarnianych i ułatwić radzenie sobie z wyzwaniami związanymi z jego przygotowaniem. EFRAG publikuje na swojej stronie internetowej zestaw sugerowanych kalkulatorów emisji gazów cieplarnianych.

Wytyczne dotyczące emisji zakresu 1 i emisji zakresu 2 według metody opartej na lokalizacji

34. Typowe emisje zakresu 1 obejmują emisje CO₂ (jak również CH₄ i N₂O) związane ze spalaniem paliw (np. w kotłach, piecach, przez pojazdy itp.) oraz emisje niezorganizowane z klimatyzacji i procesów przemysłowych.
35. **Emisje zakresu 2 według metody opartej na lokalizacji** obejmują emisje z zużycia przez jednostkę sprawozdającą zakupionej lub pozyskanej energii elektrycznej, ciepła, pary wodnej lub chłodzenia. Odzwierciedlają średnią intensywność emisji z sieci, w których występuje zużycie energii, i wykorzystują głównie dane dotyczące średniego współczynnika emisji z sieci. Typowe źródła emisji zakresu 2 odnoszą się do każdego wyposażenia, które zużywa energię elektryczną (silniki elektryczne, oświetlenie, budynki itp.), ciepło (ogrzewanie w procesach przemysłowych, budynkach itp.), parę wodną (procesy przemysłowe) i chłodzenie (procesy przemysłowe, budynki itp.).
36. Emisje gazów cieplarnianych można ocenić na kilka sposobów, w tym za pomocą obliczeń, pomiarów lub przy użyciu obu tych metod. Popularnym podejściem jest obliczanie emisji z wykorzystaniem współczynników emisji (EF), które mogą obejmować współczynnik globalnego ocieplenia (GWP) gazów cieplarnianych. Można również zastosować bezpośrednie pomiary przy użyciu czujników (przepływu i stężenia). W poniższej tabeli podsumowano najczęściej stosowane metody.

Metoda oceny gazów cieplarnianych	Szczegółowe informacje	Wymagane dane
Pomiary	Pomnożenie ilości gazów mierzonych bezpośrednio przez odpowiadający im współczynnik globalnego ocieplenia	Bezpośrednia ilość emitowanego gazu uzyskana z pomiaru gazów (przepływ, stężenie, objętość) Współczynnik globalnego ocieplenia (GWP) gazów
Obliczenia	Pomnożenie danych dotyczących działalności przez współczynnik emisji (EF), który uwzględnia współczynnik globalnego ocieplenia (GWP)	Dane dotyczące działalności Współczynnik emisji (EF)

⁽²⁾ Greenhouse Gas Protocol. GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard – Revised Edition [Standard rachunkowości i sprawozdawczości przedsiębiorstw do protokołu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych – wydanie zmienione]. Światowy Instytut Zasobów i Światowa Rada Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju.

37. W powyższej tabeli wprowadzono następujące terminy:
- dane dotyczące działalności, które zazwyczaj odpowiadają ilości zużytego paliwa. Mogą być wyrażone w jednostkach energii (np. MWh), objętości (np. m³ lub l) lub masy (np. w tonach lub kg). Jednostka może je uzyskać na podstawie rachunków za zakup paliwa lub rachunków za media;
 - współczynnik globalnego ocieplenia, który określa w ujęciu ilościowym **wpływ** danego gazu cieplarnianego na klimat w porównaniu z równoważną jednostką dwutlenku węgla; oraz
 - współczynniki emisji (EF), określające w ujęciu ilościowym ilość emitowanych gazów cieplarnianych przypadającą na jednostkę działalności. Współczynniki emisji często uwzględniają współczynnik globalnego ocieplenia gazów cieplarnianych, a wówczas jednostka nie musi uwzględniać tego współczynnika.
38. Poniższa tabela zawiera niewyczerpujący wykaz źródeł, w których jednostki mogą uzyskać zarówno współczynniki emisji (EF), jak i współczynnik globalnego ocieplenia (GWP). Jednostki mogą również korzystać z wiarygodnych źródeł krajowych, które mogą lepiej odzwierciedlać ich sytuację.

Współczynnik emisji (EF)	ADEME – Base Empreinte® IPCC – Emissions Factor Database (baza danych dotyczących współczynników emisji) IPCC – Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories (wytyczne dotyczące krajowych wykazów gazów cieplarnianych) Association of Issuing Bodies (AIB) – Residual Mix Grid Emission Factors (wskaźniki pozostałych emisji w koszyku energii z sieci) JRC – Historical GHG emissions factor for electricity consumption (historyczny współczynnik emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do zużycia energii elektrycznej) MAE – Roczne współczynniki emisji gazów cieplarnianych z produkcji energii elektrycznej i ciepła dla różnych krajów świata (płatny zestaw danych)
Współczynnik globalnego ocieplenia (GWP)	IPCC – Global Warming Potential (współczynnik globalnego ocieplenia)

39. Jednostki mogą również znaleźć więcej wytycznych i narzędzi dotyczących sposobu postępowania i sprawozdawczości w zakresie swoich emisji gazów cieplarnianych i **wpływu** na klimat na stronie internetowej SME Climate Hub.

Przykład obliczenia emisji zakresu 1

40. Przedsiębiorstwo A spala olej opałowy nr 4 w kotle przemysłowym. Na potrzeby rachunkowości finansowej rejestruje ponoszone koszty, a do celów rozliczania emisji gazów cieplarnianych na podstawie rachunków za paliwo rejestruje dane dotyczące objętości (m³). Na podstawie rachunków określa roczną objętość zakupionego oleju opałowego, a ponadto rejestruje stan zapasów oleju opałowego w pierwszym dniu kalendarzowym roku. W 2023 r. przedsiębiorstwo zakupiło 100 m³ oleju opałowego. Z prowadzonych rejestrów wynika, że 1 stycznia 2023 r. przedsiębiorstwo posiadało w zbiornikach 2,5 m³, a 1 stycznia 2024 r. – 1 m³. W związku z tym przedsiębiorstwo ustala (na podstawie ilości zakupionej i stanu zapasów), że w 2023 r. zużyło 101,5 m³ oleju opałowego.
41. Korzystając z wykazu współczynników emisji IPCC (tabela 2.3, s. 2.18), przedsiębiorstwo szacuje swój współczynnik emisji w odniesieniu do mieszanki oleju napędowego i oleju reszkowego w równej proporcji na 75,75 t CO₂/TJ, a na podstawie opublikowanych statystyk dotyczących energii określa, że wartość kaloryczna paliwa wynosi 0,03921 TJ/m³. Biorąc pod uwagę, że współczynnik globalnego ocieplenia CO₂ wynosi jeden, emisje CO₂ dla tego konkretnego źródła zakresu 1 wynoszą:

$$101,5 \text{ m}^3 * 0,03921 \text{ TJ/m}^3 * 75,75 \text{ t CO}_2/\text{TJ} * 1 = 301,5 \text{ t CO}_2$$

42. Aby dane były kompletne, w tym przykładzie obliczono również emisje CH₄ i N₂O. Według wykazu współczynników emisji IPCC emisje te wynoszą odpowiednio 3 kg CH₄/TJ i 0,6 kg N₂O/TJ, zatem kształtują się w następujący sposób:

$$\text{Emisje CH}_4 = 101,5 \text{ m}^3 * 0,03921 \text{ TJ/m}^3 * 3 \text{ kg CO}_2/\text{TJ} * 29,8 = 0,36 \text{ tCO}_2\text{e}$$

$$\text{Emisje N}_2\text{O} = 101,5 \text{ m}^3 * 0,03921 \text{ TJ/m}^3 * 0,6 \text{ kg CO}_2/\text{TJ} * 273 = 0,65 \text{ tCO}_2\text{e}$$

43. Jak wspomniano, emisje CH₄ i N₂O dodają około 1 t tCO₂e do ilości CO₂ wynoszącej 301,5 tCO₂, co stanowi około 0,3 % całkowitej ilości. Można to uznać za wartość mieszczącą się w granicach dopuszczalnego błędu sprawozdawczego, zatem można było pominąć obliczanie tej wartości i jej zgłoszenie. Współczynniki globalnego ocieplenia dla CH₄ i N₂O pochodzą z szóstego sprawozdania z oceny IPCC, rozdział 7SM.

Przykład obliczenia emisji zakresu 2

44. Przedsiębiorstwo A zajmuje budynek biurowy o powierzchni 2 000 m² w Paryżu, gdzie płaci za energię elektryczną zużywaną na potrzeby centralnego ogrzewania i chłodzenia, oświetlenia, pracy komputerów i innego sprzętu elektrycznego, takiego jak urządzenia elektryczne. Na podstawie rachunków za media oszacowano, że w 2022 r. w budynku zużyto 282 MWh energii elektrycznej. Stosując współczynnik emisji wynoszący 73 g CO₂eq/kWh dla Francji w 2022 r., oszacowano, że emisje zakresu 2 w odniesieniu do zużycia energii elektrycznej w budynku wynoszą:

$$Emisje_{GHG} = 282\,000 \text{ [kWh]} * 73 \left[\frac{\text{gCO}_2\text{eq}}{\text{kWh}} \right] = 20,6 \text{ t CO}_2\text{eq}$$

45. Jednostki mogą również chcieć przedstawić dane liczbowe na temat swoich emisji zakresu 2 według metody opartej na rynku. Współczynniki emisji gazów cieplarnianych zakresu 2 według metody opartej na rynku odzwierciedlają ustalenia umowne jednostki z jej dostawcami energii. Współczynniki emisji według metody opartej na rynku mogą pochodzić od dostawców energii elektrycznej lub ciepła, mogą również wynikać z własnego zakupu certyfikatów Energy Attribute Certificates lub umów zakupu energii elektrycznej (PPA) bądź z wykorzystania współczynników pozostałych emisji w koszyku energii (AIB, 2024).

B4 – Zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby

Wytyczne dotyczące tego, które jednostki muszą zgłaszać zanieczyszczenia i o jakich zanieczyszczeniach muszą informować.

46. Pkt 32 stanowi, że jednostka ujawnia zanieczyszczenia, które emituje do powietrza, wody i gleby w ramach własnych operacji, jeżeli istnieje już obowiązek przekazywania takich informacji właściwym organom wynikający z przepisów lub systemu zarządzania środowiskowego. Oznacza to, że jednostka najpierw ocenia, czy przekazuje już takie informacje w związku z wymogiem wynikającym z przepisów, czy też dobrowolnie. Jeżeli jednostka przekazuje już informacje na temat emisji zanieczyszczeń (lub jest do tego prawnie zobowiązana), wówczas przedstawia dalsze informacje na temat takich emisji zgodnie z wymogami określonymi w pkt 32. Jeżeli jednak jednostka nie przekazuje jeszcze takich informacji (i nie jest do tego prawnie zobowiązana), powinna po prostu odnotować ten fakt.
47. Zasadniczo oczekuje się, że wymóg ten będzie miał zastosowanie do jednostek, które są operatorami instalacji przemysłowych, lub do gospodarstw prowadzących intensywną hodowlę zwierząt gospodarskich objętych dyrektywą w sprawie emisji przemysłowych i emisji pochodzących z chowu zwierząt gospodarskich (IED 2.0 – dyrektywa (UE) 2024/1785), zmieniającą dyrektywę w sprawie emisji przemysłowych (IED – dyrektywa 2010/75/UE). Dyrektywa IED 2.0 ma zastosowanie do około 75 000 instalacji w Europie i obejmuje takie rodzaje działalności jak spalanie paliw w kotłach o mocy znamionowej ponad 50 MW, odlewnictwo w odlewniach metali, przetwarzanie metali nieżelaznych, produkcja wapna, produkcja wyrobów ceramicznych przez wypalanie, produkcja środków ochrony roślin lub produktów biobójczych, chów wszelkiej kombinacji świń lub drobiu wynoszący co najmniej 380 DJP, garbowanie skór, działalność rzeźni itp. W takich przypadkach instalacja podlega już obowiązkowi zgłaszania właściwym organom zanieczyszczeń uwalnianych do powietrza, wody i gleby, a dane te są publicznie dostępne na portalu ustanowionym na podstawie rozporządzenia w sprawie ustanowienia Europejskiego Portalu Emisji Przemysłowych (IEPR – rozporządzenie 2024/1244/UE), zastępującym Europejski Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (E-PRTR – rozporządzenie 166/2006/WE). Przedsiębiorstwa, które prowadzą działalność w więcej niż jednym zakładzie, nie muszą zgłaszać w ramach E-PRTR swoich skonsolidowanych emisji generowanych w całym przedsiębiorstwie, ponieważ składają sprawozdania wyłącznie na poziomie zakładu. Niniejszy standard wymaga zgłaszania całkowitej ilości zanieczyszczeń we wszystkich zakładach. Podobnie przedsiębiorstwa będące właścicielami zakładu, ale nieprowadzące w nim działalności, nie muszą przekazywać informacji do E-PRTR, ale oczekuje się, że będą ujawniać emisje z zakładów będących ich własnością w swoim sprawozdaniu w zakresie zrównoważonego rozwoju.
48. Analogiczny obowiązek dotyczy również sytuacji, w których stwierdzono, że jednostka musi monitorować i zgłaszać zanieczyszczenia wymienione w E-PRTR w ramach systemu zarządzania środowiskowego, takiego jak na przykład system ekzarządzania i audytu (EMAS) lub certyfikacja ISO 14001. Są to zasadniczo istotne aspekty, które jednostka powinna uwzględnić w swoim sprawozdaniu w zakresie zrównoważonego rozwoju.
49. Jeżeli jednostka posiada tylko jeden zakład lub prowadzi działalność tylko w jednym zakładzie i jeżeli jej dane dotyczące zanieczyszczeń są już publicznie dostępne, jednostka może odnieść się do dokumentu, w którym takie informacje są zawarte, zamiast ponownie je zgłaszać. Podobnie, jeżeli jednostka publikuje sprawozdanie obejmujące całą organizację, takie jak na przykład sprawozdanie EMAS zawierające dane dotyczące zanieczyszczeń, może włączyć je do sprawozdania w zakresie zrównoważonego rozwoju przez odniesienie.

50. Aby zgłosić informacje na temat zanieczyszczeń w sprawozdaniu w zakresie zrównoważonego rozwoju, jednostka powinna wskazać rodzaj zgłaszanego materiału zanieczyszczającego wraz z ilością tego materiału emitowaną do powietrza, wody i gleby w odpowiedniej jednostce masy (np. t lub kg).
51. Poniżej podano przykład, w jaki sposób jednostki mogą przedstawiać informacje na temat swoich emisji do powietrza, wody i gleby w podziale na rodzaje zanieczyszczeń.

Czynnik zanieczyszczający	Emisje [kg]	Typ uwolnienia (powietrze, woda, gleba)
Np. kadm i jego związki	10	Woda
Typ czynnika zanieczyszczającego 2		
Typ czynnika zanieczyszczającego 3		

52. W odniesieniu do rodzajów zanieczyszczeń, które należy uwzględnić w sprawozdaniu na podstawie pkt 32, jednostka może odnieść się do następujących głównych czynników zanieczyszczających, które są obecnie objęte prawem UE. Niemniej jednak każda jednostka powinna uwzględnić konkretne czynniki zanieczyszczające objęte ustawodawstwem w swoich odpowiednich jurysdykcjach.
53. Przykłady kluczowych czynników zanieczyszczających uwalnianych do powietrza (dyrektywa (UE) 2024/299; rozporządzenie (UE) 2024/1244; *Zanieczyszczenie powietrza z kluczowych sektorów*, KE, 2024 r.; *Źródła i emisje czynników zanieczyszczenia powietrza w Europie*, Europejska Agencja Środowiska, 2022 r.): tlenki siarki (SO_x/SO₂ – np. z wytwarzania energii i ogrzewania w produkcji), tlenki azotu (NO_x/NO₂ – np. z transportu), niemetanowe lotne związki organiczne (NMLZO – np. z działalności rolniczej), tlenek węgla (CO – np. ze spalania paliw kopalnych), amoniak (NH₃ – np. ze stosowania i magazynowania obornika), cząstki stałe (PM₁₀ – np. ze spalania w produkcji, transporcie, działalności rolniczej), metale ciężkie (Cd, Hg, Pb, As, Cr, Cu, Ni, Zn), trwałe zanieczyszczenia organiczne (TZO – całkowite WWA, HCB, PCB, dioksyny/furany), substancje zubożające warstwę ozonową (SZWO – chlorofluorowęglowodory (CFC), wodorochlorofluorowęglowodory (HCFC), halony), sadza (np. ze zużycia energii) itp.
54. Główne źródła emisji czynników zanieczyszczenia powietrza w sektorze prywatnym (które mają również znaczący wpływ na cały **łańcuch wartości**) obejmują: a) wytwarzanie energii elektrycznej ze spalania paliw kopalnych lub biomasy (które może być wykonywane na zewnątrz, dystrybuowane za pośrednictwem sieci krajowej, a następnie zużywane w ramach działań w łańcuchu wartości); b) bezpośrednie stacjonarne spalanie paliw kopalnych lub biomasy w ramach działalności lub procesów przemysłowych jednostki lub eksploatacja maszyn stacjonarnych lub inne rodzaje działalności wymagające spalania paliwa; c) transport (towarowy, drogowy, kolejowy, żeglugowy i lotniczy, pojazdy terenowe, takie jak pojazdy wykorzystywane w rolnictwie lub budownictwie); d) procesy przemysłowe (wszystkie inne emisje, które nie wynikają ze spalania paliwa i które występują w procesach przemysłowych); e) rolnictwo (gospodarowanie inwentarzem i obornikiem, produkcja roślinna, taka jak spalanie resztek pożywnych, stosowanie obornika i nawozów); f) unieszkodliwianie odpadów (np. składowanie na wysypiskach, spalanie, spalanie na wolnym powietrzu lub kompostowanie).
55. Poniżej przedstawiono przykład prostej metodyki, którą przedsiębiorstwo może wykorzystać do opracowania wykazu emisji czynników zanieczyszczenia powietrza oraz obliczenia emisji poszczególnych czynników zanieczyszczenia powietrza. Metodyka dzieli się na następujące etapy, z wyłączeniem mapowania **łańcucha wartości**, ponieważ zgodnie ze standardem VSME informacje wymagane w ramach tego ujawnienia informacji należy zgłaszać na poziomie przedsiębiorstwa sprawozdającego: 1) identyfikacja źródeł emisji w łańcuchu wartości, 2) identyfikacja metod ilościowego określania emisji, 3) gromadzenie danych dotyczących działalności, 4) identyfikacja współczynników emisji oraz 5) ilościowe określenie emisji. W przewodniku przedstawiono mapowanie źródeł zanieczyszczeń na metody obliczania danych o emisjach pochodzących z głównych czynników zanieczyszczenia powietrza (tabela poniżej) ^(*).

Źródło zanieczyszczenia	Metody ilościowego określania emisji (punkt poradnika)
Energia elektryczna	Punkt 4.1
Spalanie paliwa	Punkt 4.2

(*) SEI i CCAC (2022). Praktyczny przewodnik dotyczący oceny emisji czynników zanieczyszczenia powietrza przez przedsiębiorstwa. Sztokholmski Instytut Środowiska (SEI) oraz Koalicja na rzecz klimatu i czystego powietrza (CCAC).

Źródło zanieczyszczenia	Metody ilościowego określania emisji (punkt poradnika)
Transport	Punkt 4.3
Procesy przemysłowe	Punkt 4.4
Rolnictwo	Punkt 4.5
Odpady	Punkt 4.6

56. Poniżej przedstawiono przykład metody obliczania emisji czynników zanieczyszczenia powietrza z zastosowaniem opisanej powyżej metody odnoszącej się do przemysłu wytwórczego. W rozważanym przykładzie M_p oznacza ilość materiału M zużywanego (lub produkowanego) w **łańcuchu wartości** przedsiębiorstwa, z wykorzystaniem procesu p (w tonach, litrach); $EF_{k,p}$ to współczynnik emisji dla czynnika zanieczyszczającego k w procesie p (g na 1 jednostkę wyprodukowanego produktu); $Em_{k,p}$ to emisje określonego czynnika zanieczyszczającego k w procesie p (g).

$$Em_{k,p} = M_p * EF_{k,p}$$

57. Na przykład średniej wielkości producent czekolady, który w 2022 r. wyprodukował 1 750 ton czekolady, do obliczenia swoich emisji NMLZO zastosowałby domyślny współczynnik emisji wynoszący 2 i wykonałby następujące obliczenie:

$$1\,750 \text{ ton czekolady} * 2 \text{ (współczynnik emisji NMLZO)} = 3\,500 \text{ ton emisji NMLZO.}$$

58. Kolejnym istotnym źródłem zanieczyszczenia powietrza w ramach własnych operacji i na poziomie **łańcucha wartości** może być transport. W takim przypadku, aby oszacować na przykład emisję konkretnego czynnika zanieczyszczającego z transportu drogowego, jednostka musi zastosować poniższy wzór, gdzie $FC_{v,f}$ oznacza zużycie paliwa dla typu pojazdu v korzystającego z paliwa f (kg); $EF_{k,v,f}$ to współczynnik emisji czynnika zanieczyszczającego k dla pojazdu typu v i paliwa f (g na pojazd na 1 km); $Em_{k,v,f}$ oznacza emisje określonego czynnika zanieczyszczającego k dla pojazdu typu v i paliwa f (g).

$$Em_{k,v,f} = FC_{v,f} * EF_{k,v,f}$$

59. Na przykład lekki pojazd użytkowy napędzany olejem napędowym, który w 2022 r. przejechał łącznie 2 800 km, wygenerował następującą ilość emisji PM10 (współczynnik emisji PM10 wynosi 1,52 g/kg):

$$2\,800 \text{ km} * 1,52 = 4\,256 \text{ gramów emisji PM}_{10}.$$

60. Kolejnym kluczowym źródłem emisji do powietrza jest spalanie paliw. W takim przypadku można zastosować następujący przykładowy wzór, w którym FC_n oznacza paliwo n zużyte w ramach kategorii źródła (Gj); EF_k oznacza współczynnik emisji dla tego czynnika zanieczyszczającego k (g/Gj); a Em_k to emisje konkretnego czynnika zanieczyszczającego k (g).

$$Em_k = FC_n * EF_k;$$

61. Na przykład współczynnik emisji EF przedsiębiorstwa, które w 2020 r. zużyło 3 000 000 gramów paliwa, będzie wynosił 0,67 dla SO_2 , co przekłada się na:

$$3\,000\,000 * 0,67 = 2\,010\,000 \text{ gramów emisji } SO_2 \text{ ze spalania paliw w 2020 r.}$$

62. Przykłady głównych czynników zanieczyszczających uwalnianych do wody (rozporządzenie (UE) 2024/1244; dyrektywa 2000/60/WE; dyrektywa 2006/118/WE; dyrektywa 91/676/EWG; dyrektywa 2010/75/UE; oraz zmiany dyrektywy 2024/1785; *Zanieczyszczenia przemysłowe uwalniane do wody w Europie*, EEA, 2024 r.) to: azot (N), fosfor (P), metale ciężkie (Cd, Hg, Pb oraz As, Cr, Cu, Ni, Zn), TZO i pestycydy, BTEX (benzen, toluen, etylobenzen, ksyleny) i inne lotne związki organiczne (LZO), substancje negatywnie wpływające na bilans tlenowy (mierzone z zastosowaniem takich parametrów jak BZT, ChZT itp.), ogólny węgiel organiczny (OWO) itp.

63. Działalność rolnicza może pociągać za sobą uwalnianie pestycydów i składników odżywczych (np. N i P) (Główne źródła zanieczyszczenia wody, EEA, 2023; *Introduction to Freshwater Quality Monitoring and Assessment - Technical Guidance Document* [Wprowadzenie do monitorowania i oceny jakości wody słodkiej – wytyczne techniczne], UNEP, 2023 r.) (np. stosowanie obornika lub nawozu nieorganicznego). Stężenia metali ciężkich mogą pochodzić z działalności wydobywczej i odprowadzania ścieków. Ogólny węgiel organiczny (OWO) jest ogólnym wskaźnikiem zanieczyszczenia wody materią organiczną, który wskazuje na obecność materiału żywego, na przykład w ściekach, ale również w wodach powierzchniowych i gruntowych (typowe poziomy stężenia wynoszą odpowiednio poniżej 10 mg l⁻¹ i 2 mg l⁻¹). Chemiczne zapotrzebowanie na tlen (ChZT) zasadniczo wskazuje na obecność ścieków przemysłowych lub komunalnych, przy czym w niezanieczyszczonych wodach wartości te zazwyczaj wynoszą poniżej 20 mg l⁻¹, a w ściekach przemysłowych sięgają 60 000 mg l⁻¹. Biochemiczne zapotrzebowanie na tlen (BZT) zwykle stosuje się do określania zanieczyszczenia materią organiczną w wodach powierzchniowych, a także efektywności oczyszczania ścieków; wartość BZT zazwyczaj wynosi około 2 mg l⁻¹ w wodach niezanieczyszczonych oraz 10 mg l⁻¹ i więcej w wodach zanieczyszczonych. Uwalnianie LZO może być wynikiem wycieków do wody.
64. Jeżeli chodzi o metody pomiaru emisji do wody, EEA (*Calculating emissions to water – a simplified method* [Obliczanie emisji do wody – metoda uproszczona], sprawozdanie EWT/ICM 3/2022) zaleca prostą technikę szacunkową podobną do tej stosowanej w odniesieniu do wyżej wymienionych czynników zanieczyszczenia powietrza. W poniższym wzorze AR_a oznacza współczynnik aktywności dla działalności a (do wyboru na podstawie konkretnej działalności lub procesu; np. zob. M_p w obliczeniach emisji do powietrza powyżej); EF_{p,a} oznacza współczynnik emisji dla zanieczyszczenia p w działalności a; natomiast Emisje_{p,a} to emisje konkretnego zanieczyszczenia p w działalności a.
- $$\text{Emisje}_{p,a} = \text{AR}_a * \text{EF}_{p,a}$$
65. Do przykładowych kluczowych zanieczyszczeń gleby (rozporządzenie (UE) 2024/1244; dyrektywa 86/278/EWG) należą: azot (N), fosfor (P), metale ciężkie (np. rolnicze wykorzystanie osadów ściekowych), BTEX i inne LZO, TZO i pestycydy.
66. W ujęciu ogólnym źródłami zanieczyszczeń gleby w sektorze prywatnym są głównie produkty lub produkty uboczne procesów przemysłowych (np. produkcja chemikaliów, energii, produkcji tekstyliów), przypadkowe wycieki produktów naftowych, działalność rolnicza i hodowlana (np. nawadnianie nieoczyszczonymi ściekami, chów drobiu), produkcja i oczyszczanie ścieków, produkcja i przetwarzanie metali i minerałów oraz transport (*Global assessment of soil pollution* [Globalna ocena zanieczyszczenia gleby]: sprawozdanie FAO, 2021 r.).
67. Aby ułatwić przedsiębiorstwom obliczanie ich emisji do powietrza, wody i gleby, opracowano kilka krajowych podręczników; na przykład w Australii (*Emission Estimation Technique Manual for Soft Drink Manufacture, National Pollution Inventory* [Podręcznik technik szacowania emisji dla produkcji napojów, krajowy wykaz zanieczyszczeń]) i w Republice Południowej Afryki (*A Guide to Reporting and Estimating Emissions for the IPWIS* [Przewodnik po sprawozdawczości i szacowaniu emisji dla IPWIS]) przedstawiono kilka wariantów szacowania, spośród których jednostki mogą wybrać, w zależności od ich możliwości: pomiar bezpośredni (np. pobieranie próbek, system ciągłego monitorowania), bilans masowy, obliczenia inżynierskie, współczynniki emisji (ten sam wzór jak w przypadku emisji do powietrza i wody) itp. Ogólne podejście do obliczania takich emisji polega na: 1) określeniu źródeł emisji w obiekcie (spalanie, produkcja, odparowywanie rozpuszczalników, składowanie, emisje niezorganizowane); 2) sporządzeniu wykazu dostępnych informacji; 3) wskazaniu w wykazie metody szacowania, która jest najbardziej odpowiednia dla konkretnego ocenianego procesu w zależności od dostępnych informacji oraz narzędzi pomiarowych, które można pozyskać, aby zdobyć potrzebne dane; 4) zebraniu danych wymaganych w każdej metodzie; oraz 5) obliczeniu emisji. Podręczniki zawierają kilka wzorów i przykładów użycia każdej metody obliczania emisji.
68. Wykaz współczynników emisji czynników zanieczyszczenia powietrza jest dostępny na specjalnej stronie internetowej Europejskiej Agencji Środowiska. Choć współczynniki emisji częściej stosuje się w odniesieniu do zanieczyszczenia powietrza, Światowa Organizacja Zdrowia udostępniła niektóre współczynniki dotyczące zrzutów do wód powierzchniowych i gospodarki gruntami w odniesieniu do konkretnych procesów. Dodatkowe współczynniki emisji w odniesieniu do TZO można znaleźć na stronie internetowej zawierającej zestaw narzędzi do identyfikacji i ilościowego określania emisji dioksyn, furanów i innych niezamierzonych TZO.
69. Należy zaznaczyć, że wymogi określone w pkt 32 mają zastosowanie wyłącznie do MŚP prowadzących działalność w określonych sektorach. Jednostki zajmujące się świadczeniem usług (np. działające w przestrzeniach coworkingowych lub wspólnych obiektach, lub prowadzące działalność zdalnie) zazwyczaj nie są objęte zakresem tego ujawnienia informacji. Z kolei jednostki prowadzące działalność produkcyjną (np. w sektorze chemicznym) zasadniczo wywierają **wpływ** pod względem zanieczyszczenia i w związku z tym oczekuje się, że będą zgłaszać informacje w ramach tego ujawnienia. Poniższa tabela (opracowana na podstawie *poradnika dla użytkowników EMAS*) zawiera przykłady wpływów sektorowych, w tym w odniesieniu do usług biurowych, w przypadku których aspekty związane z zanieczyszczeniem mogą nie być istotne.

Działalność	Aspekt środowiskowy	Wpływ na środowisko
Transport	— zużywanie oleje maszynowe, zużycie paliwa — emisje z pojazdów — ścieralność opon (drobny pył)	— zanieczyszczenie gleby, wody, powietrza — efekt cieplarniany, hałas
Budownictwo	— zużycie surowców pierwotnych (zasobów) — emisje do powietrza, hałas, drgania itp. z maszyn budowlanych — zużycie gruntów	— dostępność surowców — hałas, zanieczyszczenie gleby, wody, powietrza — zniszczenie pokrywy gruntowej — utrata różnorodności biologicznej
Usługi biurowe	— zużycie materiałów (np. papieru, tonera) — zużycie energii elektrycznej (prowadzące do pośredniej emisji CO ₂)	— wytwarzanie mieszanych odpadów komunalnych — efekt cieplarniany
Przemysł chemiczny	— zużycie surowców pierwotnych (zasobów) — ścieki — emisje lotnych związków organicznych — emisje substancji zubożających warstwę ozonową	— dostępność surowców — zanieczyszczenie wody — ozon fotochemiczny — zubożenie warstwy ozonowej

B5 – Bioróżnorodność

Wytyczne dotyczące identyfikowania lokalizacji znajdujących na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu

70. Pkt 33 stanowi, że jednostka ujawnia **lokalizacje**, w których prowadzi działalność, a które znajdują się **na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności** lub **w ich pobliżu**. Obszary wrażliwe pod względem bioróżnorodności definiuje się jako takie w specjalnych przepisach dotyczących ochrony przyrody na szczeblu europejskim lub międzynarodowym. Obejmują one obszary należące do sieci obszarów chronionych Natura 2000, obiekty światowego dziedzictwa UNESCO i obszary o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także inne obszary chronione, które organy rządowe uznały za obszary wymagające specjalnej ochrony (np. obszary chronione lasów lub obszary leżące na obszarach dorzeczy).
71. Aby zidentyfikować obszary chronione i **obszary wrażliwe pod względem bioróżnorodności**, jednostka może odwołać się do baz danych, takich jak *światowa baza danych o obszarach chronionych – World Database on Protected Areas (WDPA)* (globalna baza danych pomocna w identyfikacji morskich i lądowych obszarów chronionych), *światowa baza danych dotycząca obszarów o kluczowym znaczeniu dla bioróżnorodności – World Database on Key Biodiversity Areas* oraz *Czerwona księga gatunków zagrożonych IUCN*. Jednostka może również korzystać z takich narzędzi jak zintegrowane narzędzie oceny bioróżnorodności – Integrated Biodiversity Assessment Tool (IBAT).
72. W kontekście B5 – Bioróżnorodność **w pobliżu** odnosi się do obszaru, który (częściowo) pokrywa się lub sąsiaduje z obszarem **wrażliwym pod względem bioróżnorodności**.
73. W poniższej tabeli pokazano, w jaki sposób można przedstawiać informacje na temat **lokalizacji** znajdujących się na **obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności** lub w ich pobliżu.

Lokalizacja	Obszar (w hektarach)	Obszar wrażliwy pod względem bioróżnorodności	Charakterystyka (położony na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu)
Kraj – Nazwa lokalizacji 1			
Kraj – Nazwa lokalizacji 2			
Kraj – Nazwa lokalizacji 3			
...			

Wytyczne dotyczące obliczania i zgłaszania sposobu **użytkowania gruntów**

74. „**Powierzchnia nieprzepuszczalna**” oznacza powierzchnię, w przypadku której pierwotna gleba została pokryta (np. drogą, budynkiem, parkingiem) w taki sposób, że powierzchnia ta stała się nieprzepuszczalna, co może wywierać **wpływ** na środowisko.
75. Obszar zielony lub „**obszar ukierunkowany na naturę**” to obszar przeznaczony przede wszystkim do ochrony lub odnawiania przyrody. Obszary zbliżone do naturalnych/obszary zielone mogą znajdować się na terenie **lokalizacji** organizacji i mogą obejmować dachy, elewacje, systemy odprowadzania wody lub inne elementy zaprojektowane, dostosowane lub zarządzane z myślą o wspieraniu różnorodności biologicznej. Obszary zbliżone do naturalnych mogą również znajdować się poza obiektem organizacji, jeśli są jej własnością lub są przez nią zarządzane i są głównie przeznaczone do wspierania różnorodności biologicznej.
76. W poniższej tabeli pokazano, w jaki sposób można przedstawić informacje na temat **użytkowania gruntów** (EMAS, 2023).

Sposób użytkowania gruntów	Obszar (w hektarach lub m ²)
Całkowite powierzchnie nieprzepuszczalne	
Całkowity obszar ukierunkowany na naturę w danej lokalizacji	
Całkowity obszar ukierunkowany na naturę poza daną lokalizacją	
Całkowite użytkowanie gruntów	

B6 – **Woda**

Wytyczne dotyczące sposobu obliczania i zgłaszania poboru wody i zużycia wody

77. **Pobór wody** odnosi się do ilości wody, którą jednostka pobiera w ramach swoich granic organizacji z dowolnego źródła w okresie sprawozdawczym. W praktyce dla większości jednostek pojęcie to odnosi się do ilości wody pobranej z publicznej sieci wodociągowej, którą to ilość ujęto w rachunkach za media. W stosownych przypadkach pobór wody obejmuje jednak również ilość wody pobranej z innych źródeł, takich jak woda gruntowa z własnych studni, woda pobrana z rzek lub jezior lub woda otrzymana przez inne jednostki. W szczególnym przypadku jednostek prowadzących działalność w sektorze rolnictwa pobór wody obejmuje wodę opadową, jeśli dana jednostka bezpośrednio zbiera i magazynuje taką wodę.
78. Dane dotyczące **poboru wody** można uzyskać z pomiarów za pomocą przepływomierzy lub na podstawie rachunków za wodę; w praktyce w przypadku większości jednostek pobór wody odnosi się do ilości wody pobranej z publicznej sieci wodociągowej, którą to ilość ujęto w rachunkach za media. W przypadkach, w których pomiary bezpośrednie nie są wykonalne lub uznaje się je za niewystarczające i w związku z tym należy je uzupełnić, dane dotyczące poboru wody można oszacować, korzystając na przykład z modeli obliczeniowych lub zgodnie z normami branżowymi.
79. Na przykład w przypadku wspólnej przestrzeni biurowej lub przestrzeni coworkingowej **pobór wody** można obliczyć poprzez ustalenie ogólnej wartości poboru wody z całego budynku z rachunku za wodę i obliczenie poboru wody w przeliczeniu na jednego **pracownika** według następującego równania:

Pobór wody na pracownika dziennie (w litrach) = roczny pobór wody (w litrach)/(liczba pracowników w całym współdzielonym budynku x n dni roboczych).

Jednostka może następnie pomnożyć wartość poboru wody na pracownika przez liczbę swoich pracowników oraz dni, które przepracowali w danym roku sprawozdawczym, aby uzyskać ostateczną wartość, którą należy podać w odpowiednim punkcie danych.

Przykład liczbowy zastosowania proponowanego równania: roczny pobór wody pozyskany z rachunku za wodę dla przestrzeni coworkingowej wynosi 1 296 m³ (co odpowiada 1 296 000 l), a w przestrzeni coworkingowej pracuje 100 pracowników z różnych firm przez założoną liczbę 240 dni roboczych rocznie. Założenie dotyczące średniej liczby przepracowanych dni można na przykład oprzeć na statystykach krajowych. Pobór wody na pracownika dziennie wynosiłby w tym przypadku:

$$\text{pobór wody na pracownika dziennie} = 1\,296\,000 \text{ l} / (100 \times 240) = 54 \text{ l}$$

80. Zakładając, że jednostka sprawozdająca zatrudnia 25 **pracowników** i że korzystają oni z przestrzeni coworkingowej przez 220 dni w roku, roczny **pobór wody** tej jednostki w tej przestrzeni coworkingowej odpowiadałby poborowi wody na pracownika pomnożonemu przez liczbę pracowników i przepracowanych przez nich dni, czyli $54 \text{ l} \times 25 \times 220 = 297\,000 \text{ l}$ (co odpowiada 297 m³).
81. Obliczenie to może być przydatne, gdy można uzyskać dostęp do rachunku za wodę w budynku współdzielonym. Ta prosta metoda obliczeniowa ma pewne ograniczenia, ponieważ nie uwzględnia na przykład różnic w użytkowaniu między różnymi częściami budynku (np. w siedmiopiętrowym budynku sześć pięter może być przeznaczonych na biura, a jedno piętro może zajmować stołówka lub restauracja), które to ograniczenia jednostka może zniwelować, jeżeli dostępne są dodatkowe dane, doprecyzowując podstawowe obliczenia przedstawione powyżej jako przykład.
82. Alternatywnym sposobem uzyskania danych dotyczących **poboru wody** w przypadku wspólnej przestrzeni biurowej, jeżeli nie można uzyskać rachunku za wodę, jest obliczenie poboru wody na podstawie przepływów wody w armaturze i danych o obłożeniu jako podstawowych danych wejściowych. Można użyć następującego wzoru:

$$\text{Całkowity pobór wody} = \Sigma(\text{wskaźnik przepływu} \times \text{liczba użyć dziennie} \times \text{liczba dni w roku} \times \text{obłożenie})$$

gdzie:

- a) przepływy dla każdej armatury można pozyskać z dokumentacji projektowej lub etykiet armatury albo oszacować na podstawie średnich danych dostępnych publicznie, jeśli nie można uzyskać dokładniejszych informacji;
 - b) liczbę użyć dziennie można oszacować na podstawie średnich danych dostępnych publicznie;
 - c) „liczba dni” oznacza liczbę dni, w których jednostka sprawozdająca prowadzi działalność w roku;
 - d) „obłożenie” oznacza liczbę **pracowników** jednostki korzystających z biura; często oblicza się je jako ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC); oraz
 - e) znak Σ wskazuje, że obliczenia dla każdej armatury należy zsumować w celu uzyskania całkowitego poboru wody przez jednostkę sprawozdającą prowadzącą działalność we wspólnej przestrzeni biurowej.
83. Dodatkowym możliwym źródłem, które może ułatwić zgłaszanie **poboru wody** przez jednostki korzystające w ramach swojej działalności ze wspólnej przestrzeni biurowej, jest wskaźnik JRC Level(s) 3.1: *Use stage water consumption user manual* [JRC Level(s) 3.1: *Podręcznik użytkownika dotyczący zużycia wody na etapie użytkowania*] oraz dodatkowe powiązane dokumenty i arkusze obliczeniowe (zob. PG Section Documents | Product Bureau (europa.eu)). Ponadto jednostki mogą zapoznać się z dokumentami EMAS Reference Document for the Public Administration sector [sektorowym dokumentem referencyjnym dotyczącym udziału w systemie EMAS dla sektora administracji publicznej] i EMAS Reference Document for the Construction sector [sektorowym dokumentem referencyjnym dotyczącym udziału w systemie EMAS dla branży budowlanej], a także z systemami oceny i certyfikacjami, które mogą dostarczyć użytecznych wskazówek dotyczących dalszego udoskonalania obliczeń poboru wody w biurach i przestrzeniach współdzielonych w ramach stosowanych przez nie metod.
84. Podane przykłady uzyskania danych dotyczących **poboru wody** we wspólnych biurach mogą być transponowane i stosowane przez jednostki prowadzące działalność w różnych sektorach, z uwzględnieniem dostosowań, które mogą być konieczne ze względu na specyfikę danego sektora i sytuacji jednostki, która prowadzi działalność w danym sektorze. Jednostka może skorzystać z dokumentu EMAS easy. *Poradnik dotyczący wdrażania EMAS w MŚP* oraz dokumentów referencyjnych EMAS dla poszczególnych sektorów (SRD), aby poznać metody i wskaźniki dotyczące poboru wody mające zastosowanie do danego sektora, a także standardy i wskaźniki referencyjne w danej branży.
85. **Zużycie wody** to ilość wody pobranej w granicach jednostki, która nie została zrzucana z powrotem do środowiska wodnego lub strony trzeciej i nie planuje się jej zrzutu z powrotem do środowiska wodnego lub strony trzeciej. Odnosi się to zazwyczaj do wody wyparowanej – np. w procesach związanych z energią cieplną, takich jak suszenie lub produkcja energii, wody zawartej w produktach – np. w produkcji żywności, lub wody do celów nawadniania – np. wykorzystywanej w rolnictwie lub do podlewania w obiektach przedsiębiorstwa.

86. **Zrzut wody** oznacza na przykład ilość wody odprowadzanej bezpośrednio do odbiorników wodnych, takich jak jeziora lub rzeki, do kanalizacji publicznej lub do innych przedsiębiorstw w celu kaskadowego wykorzystania wody. Można ją traktować jako odpływ wody z jednostki.

87. **Zużycie wody** można zatem obliczyć w następujący sposób:

$$\text{Zużycie wody} = \text{cała woda pobrana} - \text{cała woda odprowadzona}$$

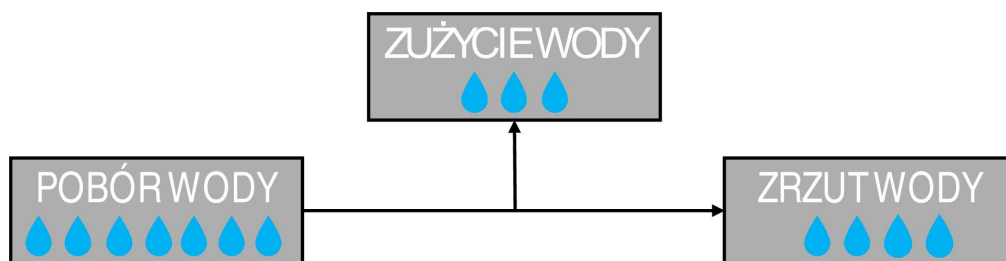
lub:

$$\text{Zużycie wody} = (\text{pobór wody}) - \text{zrzuty wody}.$$

W przypadku jednostek, które pobierają wodę wyłącznie z publicznej sieci wodociągowej i odprowadzają ją do kanalizacji, zużycie wody będzie niemal zerowe, a zatem można je pominąć w sprawozdaniu.

W szerszym ujęciu wymóg ujawnienia informacji o zużyciu wody dotyczy informacji już wymaganych przez prawo, już zgłaszanych lub odpowiednich dla danego sektora.

88. Na poniższym schemacie przedstawiono zależność między **poborem wody**, **zużyciem wody** i zrzutem wody.

89. Jednostka może przedstawić dodatkowe informacje wyjaśniające kontekst **poboru wody** lub zużycia wody. Jednostka może na przykład zaznaczyć, czy zbiera wody opadowe i wykorzystuje je jako zamiennik wody z instalacji wodociągowej lub czy odprowadza wodę do stron trzecich w celu jej kaskadowego wykorzystania.

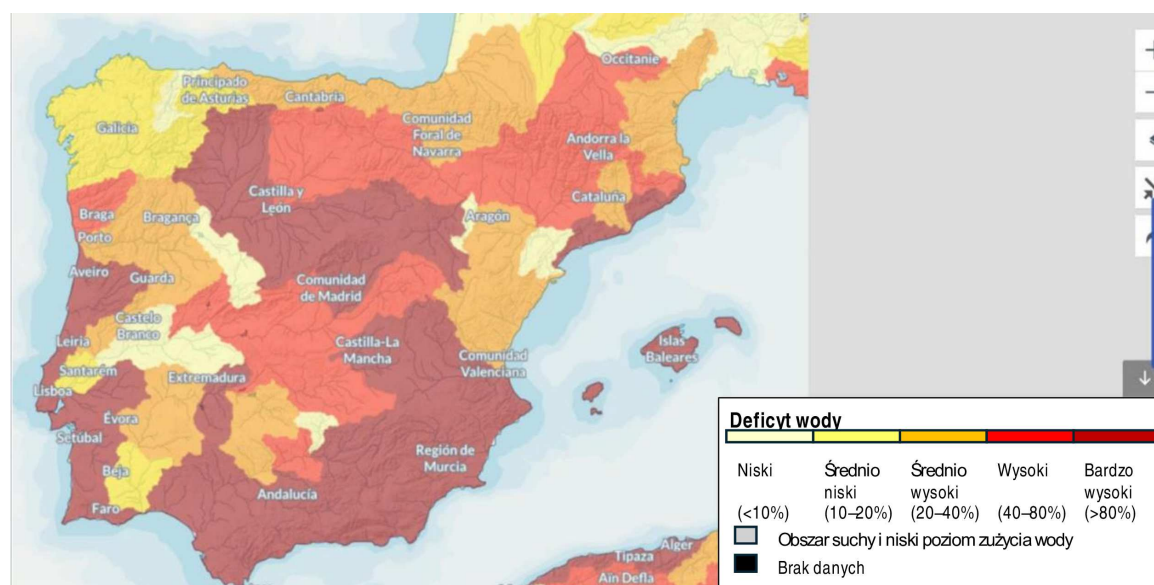
90. Poniżej przedstawiono przykładowy sposób prezentowania informacji ilościowych na temat poboru, zrzutów i zużycia wody w podziale na **lokalizacje**.

	Pobór wody np. m ³	Zużycie wody np. m ³ (w stosownych przypadkach)
Wszystkie lokalizacje		
Lokalizacje na obszarach z deficytem wody		

Wytyczne dotyczące ustalenia, czy jednostka **prowadzi działalność na obszarze, na którym występuje wysoki deficyt wody**

91. Jednostka może skonsultować się z lokalnymi (np. krajowymi, regionalnymi) organami ds. gospodarki wodnej w miejscu lub miejscach, w których prowadzi działalność, aby uzyskać informacje niezbędne do oceny zasobów wodnych w konkretnych lokalizacjach, w tym do identyfikacji obszarów o wysokim deficycie wody. Jednostka może też skorzystać z publicznie dostępnych i bezpłatnych narzędzi, które zawierają szczegółowe informacje na temat niedoboru wody na całym świecie. Jednym z takich narzędzi jest *Aqueduct Water Risk* – narzędzie opracowane przez Światowy Instytut Zasobów, które zawiera interaktywną mapę wskaźnika deficytu wody (tzw. „bazowego wskaźnika deficytu wody”, wyrażającego stosunek całkowitego zapotrzebowania na wodę do dostępnych odnawialnych zasobów wód powierzchniowych i podziemnych) na poziomie zlewni. Za pomocą tego narzędzia jednostki mogą sprawdzić poziom deficytu wody określony dla poszczególnych dorzeczy na całym świecie. Wartości bazowego wskaźnika deficytu wody powyżej 40 % wskazują na obszar o wysokim deficycie wody.

92. Na przykład poniższa mapa przedstawia główne dorzecza na Półwyspie Iberyjskim i ich klasyfikację pod względem deficytu wody według narzędzia *Aqueduct* Światowego Instytutu Zasobów.

Ten rysunek przedstawia kilka dorzeczy na Półwyspie Iberyjskim wraz z ich klasyfikacją pod względem deficytu wody. Większość południowej części półwyspu znajduje się na obszarze charakteryzującym się bardzo wysokim deficytem wody, z wyjątkiem dorzecza Gwadiany (w kolorze żółtym). W związku z tym jeżeli jednostka prowadzi działalność w dorzeczu rzeki Gwadalkiwir (np. w regionie Andaluzji, który charakteryzuje się bardzo wysokim deficytem wody), jednostka musiałaby osobno zgłosić informacje na temat **zużycia wody** dla tego regionu/dorzecza. Jeśli jednak prowadzi działalność w południowej części dorzecza Gwadiany (gdzie występuje niski deficyt wody), wówczas osobne przedstawienie informacji o zużyciu wody dla tego regionu/dorzecza nie byłoby konieczne.

93. Inne narzędzia, z których jednostki mogą korzystać, aby określić, czy prowadzą działalność na obszarach charakteryzujących się deficytem wody, obejmują statyczną mapę udostępnianą przez Europejską Agencję Środowiska (EEA) (wraz z powiązanym zestawem danych) i przedstawiającą **wskaźnik eksploatacji zasobów wodnych plus (WEI+)** dla okresu letniego oraz Strefy Urbanistyczno-Morfologiczne (UMZ), a także interaktywną mapę **wskaźnika eksploatacji zasobów wodnych plus (WEI+)** dla obszarów dorzecza (1990-2015), przy czym oba narzędzia prezentują wskaźnik deficytu wody WEI+, który wyraża całkowite **zużycie wody** jako odsetek odnawialnych zasobów słodkiej wody na poziomie zlewni. Wartości WEI+ równe lub większe niż 40 % zazwyczaj wskazują na obszary o wysokim deficycie wody. Warto podkreślić, że bazowy wskaźnik deficytu wody w ramach narzędzia WRI Aqueduct opiera się na zapotrzebowaniu na wodę, a wskaźnik deficytu wody WEI+ opracowany przez Europejską Agencję Środowiska bazuje na zużyciu wody.

B7 – Wykorzystanie zasobów, gospodarka o obiegu zamkniętym i gospodarowanie odpadami

Wytyczne dotyczące zasad gospodarki o obiegu zamkniętym

94. Ujawniając informacje na temat swoich produktów, wykorzystania materiałów i gospodarowania odpadami, jednostka może przedstawić informacje dotyczące **zasad gospodarki o obiegu zamkniętym**. Zasady gospodarki o obiegu zamkniętym przedstawiono w poniższych punktach. Poniżej przedstawiono najważniejsze zasady gospodarki o obiegu zamkniętym, a kursywą wyróżniono najważniejsze zasady uwzględniane przez Komisję Europejską.

Wylaminowanie odpadów i zanieczyszczeń – można to osiągnąć, usprawniając procesy, a także stosując rozwiązania projektowe w zakresie *użyteczności, możliwości ponownego użycia, możliwości naprawy, możliwości demontażu i regeneracji*.

Obieg zamknięty produktów i materiałów (przy zachowaniu ich najwyższej wartości) – *możliwość ponownego użycia i recykling* mają kluczowe znaczenie dla obiegu produktów, przy czym obieg ten można usprawnić, jeśli na etapie projektowania zwróci się szczególną uwagę na obieg zamknięty, z uwzględnieniem takich kwestii jak użyteczność, możliwość ponownego użycia, możliwość naprawy, regeneracja i możliwość demontażu. Można również wziąć pod uwagę takie czynniki jak włączenie biomateriałów i ich *recyrkulacja w cyklu biologicznym*, na przykład wykorzystanie w rolnictwie biodegradowalnych osłon upraw zamiast osłon z tworzyw sztucznych.

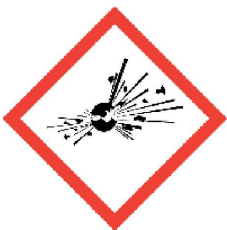
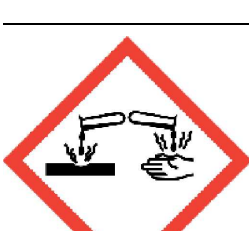
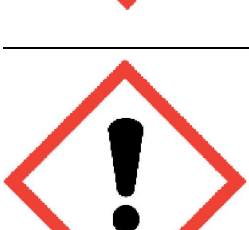
Regeneracja przyrody – w miarę możliwości w działalności człowieka należy dążyć do regeneracji przyrody i poprawy lub przywrócenia głównych funkcji ekologicznych (tj. odwadniania, zapewniania siedlisk, regulacji termicznej itp.), które mogły zostać utracone w wyniku wcześniejszej działalności człowieka.

Wytyczne dotyczące całkowitej ilości wytwarzanych odpadów i odpadów kierowanych do recyklingu lub ponownego użycia

95. Jednostki, które wytwarzają wyłącznie odpady komunalne, mogą pominąć wymogi określone w pkt 38. W takich przypadkach jednostka deklaruje jedynie, że wytwarza tego rodzaju odpady.
96. Zgłaszając **odpady niebezpieczne** zgodnie z pkt 38 lit. a), jednostka spełnia wymogi dotyczące **odpadów promieniotwórczych** w ramach wskaźnika nr 9 z tabeli nr 1 w załączniku I do rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych^(*). Ten wskaźnik (stosunek ton odpadów promieniotwórczych do **odpadów niebezpiecznych**) można obliczyć przy użyciu licznika i mianownika, które jednostka podaje, ujawniając informacje z pkt 38 lit. a).
97. MŚP muszą ujawniać odpady niebezpieczne i **odpady promieniotwórcze**, jeżeli ich działalność wiąże się z wytwarzaniem takich odpadów. Konieczność spełnienia tego wymogu zależy od obecności materiałów niebezpiecznych lub promieniotwórczych w procesach biznesowych jednostki.
98. Zaleca się, aby jednostki klasyfikowały swoje **odpady niebezpieczne** zgodnie z europejskim katalogiem odpadów (*European Waste Catalogue*, w skrócie EWC, decyzja Komisji z dnia 18 grudnia 2014 r. zmieniająca decyzję 2000/532/WE w sprawie wykazu odpadów zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE), który kategoryzuje odpady według rodzaju. Wszelkie odpady oznaczone gwiazdką (*) klasyfikuje się w EWC jako niebezpieczne, zwykle ze względu na to, iż „zawierają substancje niebezpieczne”. Na przykład:
- a) sektor medyczny: zanieczyszczone odpady ostre, takie jak igły i strzykawki stosowane w placówkach medycznych („odpady, których zbieranie i unieszkodliwianie podlega specjalnym wymogom ze względu na zapobieganie zakażeniom” kod EWC 18 01 03*), leki cytotoksyczne i cytostatyczne (kod EWC 18 01 08*), zużyte radiofarmaceutyki i niektóre urządzenia diagnostyczne zawierające materiały promieniotwórcze;
 - b) sektor przemysłu wytwórczego: zużyte smary i oleje sklasyfikowane jako niebezpieczne (kod EWC 13 02 05*);
 - c) sektor budowlany: materiały zawierające azbest (kod EWC 17 09 03*), gleba i kamienie zawierające substancje niebezpieczne (kod EWC 17 05 03*); oraz
 - d) baterie i akumulatory: baterie ołowiowe (16 06 01*), baterie niklowo-kadmowe (16 06 02*), baterie zawierające rtęć (16 06 03*).
99. Odpady uznaje się też za niebezpieczne, jeżeli wykazują co najmniej jedną z właściwości niebezpiecznych wymienionych w załączniku II do dyrektywy ramowej w sprawie odpadów (dyrektywa 2008/98/WE). Aby ułatwić odniesienie, właściwości te przedstawiono poniżej razem z odpowiednimi piktogramami, które pomagają zidentyfikować właściwości niebezpieczne, takie jak łatwopalność, toksyczność i działanie żrące, przy czym właściwości te mogą stanowić podstawę do sklasyfikowania odpadów jako niebezpieczne.
100. **Odpady promieniotwórcze** również mają lub mogą mieć właściwości niebezpieczne, które sprawiają, że odpady są niebezpieczne, a mianowicie rakotwórczość, mutagenność lub toksyczny wpływ na rozrodczość. Substancje promieniotwórcze podlegają jednak odrębnym przepisom w UE (dyrektywa Rady 2011/70/Euratom). Przedsiębiorstwa wykorzystujące materiały promieniotwórcze, które mogą wytwarzać odpady promieniotwórcze podlegające przepisom UE, powinny być tego świadome. Odpady promieniotwórcze należy identyfikować na podstawie obecności nuklidów promieniotwórczych na poziomach przekraczających wartości graniczne określone w przepisach.
101. **Odpady promieniotwórcze** mogą być obecne w różnych produktach, takich jak sprzęt medyczny, badawczy i przemysłowy, czujniki dymu lub osady.

(*) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1288 z dnia 6 kwietnia 2022 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 w zakresie regulacyjnych standardów technicznych określających szczegóły dotyczące treści i sposobu prezentacji informacji w odniesieniu do zasady „nie czyni poważnych szkód”, określających treść, metody i sposób prezentacji informacji w odniesieniu do wskaźników zrównoważonego rozwoju i niekorzystnych skutków dla zrównoważonego rozwoju, a także określających treść i sposób prezentacji informacji w odniesieniu do promowania aspektów środowiskowych lub społecznych i celów dotyczących zrównoważonych inwestycji w dokumentach udostępnianych przed zawarciem umowy, na stronach internetowych i w sprawozdaniach okresowych, C/2022/1931, Dz.U. L 196 z 25.7.2022, s. 1.

102. Poniżej przedstawiono piktogramy określające rodzaj zagrożenia dla każdej klasy zagrożenia.

Piktogramy zagrożenia	Treść, symbol i klasa piktogramu	Co to oznacza?
	„Gaz pod ciśnieniem” Symbol: Butla gazowa Zagrożenie fizyczne	— Zawiera gaz pod ciśnieniem; ogrzanie grozi wybuchem — Zawiera gaz schłodzony; może powodować oparzenia kriogeniczne lub obrażenia
	„Materiał wybuchowy” Symbol: Wybuchająca bomba Zagrożenie fizyczne	— Materiał wybuchowy niestabilny — Materiał wybuchowy; zagrożenie wybuchem masowym — Materiał wybuchowy; poważne zagrożenie rozrzutem — Materiał wybuchowy; zagrożenie pożarem, wybuchem lub rozrzutem — Może masowo wybuchać w ogniu
	„Substancja utleniająca” Symbol: Płomień nad okręgiem Zagrożenie fizyczne	— Może spowodować lub intensyfikować pożar; utleniacz — Może spowodować pożar lub wybuch; silny utleniacz
	„Produkt łatwopalny” Symbol: Płomień Zagrożenie fizyczne	— Skrajnie łatwopalny gaz — Gaz łatwopalny — Skrajnie łatwopalny wyrób aerozolowy — Wyrób aerozolowy łatwopalny — Wysoce łatwopalna ciecz i pary — Łatwopalna ciecz i pary — Substancja stała łatwopalna
	„Produkt żrący” Symbol: Korozja Zagrożenie fizyczne / zagrożenie dla zdrowia	— Może powodować korozję metali — Powoduje poważne oparzenia skóry oraz uszkodzenia oczu
	„Zagrożenie dla zdrowia / Stwarza zagrożenie dla warstwy ozonowej” Symbol: Wykrzyknik Zagrożenia dla zdrowia	— Może powodować podrażnienie dróg oddechowych — Może spowodować senność lub zawroty głowy — Może powodować reakcję alergiczną skóry — Silnie drażniący dla oczu — Działa drażniąco na skórę — Działa szkodliwie po połknięciu — Działa szkodliwie w kontakcie ze skórą — Działa szkodliwie w następstwie wdychania — Działa szkodliwie na zdrowie publiczne i środowisko poprzez niszczące oddziaływanie na ozon w górnej warstwie atmosfery

Piktogramy zagrożenia	Treść, symbol i klasa piktogramu	Co to oznacza?
	„Toksyczność ostra” Symbol: Czaszka i skrzyżowane piszczele Zagrożenia dla zdrowia	— Połknięcie grozi śmiercią — Grozi śmiercią w kontakcie ze skórą — Wdychanie grozi śmiercią — Działanie toksyczne: w przypadku połknięcia — Działa toksycznie w kontakcie ze skórą — Działa toksycznie w następstwie wdychania
	„Poważne zagrożenie dla zdrowia” Symbol: Zagrożenia dla zdrowia Zagrożenia dla zdrowia	— Połknięcie i dostanie się do dróg oddechowych może grozić śmiercią — Powoduje uszkodzenie narządów — Może spowodować uszkodzenie narządów — Może działać szkodliwie na płodność lub na dziecko w łonie matki — Podejrzuje się, że działa szkodliwie na płodność lub na dziecko w łonie matki — Może powodować raka — Podejrzuje się, że powoduje raka — Może powodować wady genetyczne — Podejrzuje się, że powoduje wady genetyczne — Może powodować objawy alergii lub astmy lub trudności w oddychaniu w następstwie wdychania
	„Niebezpieczny dla środowiska” Symbol: Środowisko Zagrożenia dla środowiska	— Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki — Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki

Piktogramy wskazujące właściwości niebezpieczne, załącznik V do rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania.

103. Przedstawiając informacje na temat ilości odpadów wytworzonych lub odpadów, w przypadku których uniknięto unieszkodliwiania, zaleca się, aby jednostka podawała takie informacje w jednostkach masy (np. kg lub tonach). Jeżeli jednak jednostka uzna jednostki masy za nieodpowiednie, może podać wspomniane wyżej mierniki w jednostkach objętości (np. m³).
104. Ujawniając informacje na temat całkowitej rocznej ilości odpadów kierowanych do **recyklingu** lub ponownego użycia, jednostka powinna uwzględnić odpady sortowane i wysyłane do podmiotów zajmujących się recyklingiem lub odzyskiem odpadów (np. ilość odpadów umieszczanych w pojemnikach na odpady kierowane do recyklingu lub sortowanych na określone kategorie materiałów i dostarczanych do zakładów przetwarzania odpadów) zamiast odpadów, które są skutecznie poddawane recyklingowi lub używane ponownie.
105. Ujawniając informacje na temat odpadów, jednostka może skorzystać z poniższej tabeli.

	Wytworzone odpady (np. w tonach)		
	Całkowita ilość wytwarzanych odpadów, w tym:		
		Odpady kierowane do recyklingu lub ponownego użycia	Odpady kierowane do unieszkodliwiania
Odpady inne niż niebezpieczne			
Rodzaj odpadów 1			
Rodzaj odpadów 2			
...			

	Wytworzone odpady (np. w tonach)		
	Całkowita ilość wytwarzanych odpadów, w tym:		
		Odpady kierowane do recyklingu lub ponownego użycia	Odpady kierowane do unieszkodliwiania
Odpady niebezpieczne			
Rodzaj odpadów 1			
...			

106. Przykłady **odpadów niebezpiecznych**, które małe przedsiębiorstwa mogą wytwarzać, obejmują baterie, zużyte oleje, pestycydy, sprzęt zawierający rtęć i lampy fluorescencyjne.
107. Jednostka może przedstawić dalsze podziały określające inne rodzaje odpadów innych niż niebezpieczne i **odpadów niebezpiecznych**. Komisja może wówczas uwzględnić wykaz opisów odpadów znajdujący się w europejskim katalogu odpadów.

Wytyczne dotyczące rocznego przepływu masowego używanych istotnych materiałów

108. Roczny przepływ masowy jest wskaźnikiem zgodnym z wymogami EMAS dotyczącymi efektywności zużycia materiałów i ilustruje zależność jednostki od określonych materiałów w ramach prowadzonej działalności (np. drewno i stal w budownictwie). Jednostka jest w takim przypadku zobowiązana przekazać informacje na temat materiałów, które wykorzystuje, w tym zarówno materiałów pozyskiwanych od dostawców, jak i pochodzących z własnej produkcji. Aby obliczyć roczny przepływ masowy istotnych materiałów, jednostka musi w pierwszej kolejności zidentyfikować kluczowe materiały, od których zależą jej operacje i dla których należy ocenić efektywność wykorzystania materiałów (np. efektywność wykorzystania drewna). W przypadku korzystania z różnych rodzajów materiałów jednostka musi w odpowiedni sposób osobno przedstawić roczny przepływ masowy (tj. całkowitą masę każdego istotnego wykorzystanego materiału, np. liczbę ton zakupionego drewna) w odniesieniu do każdego kluczowego materiału, na przykład poprzez jego podział według zastosowania (Przewodnik użytkownika EMAS). Przepływ masowy istotnych wykorzystywanych materiałów oblicza się jako sumę masy wszystkich użytych materiałów, w tym surowców, materiałów pomocniczych, materiałów wejściowych, półproduktów lub innych (z wyłączeniem źródeł energii i wody). Wskaźnik ten najlepiej wyrażać w jednostkach masy (np. kilogramy lub tony), objętości (np. m³) lub w innych jednostkach metrycznych powszechnie stosowanych w danym sektorze.

Wytyczne dotyczące sposobu identyfikacji procesów związanych z produkcją, budownictwem lub pakowaniem

109. Aby zidentyfikować procesy związane z produkcją, budownictwem lub pakowaniem, jednostka może odnieść się do rodzajów działalności objętych sekcją C – Przetwórstwo przemysłowe, sekcją F – Budownictwo, a także klasą O82.92 „Działalność związana z pakowaniem” w załączniku I do rozporządzenia (UE) 2023/137.

1.3. Moduł podstawowy – mierniki społeczne

B8 – Zasoby pracownicze – ogólna charakterystyka

110. Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC) **oznacza liczbę stanowisk odpowiadających pełnemu wymiarowi czasu pracy w jednostce. Można ją obliczyć, dzieląc zaplanowane godziny pracy pracownika (łącznie rzeczywistą liczbę godzin przepracowanych w tygodniu) przez liczbę godzin obowiązujących u pracodawcy w pełnym tygodniu pracy (łącznie liczbę godzin przepracowanych przez pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy).** Na przykład pracownik, który pracuje 25 godzin tygodniowo w przedsiębiorstwie, gdzie tydzień pracy w pełnym wymiarze godzin wynosi 40 godzin, odpowiada 0,625 EPC (tj. 25/40 godzin).
111. Liczba zatrudnionych to łączna liczba osób zatrudnionych przez jednostkę, zgłoszona na koniec okresu sprawozdawczego lub jako średnia w całym okresie sprawozdawczym.

Wytyczne dotyczące sposobu przedstawiania informacji na temat rodzajów umów pracowników

112. W poniższej tabeli pokazano, w jaki sposób można przedstawiać informacje dotyczące **pracowników** w podziale na rodzaj umowy o pracę.

Rodzaj umowy	Liczba pracowników (liczba ekwiwalentów pełnego czasu pracy lub liczba zatrudnionych)
Umowa na czas określony	
Umowa na czas nieokreślony	
Liczba pracowników ogółem	

113. W poniższej tabeli pokazano, w jaki sposób można przedstawiać informacje dotyczące **pracowników** w podziale według płci.

Płeć	Liczba pracowników (liczba ekwiwalentów pełnego czasu pracy lub liczba zatrudnionych)
Mężczyzna	
Kobieta	
Inna	
Nie zgłoszono	
Liczba pracowników ogółem	

114. W niektórych państwach członkowskich UE osoby mogą zgodnie z prawem wpisać się do rejestru jako osoby trzeciej, często neutralnej, płci, którą w powyższej tabeli sklasyfikowano jako „inną”. Jeśli jednak jednostka ujawnia dane o **pracownikach** w miejscach, w których nie jest to możliwe, może to wyjaśnić i wskazać, że kategoria „inna” nie ma zastosowania. Kategoria „nie zgłoszono” dotyczy pracowników, którzy nie ujawniają swojej tożsamości płciowej.

115. W poniższej tabeli pokazano, w jaki sposób można przedstawiać informacje dotyczące **pracowników** w podziale według kraju.

Kraj (umowy o pracę)	Liczba pracowników (liczba ekwiwalentów pełnego czasu pracy lub liczba zatrudnionych)
Kraj A	
Kraj B	
Kraj C	
Kraj D	
Liczba pracowników ogółem	

116. Definicje i rodzaje umów o pracę mogą się różnić w zależności od kraju. Jeżeli jednostka zatrudnia **pracowników** w więcej niż jednym kraju, do obliczenia danych na poziomie kraju stosuje definicje określone w przepisach kraju, w którym przebywają pracownicy. Dane z poszczególnych krajów należy następnie zsumować, aby obliczyć liczbę całkowitą, nie uwzględniając różnic, które występują w krajowych definicjach prawnych.

117. Rotacja **pracowników** odnosi się do pracowników, którzy opuszczają jednostkę dobrowolnie lub z powodu zwolnienia, przejścia na emeryturę lub śmierci w okresie zatrudnienia.

118. W celu obliczenia wskaźnika **rotacji** należy zastosować poniższy wzór.

$$\frac{\text{Liczba pracowników, którzy opuścili jednostkę w roku sprawozdawczym}}{\text{Średnia liczba pracowników w roku sprawozdawczym}} \times 100$$

B9 – Zasoby pracownicze – bezpieczeństwo i higiena pracy

Wytyczne dotyczące wskaźnika *podlegających zgłoszeniu wypadków związanych z pracą*

119. Zakładając, że jeden pracownik zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy pracuje 2 000 godzin rocznie, wskaźnik ten określa liczbę wypadków związanych z pracą na 100 pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w ciągu roku. Jeżeli jednostka nie może bezpośrednio obliczyć liczby przepracowanych godzin, może ją oszacować na podstawie typowego lub normatywnego wymiaru czasu pracy.
120. W celu obliczenia wskaźnika **podlegających zgłoszeniu wypadków związanych z pracą** należy zastosować poniższy wzór.

$$\frac{\text{Liczba wypadków związanych z pracą w roku sprawozdawczym}}{\text{Łączna liczba godzin przepracowanych w ciągu roku przez wszystkich pracowników}} \times 200,000$$

Przykład

121. W roku sprawozdawczym przedsiębiorstwo A zgłosiło trzy wypadki związane z pracą. Przedsiębiorstwo A zatrudnia 40 **pracowników**, a łączna liczba przepracowanych w nim godzin w ciągu roku wynosi 80 000 godzin (40 x 2 000).

Wskaźnik **podlegających zgłoszeniu wypadków związanych z pracą** wynosi $3/80\,000 \times 200\,000 = 7,5$.

Wytyczne dotyczące liczby ofiar śmiertelnych w wyniku urazów związanych z pracą i złego stanu zdrowia związanego z pracą

122. Urazy związane z pracą i zły stan zdrowia związany z pracą wynikają z narażenia na zagrożenia w miejscu pracy.
123. W przypadku telepracy urazy lub zły stan zdrowia są związane z pracą, gdy są bezpośrednio związane z wykonywaniem pracy, a nie z ogólnym środowiskiem domowym.
124. W przypadku urazów i złego stanu zdrowia, do których dochodzi podczas podróży do pracy, uznaje się je za związane z pracą, jeżeli w momencie urazu lub złego stanu zdrowia **pracownik** wykonywał czynności związane z pracą w interesie pracodawcy. Wypadki mające miejsce podczas podróży, wykraczające poza zakres odpowiedzialności jednostki (tj. regularne dojazdy do i z pracy), podlegają obowiązującym przepisom krajowym, które regulują ich klasyfikację pod kątem tego, czy są one uznawane za związane z pracą, czy też nie.
125. Chorobę psychiczną uznaje się za związaną z pracą, jeżeli została zgłoszona dobrowolnie przez odpowiedniego pracownika i jeżeli w ocenie przez uprawnionego pracownika służby zdrowia stwierdzono, że przedmiotowa choroba jest rzeczywiście związana z pracą. Nie uznaje się za związane z pracą problemów zdrowotnych, które wynikają na przykład z palenia, nadużywania narkotyków i alkoholu, braku aktywności fizycznej, niezdrowej diety i czynników psychospołecznych niezwiązanych z pracą.
126. Jednostka może przedstawiać zgony w podziale na te, które wynikają z urazów związanych z pracą i te, które są efektem złego stanu zdrowia związanego z pracą.

B10 – Zasoby pracownicze – wynagrodzenie, rokowania zbiorowe i szkolenia

Wytyczne dotyczące wynagrodzeń: *płaca minimalna*

127. „**Płaca** minimalna” odnosi się do minimalnego wynagrodzenia za pracę za godzinę lub inną jednostkę czasu. W zależności od kraju wysokość płacy minimalnej może wynikać bezpośrednio z obowiązujących przepisów lub z **układów zbiorowych**. Jednostka odnosi się do płacy minimalnej obowiązującej w kraju, którego dotyczą ujawniane informacje.
128. W przypadku najniższej kategorii **płacy**, z wyłączeniem stażystów i praktykantów, **płaca** minimalna stanowi podstawę obliczania płacy podstawowej. W związku z tym płaca podstawowa obejmuje wynagrodzenie równe płacy minimalnej oraz wszelkie dodatkowe ustalone składniki wynagrodzenia gwarantowane **pracownikom** należącym do tej kategorii.

Wytyczne dotyczące wynagrodzeń: luka płacowa między pracownikami płci żeńskiej i męskiej w ujęciu procentowym

129. Miernik luki płacowej między **pracownikami** płci żeńskiej i męskiej w ujęciu procentowym odnosi się do zasady równouprawnienia płci, która przewiduje równą **płacę** za taką samą pracę. Lukę płacową między kobietami a mężczyznami definiuje się jako różnicę średniego poziomu wynagrodzenia między pracownikami płci żeńskiej i męskiej, wyrażoną jako odsetek średniego poziomu wynagrodzenia pracowników płci męskiej.
130. Aby obliczyć ten miernik, w obliczeniach uwzględnia się wszystkich **pracowników**. Ponadto powinno się wykonać obliczenia dwóch oddzielnych średnich **wynagrodzenia** dla pracowników płci żeńskiej i męskiej. Zob. poniższy wzór:

$$\frac{(\text{Średnie wynagrodzenie brutto za godzinę pracowników płci męskiej} - \text{średnie wynagrodzenie brutto za godzinę pracowników płci żeńskiej})}{\text{Średnie wynagrodzenie brutto za godzinę pracowników płci męskiej} \times 100}$$

131. W zależności od polityki wynagrodzeń stosowanej przez jednostkę **wynagrodzenie** brutto odnosi się do wszystkich poniższych elementów:
- wynagrodzenie zasadnicze, które stanowi sumę gwarantowanego, krótkoterminowego i niezmiennego wynagrodzenia pieniężnego;
 - świadczenia pieniężne, które stanowią sumę wynagrodzenia zasadniczego i dodatków pieniężnych, premii, prowizji, udziału w zyskach pieniężnych i innych form zmiennych płatności pieniężnych; oraz
 - świadczenia rzeczowe ⁽⁹⁾.
132. **Wynagrodzenie** brutto stanowi sumę wszystkich odpowiednich elementów wymienionych powyżej.
133. Średnie **wynagrodzenie** brutto za godzinę stanowi iloraz tygodniowego/rocznego wynagrodzenia brutto i średniej liczby godzin przepracowanych w tygodniu/roku.

Przykład

134. Przedsiębiorstwo A zatrudnia łącznie X **pracowników** płci męskiej i Y kobiet. **Wynagrodzenie** godzinowe brutto pracowników płci męskiej wynosi 15 EUR, a godzinowe wynagrodzenie brutto kobiet wynosi 13 EUR.
135. Średni poziom **wynagrodzenia** brutto za godzinę pracy **pracowników** płci męskiej stanowi iloraz sumy wszystkich ich wynagrodzeń brutto za godzinę i całkowitej liczby pracowników płci męskiej. Średni poziom wynagrodzenia brutto za godzinę pracowników płci żeńskiej stanowi iloraz sumy wszystkich ich wynagrodzeń brutto za godzinę i całkowitej liczby pracowników płci żeńskiej.
136. Wzór stosowany do obliczania luki **płacowej** między **pracownikami** płci męskiej i żeńskiej w ujęciu procentowym:

$$\frac{15 - 13}{15} \times 100 = 13.3\%$$

Wytyczne dotyczące zakresu rokowań zbiorowych

137. **Pracownicy** objęci **układami zbiorowymi pracy** to osoby, wobec których jednostka jest zobowiązana do stosowania takiego układu. Jeżeli pracownik jednostki jest objęty więcej niż jednym układem zbiorowym pracy, należy go liczyć tylko raz. Jeżeli żaden z pracowników nie jest objęty układem zbiorowym pracy, odsetek wynosi zero.
138. Odsetek **pracowników** objętych **układami zbiorowymi pracy** oblicza się według poniższego wzoru.

$$\frac{\text{Liczba pracowników objętych układami zbiorowymi pracy}}{\text{Liczba pracowników}} \times 100$$

⁽⁹⁾ Do przykładów należą samochody, prywatne ubezpieczenie zdrowotne, ubezpieczenie na życie i programy wspierające dobrostan.

139. Informacje wymagane w ramach tego wymogu dotyczącego ujawniania informacji można zgłaszać jako wskaźniki pokrycia, jeżeli zakres **rokowań zbiorowych** mieści się w następujących przedziałach: 0–19 %, 20–39 %, 40–59 %, 60–79 % lub 80–100 %.
140. Celem tego wymogu nie jest wskazanie odsetka **pracowników** reprezentowanych przez radę zakładową lub należących do związków zawodowych, gdyż wartości te mogą być różne. Odsetek pracowników objętych **układami zbiorowymi pracy** może być wyższy niż odsetek pracowników zrzeszonych w związkach zawodowych, gdy układy zbiorowe pracy dotyczą zarówno członków związku, jak i osób niezrzeszonych.

1.4. **Wytyczne dotyczące modułu podstawowego – mierniki odnoszące się do postępowania w biznesie**

B11 – **Wyroki skazujące i grzywny za naruszenie przepisów antykorupcyjnych i przepisów w sprawie zwalczania przekupstwa**

141. **Korupcja i przekupstwo** wchodzi w zakres **postępowania w biznesie** jako kwestii związanej ze zrównoważonym rozwojem.
142. Zgodnie z pkt 43 jednostka informuje o łącznej liczbie wyroków skazujących oraz łącznej kwocie grzywien za naruszenie przepisów **antykorupcyjnych** i przepisów w sprawie zwalczania **przekupstwa**.

Wytyczne dotyczące wyroków skazujących

143. Wyroki skazujące za naruszenie przepisów **antykorupcyjnych** i przepisów w sprawie zwalczania **przekupstwa** odnoszą się do każdego wyroku sądu karnego przeciwko osobie fizycznej lub jednostce w odniesieniu do przestępstwa związanego z korupcją i przekupstwem, na przykład gdy takie wyroki sądów zostaną wpisane do rejestru karnego skazującego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Wytyczne dotyczące grzywien

144. Grzywny nałożone za naruszenie przepisów **antykorupcyjnych** i przepisów w sprawie zwalczania **przekupstwa** odnoszą się do obowiązkowych kar pieniężnych w związku z naruszeniem przepisów antykorupcyjnych i przepisów w sprawie zwalczania przekupstwa, nakładanych przez sąd, komisję lub inny organ rządowy i wpłacanych na rzecz skarbu państwa.

Moduł kompleksowy: wytyczne

145. Wytyczne zawarte w poniższych sekcjach mają na celu ułatwienie stosowania wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat zrównoważonego rozwoju zawartych w pkt 44–65 załącznika I do zalecenia Komisji w sprawie dobrowolnego standardu sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju dla małych i średnich jednostek.
146. Poniższe wytyczne mają stanowić część ekosystemu, który może też obejmować opracowanie przez EFRAG innych wytycznych, kolejnych narzędzi cyfrowych i wspieranie wdrażania (działania edukacyjne, zaangażowanie zainteresowanych stron itp.), aby ułatwić zrozumienie niektórych technicznych elementów zawartych w wytycznych.
147. Niniejsze wytyczne mają na celu zapewnienie wsparcia w zakresie przygotowania mierników w module kompleksowym.

1.5. **Wytyczne dotyczące modułu kompleksowego – informacje ogólne**

C1 – **Strategia: model biznesowy i zrównoważony rozwój – powiązane inicjatywy**

148. Opisując główne relacje z **konsumentami** i dostawcami zgodnie z pkt 47 lit. c), jednostka ujawnia szacunkową liczbę dostawców oraz powiązane z nimi sektory i lokalizacje geograficzne (tj. kraje).

C2 – **Opis praktyk, polityk i przyszłych inicjatyw na rzecz przejścia na bardziej zrównoważoną gospodarkę**

149. Zgłaszając punkty danych C2, jednostki mogą korzystać z poniższego wzoru formularza.

	Jeśli w ramach ujawnienia B2 zaznaczono odpowiedź TAK w odniesieniu do istniejących praktyk, polityk lub przyszłych inicjatyw, należy zamieścić ich zwięzły opis wraz z wynikającymi z nich działaniami. (W przypadku gdy praktyka, polityka lub przyszła inicjatywa obejmuje dostawców lub klientów, należy to zaznaczyć)	Jeśli w ramach ujawnienia B2 zaznaczono odpowiedź TAK w odniesieniu do celów, należy je określić.	Jednostka może wskazać najwyższy szczebel w swojej organizacji, który jest odpowiedzialny za wdrożenie tych polityk, jeżeli takowy wyznaczyła.
Zmiana klimatu			
Zanieczyszczenie			
Woda i zasoby morskie			
Bioróżnorodność i ekosystemy			
Gospodarka o obiegu zamkniętym			
Własne zasoby pracownicze			
Osoby wykonujące pracę w łańcuchu wartości			
Dotknięte społeczności			
Konsumenci i użytkownicy końcowi			
Postępowanie w biznesie			

1.6. Moduł kompleksowy – mierniki odnoszące się do środowiska naturalnego

Uwzględnia się je przy zgłaszaniu informacji na temat emisji gazów cieplarnianych zgodnie z ujawnieniem B3 (moduł podstawowy).

150. Aby ustalić, czy ujawnienie emisji zakresu 3 jest odpowiednie zgodnie z pkt 50, jednostka może przeanalizować swoje całkowite emisje gazów cieplarnianych zakresu 3 na podstawie 15 kategorii emisji gazów cieplarnianych zakresu 3 przewidzianych w protokole dotyczącym emisji gazów cieplarnianych, wykorzystując odpowiednie szacunki. Jednostka może ujawnić te informacje w drodze ich włączenia przez odniesienie. Umożliwia to identyfikację i ujawnienie informacji na temat znaczących kategorii zakresu 3 na podstawie skali szacowanych emisji gazów cieplarnianych należących do tych kategorii oraz innych kryteriów przewidzianych w „GHG Protocol Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard” [Standard rachunkowości i sprawozdawczości przedsiębiorstw w odniesieniu do łańcucha wartości (zakres 3) w ramach Protokołu w sprawie emisji gazów cieplarnianych] (wersja z 2011 r., s. 61 i 65–68) lub załączniku H.3.2 do normy EN ISO 14064-1:2018, takich jak wydatki finansowe, wpływ, powiązane ryzyka przejścia i szanse związane z przejściem lub opinie zainteresowanych stron.
151. W MŚP prowadzących działalność w sektorach takich jak produkcja, przemysł rolno-spożywczy, budownictwo czy przemysł opakowaniowy prawdopodobnie występują znaczące kategorie zakresu 3 (CDP Technical Note: *Relevance of Scope 3 Categories by Sector* [Nota techniczna CDP: Znaczenie kategorii zakresu 3 w podziale na sektory] 2024 r.), które można uznać za istotne na potrzeby ujawniania informacji w sektorze jednostki.

C3 – Cele redukcji emisji gazów cieplarnianych i transformacja klimatyczna

152. Redukcja emisji może okazać się dla jednostki zarówno wyzwaniem, jak i szansą, ponieważ często wymaga zmian w strategicznych i operacyjnych realiach przedsiębiorstwa. Cel redukcji emisji może wiązać się z koniecznością przeglądu priorytetów strategicznych i finansowych. Dekarbonizacja może wymagać znaczących początkowych inwestycji, np. w elektryfikację floty pojazdów, wdrażanie nowych technologii w celu zmniejszenia zużycia energii czy też opracowanie nowych linii produktów mniej zależnych od materiałów o wysokiej emisji dwutlenku węgla. Z drugiej strony wdrożenie niskoemisyjnych rozwiązań w celu osiągnięcia redukcji emisji gazów cieplarnianych może znacznie obniżyć koszty zakupu energii i materiałów. Jednostki rozpoczynające proces dekarbonizacji często muszą dostosować swoje modele biznesowe lub codzienne działania operacyjne. Na przykład przedsiębiorstwo zajmujące się logistyką i dostawami może stanąć przed koniecznością przeprojektowania zarządzania flotą, aby zminimalizować ryzyko zakłóceń w świadczeniu usług wynikających z konieczności regularnego ładowania pojazdów. Przedsiębiorstwo produkujące dobra konsumpcyjne, które planuje zastąpić składnik produktu bardziej zrównoważonym i niskoemisyjnym odpowiednikiem, może być zmuszone przeznaczyć czas i zasoby na innowacje produktowe oraz na poszukiwanie nowych dostawców. Takie działania mogą z kolei prowadzić do obniżenia kosztów, wejścia na nowe rynki, tworzenia miejsc pracy i pozyskania dodatkowego finansowania, a tym samym redukcja emisji gazów cieplarnianych może nie tylko stanowić wyzwanie, ale również otworzyć możliwości biznesowe o znaczeniu strategicznym. W tym kontekście **cele** w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych są istotnym elementem odpowiedzi na potrzebę zrównoważonej transformacji, umożliwiając jednostkom zarządzanie zmianami w sposób systematyczny, kontrolowany i uporządkowany.
153. Cel redukcji emisji gazów cieplarnianych stanowi zobowiązanie do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych jednostki w kolejnym roku w porównaniu z poziomem emisji gazów cieplarnianych zmierzonym w wybranym roku bazowym. **Działania** prowadzące do redukcji emisji obejmują np. elektryfikację, produkcję odnawialnej energii elektrycznej, opracowanie zrównoważonych produktów itp. Ujawnienie informacji w pkt C3 wiąże się z koniecznością wskazania **celów** redukcji emisji gazów cieplarnianych zakresu 1 i zakresu 2.
154. Usuwanie gazów cieplarnianych i emisji unikniętych nie zalicza się do redukcji emisji gazów cieplarnianych brutto jednostki. Wynika to z istotnego rozróżnienia pomiędzy praktykami rachunkowości dotyczącymi emisji gazów cieplarnianych brutto (rachunkowość oparta na wykazie) a usuwaniem i unikaniem emisji gazów cieplarnianych (rachunkowość oparta na projektach lub interwencjach). Emisje gazów cieplarnianych brutto jednostki umożliwiają śledzenie rzeczywistych emisji uwolnionych do środowiska, a tym samym zapewniają spójną i porównywalną podstawę do wyznaczenia **celów** redukcji emisji gazów cieplarnianych. Z drugiej strony emisje uniknięte i usuwanie dwutlenku węgla odnoszą się do konkretnych działań jednostki, dlatego rozlicza się je oddzielnie od emisji gazów cieplarnianych w ujęciu brutto.
155. Aby zastosować się do tej praktyki, jednostka musi rozróżnić swoje emisje gazów cieplarnianych brutto od innych **wpływów**, które nie są w tej praktyce uwzględnione, takie jak usuwanie gazów cieplarnianych i emisje uniknięte. Usuwanie odnosi się do pochłaniania gazów cieplarnianych z atmosfery w wyniku celowej działalności człowieka. Przykłady takich działań mogą obejmować wzrost roślin (przenoszenie atmosferycznego CO₂ w ramach fotosyntezy) oraz bezpośrednie wychwytywanie CO₂ z powietrza, co zazwyczaj wiąże się z późniejszym składowaniem CO₂. Uniknięte emisje gazów cieplarnianych to emisje, które wystąpiłyby, gdyby jednostka nie podjęła działań pozwalających uniknąć tych emisji. Takie działania mogą obejmować wprowadzanie nowych produktów i technologii, które zmniejszają zapotrzebowanie na ich odpowiedniki o wysokiej emisji dwutlenku węgla, na przykład rozwiązania izolacyjne w budynku, które zmniejszają zapotrzebowanie na usługi energetyczne w tym budynku. Więcej informacji na temat koncepcji związanych z usuwaniem dwutlenku węgla i unikaniem emisji można znaleźć w publikacji *GHG Protocol Land Sector and Removals Guidance* [Wytyczne dotyczące emisji gazów cieplarnianych w sektorze gruntów oraz działań związanych z usuwaniem gazów cieplarnianych w ramach protokołu dotyczącego emisji gazów cieplarnianych].
156. Rok bazowy to rok poprzedzający, względem którego mierzone są obecne emisje gazów cieplarnianych jednostki. Zasadniczo powinien to być rok nieodległy, reprezentatywny dla emisji gazów cieplarnianych jednostki, w którym dostępne są weryfikowalne dane.
157. Rok docelowy to rok w przyszłości, w którym jednostka zamierza osiągnąć określoną wielkość redukcji emisji gazów cieplarnianych w ujęciu bezwzględnym lub procentowym. W przypadku celu krótkoterminowego powinien on obejmować okres od jednego roku do trzech lat od roku bazowego. Można również uwzględnić **cele** długoterminowe, na przykład obejmujące okresy dwudziestu lub trzydziestu lat (np. 2040 lub 2050). Zachęca się jednostki, aby uwzględniały cele krótkoterminowe co najmniej do 2030 r. oraz w miarę możliwości cele długoterminowe do roku 2050. Zaleca się, aby począwszy od 2030 r. po upływie każdego kolejnego pięcioletniego okresu jednostki aktualizowały rok bazowy i rok docelowy w odniesieniu do swoich celów redukcji emisji gazów cieplarnianych.

158. Aby określić cel, jednostki powinny wziąć pod uwagę dostępne dowody naukowe dotyczące ograniczania emisji gazów cieplarnianych. W ramach SBTi (Science Based Target Initiative) zaleca się międzysektorowy cel redukcji emisji gazów cieplarnianych na poziomie -42 % do roku 2030 i -90 % do roku 2050 (rok bazowy to 2020). SBTi proponuje również uproszczoną ścieżkę ustalania celów dla małych i średnich jednostek ^(*). Opracowano także ścieżki dla poszczególnych sektorów, które jednostki mogą uwzględnić przy wyznaczaniu swoich **celów** redukcji emisji gazów cieplarnianych.
159. Aby szybko ograniczyć zarówno emisje bezpośrednie, jak i pośrednie, jednostka może podjąć pewne proste **działania**. Wdrożenie niektórych działań może być łatwe, a mimo to mogą one przynieść zauważalną redukcję emisji i ułatwić osiągnięcie **celów** jednostki. Należy do nich na przykład elektryfikacja floty pojazdów poprzez zastąpienie pojazdów napędzanych paliwami kopalnymi pojazdami elektrycznymi, co doprowadzi do redukcji emisji z chwilą zastąpienia dotychczasowej floty. Może to skutkować znacznym ograniczeniem emisji, szczególnie w przypadku przedsiębiorstw, których działalność opiera się na transporcie. Innym skutecznym, prostym i wykonalnym działaniem na rzecz dekarbonizacji jest zastąpienie dojazdów do pracy oraz podróży służbowych odbywanych samochodem korzystaniem z alternatywnych, niskoemisyjnych środków transportu, takich jak rowery lub transport publiczny. Kolejnym łatwym w realizacji działaniem jest analiza wewnętrznego zarządzania energią, wymiana wyposażenia na bardziej energooszczędne oraz włączenie konserwacji do rutynowych działań biznesowych. Jednostka może zmniejszyć swoje zużycie energii poprzez regularną konserwację wyposażenia i maszyn oraz zastępowanie ich bardziej energooszczędnymi odpowiednikami. Takie wyposażenie może obejmować na przykład kotły, systemy telekomunikacyjne, pompy ciepła, klimatyzację itd. Regularna konserwacja zapewnia efektywną eksploatację takiego wyposażenia, zminimalizowanie zużycia oraz ograniczenie wytwarzania odpadów. Dzięki automatyzacji systemów i stosowaniu timerów do określania okresów używania jednostka może jeszcze bardziej obniżyć emisje generowane przez takie wyposażenie.
160. Plan transformacji klimatycznej na potrzeby łagodzenia zmiany klimatu to zestaw obecnych i przyszłych **działań** ukierunkowanych na dostosowanie modelu biznesowego, strategii i operacji jednostki do nadrzędnego celu globalnego, jakim jest ograniczenie wzrostu temperatury do 1,5 °C. Plan transformacji, poparty celem redukcji emisji gazów cieplarnianych zgodnym z tym założeniem, ma kluczowe znaczenie, ponieważ umożliwia zrozumienie sposobów przechodzenia jednostki na gospodarkę niskoemisyjną, a zarazem monitorowanie postępów w tym zakresie. Plan transformacji służy zapewnieniu rozliczalności i przejrzystości, zachęcając jednostki do opracowania wiarygodnych ścieżek łagodzenia zmiany klimatu w drodze podejmowanych działań.
161. Opracowanie wiarygodnego planu transformacji dla jednostki powinno opierać się na następujących elementach: a) określeniu jasnych obowiązków i ról; b) włączeniu planu do strategii biznesowej i planowania finansowego jednostki; c) uwzględnieniu informacji na temat dźwigni i ścieżek dekarbonizacji oraz mierzalnych wskaźników, które można monitorować w ramach określonych ram czasowych; d) umożliwieniu regularnego przeglądu i aktualizacji po konsultacjach z zainteresowanymi stronami, w stosownych przypadkach; oraz e) uwzględnieniu całości własnych operacji oraz – w jak największym stopniu – **łańcucha wartości** lub wyjaśnieniu wszelkich ograniczeń w tym zakresie.
162. Jednostki ujawniające **cele** zgodnie z załącznikiem IV B lit. d) do rozporządzenia EMAS mogą wykorzystać swoje cele redukcji emisji gazów cieplarnianych na potrzeby spełnienia wymogu VSME, o ile takie cele zostały ustalone. Jednostka może również uzupełnić to ujawnienie wdrożeniem systemu zarządzania środowiskowego EMAS oraz powiązaniem go z normą EN ISO 14001:2015, zgodnie z wymogami określonymi w załączniku II B A.6.2.1 oraz B.5 do rozporządzenia EMAS (cele środowiskowe).

Wytyczne dotyczące sposobu identyfikacji procesów związanych z produkcją, budownictwem lub pakowaniem

163. Aby zidentyfikować procesy związane z produkcją, budownictwem lub pakowaniem, jednostka może odnieść się do rodzajów działalności objętych „Sekcją C – Przetwórstwo przemysłowe”, „Sekcją F – Budownictwo” oraz Klasą N82.92 „Działalność związana z pakowaniem” wymienionych w załączniku I do rozporządzenia (UE) 2023/137.

C4 – Ryzyko związane z klimatem

164. **Zagrożenia związane z klimatem** są czynnikami ryzyka fizycznego związanego z klimatem, które wynikają z wpływu zmian klimatu na jednostkę. Zagrożenia te można podzielić na zagrożenia nagłe, które wynikają z konkretnych zdarzeń (takich jak susze, powodzie, ekstremalne opady i pożary) oraz zagrożenia długotrwałe (takie jak zmiany temperatury, podnoszący się poziom mórz czy erozja gleby), które wynikają z długoterminowych zmian klimatu (rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139). Ryzyko fizyczne jest funkcją zagrożeń związanych z klimatem, narażenia aktywów i działalności jednostki na te zagrożenia oraz wrażliwości jednostki na te zagrożenia. Do przykładów zagrożeń związanych z klimatem należą fale upałów, zwiększona częstotliwość występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, wzrost poziomu mórz i oceanów, wezbranie z odwodnienia jeziora lodowcowego oraz zmiany rozkładu opadów i cyrkulacji wiatru. Ryzyko fizyczne związane z klimatem można zidentyfikować i modelować za pomocą scenariuszy klimatycznych, które uwzględniają ścieżki wysokiej emisji, takich jak IPCC SSP5-8.5.

^(*) SBTi udostępnia również MŚP zasoby umożliwiające wyznaczanie celów opartych na podstawach naukowych.

165. **Zdarzenia dotyczące przejścia związanego z klimatem** mogą być (zgodnie z zaleceniami opracowanymi przez Grupę Zadaniową ds. Ujawniania Informacji Finansowych Związanych z Klimatem (TCFD) z 2017 r.) oparte na polityce i prawie (np. zwiększenie obowiązków w zakresie ujawniania informacji dotyczących emisji), technologii (np. koszty przejścia na mniej emisyjne technologie), rynku (np. wyższe koszty surowców) oraz reputacji (np. wzrost obaw zainteresowanych stron).
166. **Poważne ryzyka związane z klimatem** odnoszą się do poważnych ryzyk fizycznych i poważnych ryzyk przejścia, które mogą wynikać z narażenia aktywów i działalności jednostki na zagrożenia związane z klimatem.

1.7. Moduł kompleksowy – mierniki społeczne

C5 – Dodatkowa (ogólna) charakterystyka pracowników

167. Aby określić współczynnik płci, należy podzielić liczbę **pracowników** płci żeńskiej przez liczbę pracowników płci męskiej wśród kadry zarządzającej. W ten sposób można obliczyć stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn w kadrze zarządzającej jednostki.

$$\text{Współczynnik płci} = \frac{\text{liczba pracowników płci żeńskiej wśród kadry zarządzającej}}{\text{liczba pracowników płci męskiej wśród kadry zarządzającej}}$$

168. Kadra zarządzająca odnosi się do poziomu poniżej zarządu, o ile jednostka nie stosuje innej, specyficznej definicji.
169. Na przykład, jeśli kadra zarządzająca liczy 28 kobiet i 84 mężczyzn, współczynnik płci wynosi 1:3, co oznacza, że na każdą kobietę w kadrze zarządzającej przypada trzech mężczyzn.
170. Czynniki, które jednostka powinna uwzględnić, decydując o ujawnieniu liczby osób samozatrudnionych i pracowników tymczasowych zgodnie z pkt 60: (1) stosunek **pracowników** do osób samozatrudnionych i pracowników tymczasowych, zwłaszcza w przypadku znaczącej lub rosnącej zależności, lub (2) sytuacje, w których ryzyko negatywnych **wpływów** społecznych w odniesieniu do osób samozatrudnionych lub pracowników tymczasowych jest większe niż ma to miejsce w przypadku własnych pracowników jednostki.
171. W poniższej tabeli pokazano, w jaki sposób można przedstawić informacje dotyczące osób samozatrudnionych bez personelu, które pracują wyłącznie na rzecz jednostki, oraz pracowników tymczasowych zapewnionych przez jednostki prowadzące głównie działalność związaną z zatrudnieniem.

Rodzaje pracowników	Liczba osób samozatrudnionych i pracowników tymczasowych zapewnionych przez jednostki prowadzące głównie działalność związaną z zatrudnieniem
Łączna liczba osób samozatrudnionych bez personelu, które pracują wyłącznie na rzecz jednostki	
Łączna liczba pracowników tymczasowych zapewnionych przez jednostki prowadzące głównie działalność związaną z zatrudnieniem	

172. Jednostki mogą zastosować kod O78 NACE w odniesieniu do pracowników tymczasowych zapewnianych przez jednostki prowadzące głównie działalność związaną z zatrudnieniem.

C6 – **Dodatkowe informacje dotyczące własnych zasobów pracowniczych – polityki i procesy dotyczące praw człowieka**

173. Jednostki, które wdrożyły procesy należytej staranności w zakresie praw człowieka, mogą odpowiedzieć twierdząco (TAK) i wyjaśnić treść polityk lub procesów, korzystając z menu rozwijanego.

C7 – **Poważne incydenty dotyczące praw człowieka**

174. „Potwierdzony **incydent**” odnosi się do postępowania lub skargi zarejestrowanych w jednostce lub we właściwych organach w drodze formalnej procedury lub przypadek niezgodności zidentyfikowany przez jednostkę w drodze ustanowionych procedur. Ustanowione procedury identyfikacji przypadków niezgodności mogą obejmować audyty systemu zarządzania, formalne programy monitorowania lub **mechanizmy rozpatrywania skarg**.

1.8. **Wytyczne dotyczące modułu kompleksowego – mierniki odnoszące się do postępowania w biznesie**

C8 – **Przychody z niektórych sektorów i wykluczenie z unijnych wskaźników referencyjnych**

175. **Paliwa kopalne**, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 62 rozporządzenia (UE) 2018/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady, to nieodnawialne źródła energii oparte na węglu, takie jak paliwa stałe, gaz ziemny i ropa naftowa.
176. **Produkcja chemikaliów** odnosi się do rodzajów działalności wymienionych w sekcji C, dziale 20.2 załącznika I do rozporządzenia (UE) 2023/137, tj. produkcji pestycydów i innych produktów agrochemicznych.
177. Zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/1818 przedsiębiorstwa wykluczone z unijnych wskaźników referencyjnych dostosowanych do porozumienia paryskiego obejmują:
- przedsiębiorstwa, które osiągają co najmniej 1 % swoich przychodów z działalności związanej z poszukiwaniem, wydobywaniem, dystrybucją lub rafinacją węgla kamiennego i brunatnego;
 - przedsiębiorstwa, które osiągają co najmniej 10 % swoich przychodów z działalności związanej z poszukiwaniem, wydobywaniem, dystrybucją lub rafinacją paliw olejowych;
 - przedsiębiorstwa, które osiągają co najmniej 50 % swoich przychodów z działalności związanej z poszukiwaniem, wydobywaniem, dystrybucją lub rafinacją paliw gazowych; oraz
 - przedsiębiorstwa, które osiągają co najmniej 50 % swoich przychodów z produkcji energii elektrycznej, której intensywność emisji gazów cieplarnianych wynosi powyżej 100 g CO₂ e/kWh.

C9 – **Wskaźnik zróżnicowania organu zarządzającego pod względem płci**

178. Organ **zarządzający** oznacza najwyższy organ decyzyjny w przedsiębiorstwie. Organ zarządzający może przyjmować różną formę w zależności od jurysdykcji, której podlega przedsiębiorstwo, oraz w zależności od klasyfikacji jej formy prawnej.
179. Zgodnie z wymogami przewidzianymi w rozporządzeniu w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych wskaźnik zróżnicowania organu **zarządzającego** pod względem płci oblicza się jako średni stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn wśród członków zarządu.

$$\text{Wskaźnik zróżnicowania pod względem płci} = \frac{\text{liczba kobiet wśród członków zarządu}}{\text{liczba mężczyzn wśród członków zarządu}}$$

Przykład

180. Organ **zarządzający** pewnego przedsiębiorstwa z sektora MŚP składa się z sześciu członków, w tym trzech kobiet. Wskaźnik zróżnicowania pod względem płci wynosi jeden – na każdą kobietę będącą członkiem tego organu przypada jeden członek płci męskiej.